

OB UVEDBI POLETNEGA ČASA

Večje ali manjše težave z novim delovnim časom

Kot je znano, smo v noči od sobote na nedeljo 27. marca prešli končno tudi pri nas na tako imenovani poletni čas, to je, premaknili smo kazalce za uro naprej. S tem smo prenehali biti samotni časovni otok v Evropi in se tako vključili v enoten poletni evropski čas. Seveda pa takšna sprememba časa pomeni tudi določene težave in spremembe v našem vsakdanjem življenju, zlasti pa se je to odrazilo v premaknitvi začetka delovnega časa s šeste na sedmo uro zjutraj. V naši republiki smo se namreč dogovorili, da bomo v proizvodnih delovnih organizacijah po novem začeli delati ob sedmih zjutraj, kar je vse lepo in prav, če ne bi... In tu se pravzaprav začneja vsa zmeda, vsi problemi, ki nas pestijo, ene več, druge manj že ves ta teden. Gre namreč zato, da so pri tej, sedmi uri, v glavnem ostali tudi delavci, zaposleni v pisarnah, pa šole in drugi. To dejstvo je, zlasti v večjih slovenskih mestih, najbolj pa v Ljubljani, ustvarilo v mestnem potniškem prometu takšno gnečo in naval, da so številni krepko zamujali na delo, saj smo tako iz treh jutranjih konic praktično ustvarili eno samo konico in tega, razumljivo, ljubljanski mestni potniški promet kljub dobri volji in prizadevanjem, preprosto ni zmo- gel.

In kako se je Iskra vključila v novi delovni čas, kakšne probleme so imeli ali pa jih še imajo v naših DO s prihodom delavcev na delo po novem času, to so bila vprašanja, ki smo jih v širši anketi zastavili številnim Iskrinim delavcem, zadolženim za splošne zadeve pri naših delovnih organizacijah širom Slovenije.

Ker je do največjih težav in zamud prihajalo in še prihaja prav na stegenem kompleksu Iskre, kjer je skoncentriranih največ naših TOZD, lociranih v Ljubljani, smo povprašali Janeza Hafnerja, vodjo storitev Iskre-Invest Servis, kako je s problematiko novega delovnega časa v Stegnah. Janez Hafner nam je povedal:

»Na industrijskem kompleksu smo se že v mesecu novembru preteklega leta dogovorili za spremenjen delovni čas in temu prilagodili tudi prevoze delavcev na delo in z dela.

Ze takrat se nekatere TOZD niso uskladile s skupno sprejetim stopničastim

pričetkom delovnega časa. V začetku letošnjega leta je še nekaj TOZD prešlo na stari pričetek dela (ob 6.00). Glede na to, da te spremembe niso bile vsklajene, se je že v februarju in marcu pričela pojavljati konica pred 6.00 uro zjutraj. V izogib temu smo zjutraj dodali dva avtobusa, ki sta do neke mere ta pritisk razbremenila.

V preteklem tednu so se zaradi spremenjenega pričetka dela Litoštroju (odvisni smo tudi od njihovih prevozov) TOZD in DO na kompleksu dogovorile za spremenjen pričetek dela, ki naj bi bil praviloma eno uro kasneje, oz. najzgodnejši ob 7. zjutraj, zato je bilo sprejeto tudi stališče, da vozijo avtobusi po enakem voznem redu (le eno uro kasneje) kot pred 27. marcem.

V prvih dneh tega tedna pa ugotavljamo, da je prihod na delo in z dela zelo kritičen, vzroki pa so v tem, da pričetek dela ni enak dogovorom. Nekaj temeljnih organizacijskih pričenj z delom pred 7. zjutraj (ob 6.30), tendenca nekaterih

Anton Stipančič odhaja v predsedstvo Gospodarske zbornice Jugoslavije.

TOZD je pričeti z delom ob 6., oz. celo prej. Vse to seveda pomeni bistveno spremenjene potrebe po prevozi, čemur pa se bo v okviru omejenih možnosti mogoče prilagoditi šele v prihodnjih dneh, ko bodo v celoti poznani časi pričetkov dela v posameznih TOZD, oz. DO na industrijskem kompleksu.

Anton Horvat, član KPO DO Iskra, Industrija kondenzatorjev iz Semiča nam je povedal: »V naši DO v zvezi z novim delovnim časom nismo imeli problemov, oziroma ni prišlo do zadreg. Ljudje so prišli redno in točno na delo, razen iz smeri Rožnega dola, ker so ukinili ustrezeni vlak in so so morali številni zato čakati uro dlje. Vendar pa bomo to zadevo skupaj z Izvršnim svetom občine Črnomelj čim prej uredili. Tudi za delavce s Hrvaške, zaposlene pri nas, in kot je znano, imajo tam stari, oz. drugačen delovni čas, prav tako ni

(Nadaljevanje na 2. strani)

KONFERENCA DIREKTORJEV ISKRINIH PREDSTAVNIŠTEV

Iskro kupci cenijo tudi kot prodajalca

Na letošnji prvi konferenci direktorjev Iskrinih predstavništev v Jugoslaviji, bila je minuli ponedeljek v Ljubljani, so preučili poslovne rezultate v minulemu letu ter podrobno analizirali letošnje prodajne in servisne možnosti. Poudarili so, da sprejeta naloga ne bo lahka, to pa zaradi težav v proizvodnji, zaradi zastarelega in desortiranega programa, zlasti pa zaradi vse manjše kupne moči.

Dnevni red konference je bil zasnovan tako, da so direktorji posameznih Iskrinih predstavništev ocenjevali prodajne in storitvene možnosti po posameznih Iskrinih delovnih organizacijah. Najprej je bila na vrsti Telematika.

Predlog plana blagovnega prometa Telematike za letos znaša 4 milijarde 338 milijonov dinarjev. Glede na sedanjí položaj na tržišču in pa predvidevanja do konca leta uresničitev tega plana po mnenju direktorjev ne bi smela biti preprašljiva, seveda pod pogojem, če bo dovolj blaga za jugoslovansko tržišče. Od omenjene vsote bodo največ pro- dali v predstavništvih Iskre Commerce v Beogradu, Ljubljani in Novem

gradu. V zvezi s proizvodnim programom Telematike je bilo največ besed izrečeno o nujnosti, da Iskra začne proizvajati na področju javnih telefonskih central digitalne sisteme, kajti konkurenca je vse hujša, zlasti s strani Tesle in Elektronske industrije. Težnje po digitalizaciji javnih telefonskih central so priložne v vseh jugoslovanskih središčih, pri čemer pa je mnenje tehnikov precej različno, saj so mnogi prepričani, da bi tudi klasični Crosbar, ali pa Iskrina pol-elektronska Metacopta zadostovala za jugoslovanske potrebe še več desetletij.

O možnosti, da bi tudi Iskra začela izdelovati digitalne javne elektronske centrale, je direktorjem spregovoril vodja prodajnega področja v Telematiki Peter Jamnik. Zlasti je poudaril, da je osnovni problem pomanjkanje deviz in velikanstva navezanost na uvoz. Pri sedanjí, že utečeni proizvodnji Metacopte, mora Iskra uvoziti 10 do 15% repromaterialov, pri morebitni proizvodnji digitalnih javnih telefonskih central pa bi bil ta odstotek celo trikrat večji, od 30 do 50%. Problem je še toliko hujši zaradi znanih ameriških omejitvev za poznejši izvoz na vzhod.

Tudi v zvezi z prodajnim programom Kibernetike — predlog plana blagovnega prometa za letos predvideva 3 milijarde 280 milijonov dinarjev — so direktorji menili, da najverjetneje na tržišču ne bo problemov, čeprav je prav proizvodni program Kibernetike najbolj občutljiv na tržna nihanja. Naj-

S SESTANKA SEKRETARJEV

V ospredju novi pokojninski zakon

Obravnava osnutka zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju je bila osrednja tema sestanka sekretarjev naših delovnih organizacij (seja je bila v četrtek, 24. marca in jo je vodil Pavle Gantar).

Osnutek novega zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju je že dober mesec v javni razpravi. Nosilca razprave o tem pomembnem osnutku zakona pa sta Socialistična zveza in Zveza sindikatov. Novost v Osnutku zakona je prenos materialnih obveznosti invalidskega zavarovanja na organizacije združenega dela. Zato je treba Osnutek zakona obravnavati v organizacijah združenega dela na vseh ravneh in pripombe ter dopolnila posredovati SZDL, ki je uresničevalka razprave.

Osnutek zakona, ki je pisan v variantah, je natančneje obrazložil Jože Golob, sekretarji pa so se opredeljevali za tiste variante, ki so za združeno delo ustrežnejše. Zakon se navezuje na zvezni zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, zato republiški osnutek ne ponavlja določb zveznega zakona, ki torej ureja tista področja,

hujši problemi so velikanske zaloge, močna konkurenca, ponekod slabo obdelano tržišče, nespoštovanje dogovorov, investicijska politika v Jugoslaviji itd.

Od omenjene vrednosti bo največ prodalo ljubljansko predstavništvo, sledita pa Beograd in Zagreb.

Za delovno organizacijo ERO so direktorji predstavništev Iskre Commerce dejali, da je ena redkih, ki namena vso pozornost kolikor toliko enakomerni preskrbljenosti jugoslovan-

(Nadaljevanje na 3. strani)

katerih republiški osnutek ne zajema. Ob tem so sekretarji razpravljali še o predlogu zveze borcev Iskre, da bi se jim v pokojninsko dobo priznavalo tudi obdobje služenja v JLA. Gre predvsem za tiste borce, ki so z delom pričeli neposredno po koncu vojne. V zvezi s tem so sekretarji menili, da naj se delegacija zveze borcev o tej temi posvetuje tudi s predsedstvom zveze borcev Slovenije.

Sekretarji so se na osnovi razprave odločili, da bodo svoja mnenja in pripombe posredovali SZDL, na aprilski seji pa bo osnutek tega zakona obravnaval tudi KOS SOZD Iskre.

V naslednji točki so razpravljali o urejanju medsebojnih pravic in obveznosti med delovno skupnostjo in TOZD. Sledilo je poročilo o realizaciji sprememb in dopolnitev predpisov s področja urejanja medsebojnih delovnih razmerij. V nadaljevanju seja so poslušali še informacijo o družbenem dogovoru o urejanju delovnega in obratovalnega časa, in predlogu o spremembi in dopolnitvi pravilnika o notranji arbitraži SOZD Iskra.

Mak

V okviru priprav na problemsko konferenco CK ZKS, ki bo 13. aprila obravnavala idejnopolična vprašanja s področja usmerjenega izobraževanja in naloge komunistov pri nadaljnjem uresničevanju samoupravne preobrazbe vzgoje in izobraževanja, je bila v torek, 29. marca problemska konferenca Zveze komunistov SOZD Iskra z isto tematiko. Kot je znano, je Iskra intenzivno vključena v usmerjeno izobraževanje že od začetka in pri tem so njene številne predloge tudi vgradili in upoštevali pri usmerjenem izobraževanju. Na konferenci komunistov SOZD Iskra so se dogovorili za stališča SOZD Iskra do vprašanj usmerjenega izobraževanja kot Iskrin prispevek k problemski konferenci centralnega komiteja. O problemski konferenci ZK SOZD Iskra bomo podrobneje poročali v prihodnji številki.

DELOVNO POSVETOVANJE V SOZD ISKRA

Zahvala lastnemu znanju za uspešno poslovanje

V soboto, 26. marca, je bilo v Ljubljani tradicionalno delovno posvetovanje predstavnikov samoupravnih organov, družbenopolitičnih organizacij in poslovnih organov SOZD Iskra. Na njem je predsednik KPO SOZD Iskra Anton Stipančič širše in poglobljeno ocenil poslovanje Iskre v minulem letu ter spregovoril o napovedih za letošnje leto ter o nalogah v zvezi s tekočim delom, izpolnjevanjem letošnjega plana proizvodnje in sploh o problemih proizvodnje in gospodarjenja v tem letu. Vendar pa Stipančič v svojih razmišljanjih ni ostal samo pri tem, temveč je posegel tudi v bližnjo in daljno prihodnost razvoja Iskre.

S posvetovanja v PPC.

Potem ko je v uvodu ocenil, da je bil lanski položaj Iskre še kolikor toliko zadovoljiv, o tem najbolje pričajo dokončne bilančne številke za lansko leto, je ugotovil, da smo lanskoletni plan zadovoljivo uresničili. Tako smo v Iskri ustvarili za 430 milijard dinarjev nove vrednosti in prvič v zgodovini Iskre se je tudi pripetilo, da je bil povprečni osebni dohodek v Iskri v lanskem letu nad republiškim povprečjem OD v proizvodni dejavnosti. Pri tem je poudaril, da smo bili v Iskri pri delitvi osebnega dohodka zelo stabilizacijsko naravnani, čeprav bi lahko imeli spričo izvozne naravnosti in uspešnosti poslovanja tudi za 9% višje osebné dohodke.

Kljub vsemu povedanemu pa nikakor ne moremo biti zadovoljni z izvozom v lanskem letu. Zato bo treba v letošnjem letu še bolj napeti vse sile, da bi izpolnili letošnji, dokaj zahteven in ambiciozen izvozni načrt. Tako smo za letos sprejeli načrt, da bomo za 30% povečali proizvodnjo, pri čemer seveda računamo predvsem s povečanjem proizvodnje v Iskri-Delta. Za proizvodnjo v prvih dveh mesecih letošnjega leta lahko rečemo, da je na zadovoljivi ravni, isto velja tudi za izvoz in uvoz. Glavne težave v letošnjem letu so predvsem z domačim reprodukcijskim materialom (zlasti z bakrom), kjer zahtevajo domači proizvajalci izredno visoko devizno participacijo.

Kako se vključujemo v naš srednjeročni načrt, saj sta že dve leti mimo, je bilo naslednje razmišljanje in ugotovitev, da se v temeljnih pokazateljih Iskra zadovoljujoče vpenja v svoj srednjeročni plan. Zato pa je že zdaj potrebno najhitreje usmeriti pogled v leto 2000, pri čemer je treba že zdaj zarisati vse parametre, zlasti za tiste izdelke, ki so perspektivni, pri čemer ne smemo samo ujeti koraka s sodobno tovrstno tehnologijo v svetu, temveč jo moramo tudi doseči, sicer ne bomo konkurenčni na čedalje zahtevnejšem tujem tržišču.

Ko je Anton Stipančič podrobneje govoril o našem pogledu do leta 2000, je poudaril, da moramo še pogumneje začrtati svoje strateške načrte in cilje, podobno pa morajo svoje načrte drzneje načrtovati tudi vse naše proizvodne delovne organizacije. Pri tem ni nihče izvzet, nobene proizvodnje in treba sicer odpisati, temveč jo je treba prestrukturirati tako, da bo moderna, sodobna in konkurenčna. To nam je že doslej omogočalo, da smo prodrli na zahtevno svetovno tržišče, saj smo v zadnjih desetih letih za šest do sedemkrat povečali izvoz in v tem času prešli od

23.000 zaposlenih na 31.000 zaposlenih danes.

O sedanjí organiziranosti Iskre je Stipančič menil, da je sicer dobra, zlasti v tem, da tiči njena osnova v branznih DO, ki jih imamo sedaj 13, medtem ko je šest DO skupnega pomena. Vendar pa je kljub temu potrebno zdaj in v prihodnje posvetiti vso pozornost notranji organizaciji Iskre, takšni organizaciji, ki bo omogočila pospeševalni in kritični pregled sedanje organiziranosti, kaj je v njej že preživelega ter izvesti v tem smislu reorganizacijo, ki naj bi do leta 1985 omogočila še uspešnejši razvoj in Iskrino proizvodnjo. Nikakor ne smemo še naprej drobiti naše organiziranosti, prav tako pa tudi ne sme prihajati do prekrivanja proizvodnje v Iskri.

Uspešen razvoj nam bo vsekakor omogočilo tudi izredno visoko vlaganje v razvojno dejavnost in intelektualni potencial, o čemer priča tudi kakih 2000 študentov Iskre, kar pomeni naložbo v znanje. In prav znanje je bilo tudi doslej tisto, ki je omogočalo Iskri sorazmerno neranljivost v sedanjih časih, kajti znanje nam omogoča, da znajo ljudje bolje delati in prav znanje Iskrinih ljudi — od delavcev do inženirjev je reševalo Iskro v težavnih gospodarskih razmerah in tudi znanju se imamo zahvaliti za razmeroma dobre poslovne rezultate v minulem letu, je pribil Stipančič.

Ob koncu je Stipančič naštel nekaj najneposrednejših nalog, ki so pred nami. Tu je na prvem mestu omenil Iskro-Delto, ki mora začeti s proizvodnjo računalnikov kot našo infrastrukturo, naslednja naloga je združevanje sredstev za investicije, gre za 200 milijard, ki jih drugod nimajo, to združevanje pa hkrati pomeni tudi uspešno programsko usmerjanje in povezovanje znotraj SOZD Iskra.

SOZD je treba voditi v smeri koordinacije in ne ukazovanja, dopuščati je treba fleksibilno in demokratično obravnavanje problematike, kajti sproščati je treba na vseh ravneh naš potencial, pri čemer naj se sprostita vsa naša energija in znanje, tudi ob dopuščanju napak in zmot, je menil Stipančič in se ob svojem odhodu iz Iskre ob koncu svojega izvajanja toplo zahvalil vsem za sodelovanje. »Nikdar ne bi mogel uspešno opravljati svojega dela, če ne bi v celotni Iskri ves čas ne bil deležen splošnega razumevanja,« je dejal Stipančič in bodočemu, novemu vodstvu SOZD Iskra zaželel, naj Iskra svoj pot uspešno nadaljuje tudi v prihodnje.

D. Ž.

Večje ali manjše težave z novim delovnim časom

(Nadaljevanje s 1. strani)

bilo problemov, ker prihajajo na delo z delavskimi avtobusi, ti pa vozijo po našem voznem redu. Ob koncu bi še omenil, da vozi zeleni vlak na relaciji Metlika—Črnomelj—Ljubljana še po starem voznem redu in menim, da bi bilo tudi njegov vozni red potrebno prilagoditi novemu delovnemu času, saj precej uporabljamo ta vlak za službene vožnje v Ljubljano.

Podobno je povedal tudi naš naslednji sogovornik, Karel Brenčič, vodja splošnega sektorja v DSSS Iskri DO — Avtoelektrika—Nova Gorica. »Tudi v naši DO, oziroma naših TOZD, ni bilo problemov s prihodom na delo. Problemi so nastali samo za tiste naše delavce, ki se vozijo z rednimi avtobusi na delo iz Kanala in Ajdovščine. Konkretno gre za 20 delavcev, ki so zato prišli kasneje na delo. Ta problem še ni urejen, računamo pa, da bo to urejeno prihodnji teden. Tudi v Komnu ni bilo težav, iz Bovca in Tolmina pa nismo prejeli nikakršnih sporočil o kakšnih težavah v zvezi s prihodom na delo. Ob koncu bi še pripomnil, da nastaja za zamudarje določen problem — zamude jim namreč opravičimo, vendar pa za zamujeni čas ne prejemo osebnega dohodka.«

V DO Iskra-Elektrozveze pa je delavski svet, kot poroča naš sodelavec Boris Čerin, na svoji seji 27. marca sprejel začasen sklep o delovnem času. Za začasen sklep so se delegati odločili zato, da bi lahko pred dokončno opredelitvijo preverili ustreznost predlaganega časa prihodov in odhodov.

Nace Pavlin, direktor kadrovskega področja DO — Iskra Kibernetika iz Kranja pa je našo anketo dopolnil s svojim naslednjim dopisom:

»V delovnih organizacijah Iskre v Kranju je bila dogovorjena enotna ureditev pričetka dela prve izmene. Predlogi so se nagibali za pričetek ob 6. za TOZD, kjer delajo v več izmenah, v ostalih pa ob 7.

Deljeni pričetek delovnega časa bi povzročil precejšnje probleme, ki bi zanesljivo vplivali tudi na proizvodnjo. Na koordinacijskem sestanku, ki ga

je sklical občinski izvršni svet je bilo skupno z avtobusnim prevoznikom dogovorjeno, da se pričetek prve izmene premakne na 7. in da se za eno uro premakne tudi pouk v šolah. Enotna premaknitev je zagotovila enakomerno razporeditev prevoznih potreb in tako v ponedeljek, 28. marca ni bilo večjih problemov. Del delavcev pa se je v prvih dneh odločil za osebni prevoz, dokler se ne ustalijo vozni redi.

Delno so se poslabšale prevozne možnosti na medkrajevnih progah, posebno iz gorenjske smeri, od koder so se delavci vozili tudi z avtobusi na relaciji Kranjska gora — Zagreb.

V razpravi ob pojasnjevanju delovnega časa pa je bilo poudarjeno, da bi morali jeseni zaradi izmenskega dela pričeti z delom znova ob 6., ker bi sicer druga izmena končala z delom prepozno.

Naš sodelavec iz DO Iskra Široka potrošnja iz Škofje Loke Stane Fleischman pa nam je sporočil, da sprememba (novega) delovnega časa v Široki potrošnji ni zaustavila proizvodnje. Zapisal je:

V Železnikih, v Tovarni elektromotorjev in gospodinskih aparatov, s prevozi na delo in z dela tudi po 27. marcu ni bilo težav. »Delo smo v ponedeljek pričeli ob 7. uri in tako naravnani tudi začetke druge in tretje izmene,« je dejal sekretar te temeljne organizacije Vladimir Polajnar. »Avtobusi so vozili v skladu z novim začetkom dela, tako da zamud ni bilo. Pač pa je postala neprijetna vožnja iz Železnikov v Škofjo Loko, saj se ljudi, ki se jim po novem pričnjen delovni čas hkrati z začetkom šolskega pouka kar tre!«

Božidar Rot iz tozda TV na Pržanu: »Delo se je v ponedeljek pričelo z nemalo slabe volje in razburjenja, saj je mestni avtobus št. 7, ki vozi prav do našega tovarniškega dvorišča, sprejel precej več potnikov, kot bi bilo še znosno. Večjih zakasnitev na delo sicer ni bilo, hude krvi pri vrtarju pa zaradi manjših zamud tudi ni manjkalo. Z delom po novem pričnjenjamo ob 7. nekaj delavcev pa ima tudi gibljiv delovni čas od 7. do 8.« Direktor vrhniške temeljne organizacije An-

tene Viktor Mramor kritizira prevoze na relaciji Ljubljana—Vrhnika: »Avtobusi zdaj vozijo neredno, saj so z delom ob 7. pričeli tudi v organizacijah, kjer so prej pričnjeni z delom ob 8. Tako se konice pojavljajo v mnogo bolj grozeči obliki, pa tudi osebnih avtomobilov se je moralo pojaviti na cestah več kot običajno!« Sicer pa po besedah sekretarja te temeljne organizacije Franca Feferja zamud na delo ni bilo, saj so se okoliški avtobusi prilagodili začetku dela ob 7.

V idrijski Montaži delajo v dveh izmenah, v livarni pa v treh. Po besedah Liljane Šinkovec s prehodom na začetek dela ob 7. ni bilo nikakršnih težav, saj so prevoze uredili že prej in s prevozniki sklenili tudi ustrezne samoupravne sporazume. Sicer pa so bili delavci z novostmi pravočasno seznanjeni in presenečenj ni bilo.

»Z nami in ostalimi proizvodnimi organizacijami v Sežani ni bilo težav, saj smo premaknili pričetek delovnega časa na 7. uro zjutraj,« je dejala Marija Ferletič iz sežanskih Sprejemnikov, »zakompliciralo pa se je s tistimi, ki so priložnost izkoristili in pričetek delovnega časa prestavili iz dotedanje 8. ure na 7. To je seveda povzročilo nemalo težav, saj so bili avtobusi prezasedeni. V naši tovarni pa težav ni, prevoz imamo urejen s pogodbenimi avtobusi, kjer pa je delo v 2 izmenah — v navigalnicah — vozimo delavce s kombijem.«

O tem, s kakšnimi težavami se po uveljavitvi poletnega računanja časa srečujejo v temeljnih organizacijah delovne organizacije Avtomatika, smo povprašali tudi sekretarje nekaterih temeljnih organizacij:

TOZD Avtomatske in varilne naprave: največ težav imamo z delavci popoldanske izmene, ki imajo obvezni čas prisotnosti do 22. in so vezani na avtobuse za medkrajevni promet

TOZD Orožja: v prvih dveh dneh je približno 10% delavcev zamudilo na delo. Težave so se pojavile pri prevozi na Stegenski kompleks. Po voznem redu bi moralo šest delavskih avtobusov pred sedmo uro pripeljati v Stegne. Po izjavah delavcev pa avtobusov ni bilo oziroma se niso držali voznega reda.

TOZD Napajalne naprave — Novo mesto: novi delovni čas smo sprejeli danes (v torek, 29. t.m.). V ponedeljek pa smo zabeležili več polurnih zamud. Zamujali so predvsem tisti delavci, ki so vezani na medkrajevni promet in tisti, ki morajo pred odhodom na delo oddati otroke v vzgojno varstveno zavode.

TOZD Stikalni elementi—Dobropolje: Lahko rečem, da težav nismo imeli, saj smo novi delovni čas sprejeli že s ponedeljkom. Tudi avtobusi so že vozili po novem voznem redu, tako da zamud ni bilo.

Izvoz bo ostal nekako na lanski ravni in ga skoraj ne moremo povečevati, ker predvsem manjka naročil.

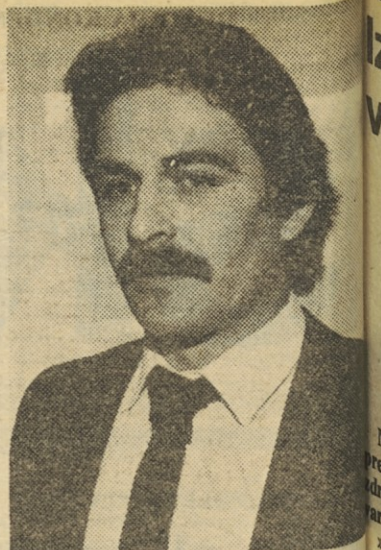
Naj povem, da po šestih letih dela v Iskri odhajam iz tega slovenskega industrijskega velikana z zelo mešanimi občutki. Iskra je zelo široka. Nikjer ne omejuje iniciativ svojih TOZD. Nasprotno. Vedno ima posluš za tistega, ki hoče naprej, kvisku in v tako veliki firmi se za dobre programe vedno dobi pomoč in spodbudo. Prav mokronoška Iskra in njen 200-članski kolektiv je tako prišel do sodobne, avtomatizirane tovarne.

No, mora pa TOZD imeti iniciativo, voljo in elan. Seveda pa je v tako veliki organizaciji mnogo rezerv, ki so velika prednost malih TOZD. Saj se je prav ob izrednih gospodarskih pogojih pokazalo, da majhne tovarne v Iskri bolje in lažje iščejo rešitev, kot naši sosedje, ki so samostojni.

Seveda pa mi je tudi težko, ko odhajam iz mokronoške Iskre, saj sem tu delal in preživel lep kosček življenja. Pa tudi lepo smo se razumeli!« Tako je povedal Tone Hočevnar.

Novi direktor, ki prevzema to funkcijo, je star Iskraš in ostaja v domači TOZD. Je tehnik in študira ekonomijo. Takole nam je povedal: »Seveda mi tovarna ni nova, saj delam tu že dolgo. Ob odhodu Toneta Hočevnarja, ki odhaja na novo dolžnost na željo občinskega vodstva pa imenovanje sprejemam z mešanimi občutki. Mislim, da kakih posebnih poslovnih skokov ne bo in bom zastopal utečeno linijo gospodarske smeri.

Predvsem pa bo treba uresničiti vse naloge, ki smo si jih zapisali v načrte, programe in srednjeročni plan. Zastavljena politika tovarne je dobro zastavljena in vsi vemo, da je prvenstvena naloga zamenjava uvoženih surovin z domačimi, do najvišje možne mere. Tu so

Ludvik Lovše.

še olajšave pri uvozu repromateriala pomočjo kooperacij, maloobmočnega režimom in druge možnosti, ki jih treba spraviti v življenje.

Tudi za prihodnjih 3 do 6 mesecev nam letos kar dobro kaže. Če komaj verjame, da smo po lanskem zadregah uspeli zagotoviti možno skoraj neoviranega dela in seveda tudi gospodarjenja. Že doslej sem v gospodarski oddelk in ocenjujem, da smo dovolj gospodarni, da se izravna ni treba bati. Nova tehnologija po investiciji se je dobro izkazala in slin, da drugih težav, razen pri uvozu nem repromaterialu, vsaj v večji meri ne bo.

Imamo pa še vedno kadrovske probleme, zlasti pri vzdrževanju zahtevne avtomatske proizvodne opreme. V pač v provinci in je do tehničnega kadra težko priti. Manjka nam zlasti strojniškov, čemur je predvsem kvara fluktuacija. Sicer je zadnje čase nekoliko bolje, dobro pa še ni.«

Iskra na posvetovanju jugoslovanskih propagandistov

Iskrin oglaš v črno-beli tehniki, ki smo ga koncem lanskega leta objavili v dveh tujih revijah — Africa Guide in Middle East Review je na vsakoletnem simpoziju jugoslovanskih propagandistov prejel v svoji kategoriji Veliko nagrado Zveze ekonomskih propagandistov Jugoslavije. Velike možnosti za osvojitve prvega mesta v tej kategoriji je imela tudi Iskrina serija črno-belih oglasov za prenosne televizijske sprejemnike, ki jih je Iskra objavljala v jugoslovanskem časopisu koncem lanskega leta. Strokovna žirija se je verjetno za prvi oglaš odločila zato, ker je bilo tokratno posvetovanje namenjeno predvsem izvozni propagandi.

Simpozij jugoslovanskih propagandistov, že 9. po vrsti, je bil tokrat v Sarajevu 16., 17. in 18. marca. Med drugim je opozoril na številne probleme, ki vse bolj pestijo propagandiste, ti problemi pa so še kako povezani s sedanjim gospodarskim položajem, ki delo in poklic propagandista celo devalvira in diskvalificira.

Vzrok za takšno odklonilno stališče do dela propagandistov je morebiti tudi v tem, da se zveze in društva ekonomskih propagandistov v Sloveniji ali pa v Jugoslaviji niso dovolj vključevale v gospodarske tokove. Vzrok je tudi v splošni družbeni klimi, ki ni najbolj naklonjena tovrstnemu obveščanju tržišča, informiranju, ki ima določen cilj, ta pa je pospeševanje blagovnih tokov.

Iskra je na posvetovanju sodelovala z referatom zunanjega sodelavca Zdenka Zavašnika o Iskrini strategiji v deželah

v razvoju. Avtor v tem delu razčlenjuje možnosti na argentinskem tržišču.

Uspeh, ki ga je Iskra dosegla z Veliko nagrado SEPJ za oglaš v črno-beli tehniki pa ni bil edini. Dobili smo tudi dve diplomi, in sicer za plakat in ogledni karton za Multiquick ter za tri prospekte Iskrinih izdelkov — za telefonski aparat Ata 80, električni žar in Multiquick.

Avtorja institucionalnega oglasa, ki je prejel veliko nagrado, sta Marjan Capuder in Zagorka Simić iz Iskrinega Marketinga. Nagrada je seveda veliko priznanje obema, pa tudi vsem tistim, ki v Iskri vlagajo napore na področju komuniciranja s tujim tržiščem, to pa poteka v zadnjem času precej bolj sistematično v dogovoru s Iskrinimi proizvodnimi organizacijami in izvoznimi področji v Iskri Commerce.

LD

V Mokronogu nov direktor

V mokronoški Iskri so dobili novega direktorja Ludvika Lovšeta. Dosedanji individualni poslovodni organ Tone Hočevnar je odšel na novo dolžnost v Donit na Veliki Loki. Ob tej zamenjavi smo se pogovarjali z dosedanjim in novim direktorjem o delu in poslovanju te TOZD.

Anton Hočevnar.

»Glede na znane težave z uvoznimi surovinami in na lanski položaj tovarne lahko rečemo, da Iskra v Mokronogu letos ne gre ravno slabo. Prve tri mesece smo dokaj uspešno delali v proizvodnji in dosegli tudi solidno realizacijo. Tudi v prvem četrtletju je bilo nekaj pomanjkanja materiala in manjših zastojev zaradi tega, vendar smo v glavnem delali dokaj dobro. Tako bomo dinamični plan v prvem četrtletju izpolnili z okrog 90%, kar pa je bistveno več in bolje, kot je bilo lani v tem času.

POTREBE PO SODELAVCIH

Na tem mestu bomo redno objavljali vsa prosta dela in naloge v Iskri tako za redno delo kot za sodelovanje v občasnih projektih in zasnovah nalogah v okviru SOZD ali posameznih DO. Prav tako bomo v skladu z 6. členom samoupravnega sporazuma o združenju v SOZD objavljali splošne potrebe sodelavcev, ki jim v TOZD oziroma Delovni skupnosti ne morejo zagotoviti ustreznega dela ter tiste, ki sami želijo menjati delo, bi pa radi ostali v Iskri. Objavljati bomo tudi razpis za vodilno in vodstvena dela in naloge. Vse glasilo, ki izhaja ob petkih bomo objavili vse potrebe, ki bodo pripadle k nam do vključno vsakega ponedeljka.

Objave zbira in ureja: Judita Bagon, SOZD Iskra DSSS, Trg revolucije 5, Ljubljana, Š 11, telefon 213-213, int. 21-25.

ISKRA — Avtomatika TOZD TOVARNA NAPRAV IN ELEMENTOV ZA ENERGETIKO IN TELEINFORMATIKO

1. SAMOSTOJNI PROJEKTANT

Pogoji: dipl. ing. elektrotehnike, 4 leta ustreznih delovnih izkušenj, projektantski izpit

TOZD TOVARNA SESTAVNIH DELOV IN DELOVNIH SREDSTEV

1. SAMOSTOJNI TEHNOLOG II

Pogoji: ing. elektrotehnike, 1 leto delovnih izkušenj
Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas. Pisne vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi na zgoraj navedeni naslov, kjer dobijo lahko tudi vsa pojasnila.

DELOVNA SKUPNOST ZA SKUPNE ZADEVE LJUBLJANA, KOTNIKOVA 6

1. Varnostnega inženirja

za nedoločen čas

Pogoji: varnostni inženir, 2 leti delovnih izkušenj s področja varstva pri delu

2. Samost. finančnega knjigovodje

za določen čas (nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu)

Pogoji: ekonomski tehnik, 3 leta ustreznih delovnih izkušenj

Pisne vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi na naslov: ISKRA-AVTOMATIKA, DSSZ, Področje za kadrovske zadeve

Ljubljana, Kotnikova 6, kjer dobijo kandidati tudi vsa pojasnila.

Kandidate bomo obvestili v 15 dneh po sprejemu sklepa o izbiri.

ISKRA COMMERCE, TOZD PRODAJA LJUBLJANA

1. Komercialist

Pogoji: ekonomska fak. II. st., ali elektro fakulteta II. st. — 1 leto delovnih izkušenj

ISKRA COMMERCE TOZD SERVIS

1. Vodja centralnega skladišča

Pogoji: končana višja šola elektro ali ekonomske smeri; najmanj 1 leto delovnih izkušenj

Delo je za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 8 dneh na naslov Iskra Commerce. Kadrovski sektor, Topniška 58, Ljubljana

Na podlagi določil Statuta in Samoupravnega sporazuma o združitvi v delovno organizacijo ter sklepa delavskega sveta DO, razpisna komisija

razpisuje imenovanje

ČLANA POSLOVODNEGA ODBORA ZA PROGRAMSKO PODROČJE ELEMENTOV IN DELOVNIH SREDSTEV

Pogoji: visoka ali višja izobrazba strojne ali elektro smeri, 5 let ustreznih delovnih izkušenj in znanje najmanj dveh svetovnih jezikov

Poleg z zakonom določenih in zgoraj navedenih pogojev, bomo pri izbiri kandidatov upoštevali celovitost strokovnih znanj in osebnostnih kvalitete v skladu s kriteriji kadrovanja po Družbenem dogovoru o oblikovanju in izvajanju kadrovske politike in območju ljubljanskih občin ter sposobnosti organiziranja in vodenja dela ter poslovne nje in usklajevanja delovnega procesa.

Dela in naloge člana poslovnega odbora se razpisujejo za 4-letno mandatno obdobje.

Vloge z opisom dosedanjega dela in dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi razpisa na gornji naslov z oznako »za razpisno komisijo (področje za kadrovske zadeve).

O izbiri bomo kandidate obvestili najkasneje v 15 dneh po sprejemu sklepa o imenovanju na delavskem svetu delovne organizacije.

VELIKU NAGRADU SEPJ

IT'S EASY TO MAKE CONTACT WITH ISKRA

Izvažajo lastno znanje v proizvodnih strojih

Med temeljnimi organizacijami združenega dela DO Iskre, Industrije kondenzatorjev v Semiču, je tudi TOZD Tovarna mehanskih delov in naprav. Njenega direktorja, štiriinidesetletnega diplomanta višje upravne šole Dušana Kočevarja smo zato naprosili za krajši pogovor, da bi nam v njem predstavil svojo TOZD. Pri tem naj omenimo, da je naš mladi sobesednik najprej končal srednjo elektrotehniško šolo in se leta 1968 zaposlil v semiški Iskri. Delal je po raznih oddelkih v tovarni, bil vodja proizvodnje, vodja operativnega programa dela, zdaj pa je že poldrugo leto vodja TOZD III ali Tovarne mehanskih delov in naprav. Ob delu pa se je tudi izobraževal in končal višjo upravno šolo.

Na prvo vprašanje, kako bi na kratko predstavil svojo temeljno organizacijo združenega dela, nam je Dušan Kočevar odgovoril:

»Po sprejetju zakona o združenem delu smo pripravili organizacijo, oz. smo podjetje reorganizirali v tri tozde in delovno skupnost skupnih služb. Še prej smo bili tozdi v IEZE, po reorganizaciji pa smo se v Semiču formirali v samostojno delovno organizacijo s skupnimi tozdi in delovno skupnostjo skupnih služb. Naša TOZD je bila ustanovljena zato, da bi proizvajala vse osnovne dele, naprave in orodja za proizvodnjo kondenzatorjev in to za TOZD, ki izdeluje elektronske kondenzatorje, kondenzatorjev proti motnjam in podobno.

Proizvodnja pri nas teče v štirih obratih — obrat orodjarna s proizvodnjo orodij, obrat metalizacija plastičnih orodij, obrat papirjev, to je osnovna surovina za proizvodnjo kondenzatorjev in še dva obrata, ki proizvajata za ostale TOZD osnovne dele — ohišja za zaščito namenskega dela, naprave in orodja za proizvodnjo TOZD je zaposlenih 231 delavec.

V TOZD je v zadnjem času zelo aktivna, predvsem pa nam primanjkuje kvalificiranih delavcev, ki bi opravljali dela v orodjarni — strugarji, rezkalci, brusilci. Ostalih profilov pa je sorazmerno dovolj. V TOZD so organizirane še naslednje službe: tehnološka priprava dela in operativna priprava dela, ki vsaka po svoji plati skrbita zato, da proizvodni proces nemoteno poteka.

Pomemben del vaše proizvodnje so tudi proizvodni stroji, ki jih celo izvažate. Kako deluje ta segment vašega dela, ali ste povezani s projektivo in podobno?

»Bistven in najperspektivnejši del naše TOZD je vsekakor ta obrat, ki pa je neposredno povezan z oddelkom za konstrukcijo in elektroniko, ta dva pa pa organizacijsko povezana v delovno skupnost skupnih služb. Vse stvari, ki se načrtujejo v proizvodnji, sprejema obrat, seveda glede na potrebe po teh napravah in orodjih, ostale proizvodnje pa tudi glede na potrebe tržišča zunaj tovarniške ograje. Tu moram predvsem poudariti začetke izdelave opreme za trg, saj prav sedaj izpolnjujemo naročilo za Vzhodno Nemčijo v višini 60 tisoč dolarjev. Del teh izvoznih obveznosti smo že izpolnili, del obveznosti moramo izpolniti v roku do meseca maja letošnjega leta. To nam bo poleg mančnega rezultata prineslo tudi določeno reputacijo v svetu na področju avtomatizacije kondenzatorske proizvodnje.

V oddelku konstrukcije poteka konstruiranje in izpeljava konkretnih naprav z vidika strojnega dela, v oddelku elektronika pa opremljajo te naprave s elektronskimi sistemi, ki so potrebni za določene stroje in operacije, ki jih opravljajo projektirani stroji. To sodelovanje je dovolj dobro, seveda z večjim angažiranjem vseh zaposlenih v TOZD kot v konstrukciji ter elektroniki, pa bo moralo biti še boljše. Lastna proizvodnja teh naprav zadovoljuje in nadomešča prepotreben uvoz, ki pa ga ni; kljub uvoznim restriktivnim ukrepom našo proizvodnjo opremljamo z dobrimi stroji in nemoteno, brez manjših problemov pri uvozu elektronskih naprav. Vzrok je v tem, da nimamo kvalitetnih elementov za sestavo naprav, pa tudi nekaj več izkušenj in še manjka. To so takšne merilne naprave, ki jih proizvajata samo eden od dva proizvajalca v svetu.

Jasno je, da vaša sorazmerno kompleksna proizvodnja novih strojev za izdelavo kondenzatorjev terja tudi širše sodelovanje in kooperacijo, ne samo z istim projektivnim birojem, ampak tudi z ostalo Iskro. S kom v tem smislu sodelujete in kako?

»Pri proizvodnji strojev in orodij seveda poslužujemo znanja in izkušnje ostalih Iskrih sorodnih proizvodov, mislim predvsem na orodjarno v Kranju in na orodjarno v Avtomatiki. Pri proizvodnji naprav, ki so zanimive za ostale Iskre, pa sodelujemo s strojništvom v Kranju in z Iskro-Sprejemniki v Sežani. Tu imamo konkretne investicije, ki jih moramo izpeljati še v letošnjem letu.

Dušan Kočevar.

V zvezi z izdelavo polizdelkov pa moram omeniti sodelovanje z Iskrinim TOZD v Mokronogu, za katero izdelujemo aluminijasta ohišja že vrsto let, in bomo to sodelovanje ohranili tudi vnaprej. Sodelujemo pa tudi z DO Baterije Zmaj.

Kljub težkemu lanskemu letu in celotni gospodarski situaciji nas zanima,

Iskro kupci cenijo tudi kot prodajalca

(Nadaljevanje s 1. strani)

skega tržišča. Največ pripomb so izrekli na račun servisiranja in sicer zaradi pomanjkanja rezervnih delov. Nekateri direktorji so opozorili, da zaradi tega problema lahko inšpekcijske službe ponekod celo prepovedo prodajo, zlasti Klip-Klap orodij.

Problem pomanjkanja rezervnih delov in premajhnih proizvodnih zmogljivosti rešujejo v ERO celo z razstavljanjem dokončanih izdelkov ter pošiljajo sestavne dele po Iskrinih servisnih delavnicah v Jugoslaviji.

Predlog plana ERO za letošni predvideva milijardo 119 milijonov blagovnega prometa. Največ električnih ročnih orodij bodo predvidoma prodali v Beogradu, v Ljubljani in Zagrebu.

Medtem ko sodi delovna organizacija Elementov med Iskrine večje izvoznike, pa njen delež na jugoslovanskem tržišču ni tako velik: predlog plana predvideva 276 milijonov dinarjev blagovnega prometa. Največ elementov bo prodalo ljubljansko predstavništvo, sledijo pa mu Maribor, Zagreb in Beograd.

Od ostalih Iskrinih delovnih organizacij je bilo največ govora o prodajni problematiki Zmajevih baterij in predvsem o problemih široke potrošnje, ki je lani dosegla na jugoslovanskem tržišču izredne uspehe, od tod pa tudi letošnji prodajni plan v višini kar 5 milijard 170 milijonov dinarjev. Največ širokopotrošnih izdelkov bodo predvidoma letos prodali v Beogradu, Ljubljani, Zagrebu in Mariboru.

Direktorji Iskrinih predstavništev so v nadaljevanju spregovorili o plačilni problematiki, kršitvi dogovorov o plačevanju in plačilnih pogojih. V zvezi z

Proizvodnja gramofonov v Sežani.

kako je vaša TOZD zaključila poslovno leto 1982?

»Glede poslovanja v letu 1982 moram omeniti predvsem težave, ki smo jih imeli v proizvodnji zaradi pomanjkanja uvoznih materialov, zlasti v prvem polletju, da pa smo s skupnimi močmi in z ostalimi TOZD z likvidnimi sredstvi, ki so jih ustvarili z izvozom TOZD, ki proizvajajo kondenzatorje, smo nekako uspeli zagotoviti toliko materialov in polizdelkov, da smo nekje zadostili povpraševanju ostalih TOZD po teh materialih, polizdelkih in za nemoteno obratovanje našega TOZD.

Realizacija je bila v skladu s planirano. Celotni prihodek je bil nekoliko presežen tako, da se pozna prihranek materiala, le-ta pa se potem odraža na vseh ostalih postavkah v bilanci, predvsem pa na dohodku, ki je bil sorazmerno ugoden glede na razmere, ki so vladale v prejšnjem letu.

Del čistega dohodka sicer ni bil ustvarjen tako, kot je bil planiran, ker so bili ostali stroški, ki izvirajo iz dohodka, nekoliko večji od planiranih.

Poudariti moram izpad izvoza na Poljsko v vrednosti dva milijona dolarjev (to je izvoz metaliziranih folij), kar spričo dogodkov na Poljskem lahko delno opravičimo. To je bil za nas zelo občuten izpad dohodka.

Za letos smo si zastavili pogumen program v proizvodnji, saj načrtujemo preko 40 starih milijard celotnega prihodka, kar je bistveno več kot lani. Predvsem je to povečanje v naši temeljni organizaciji, kakor tudi vsi ostali TOZD za proizvodnjo kondenzatorjev načrtujejo prav tako pogumno. Mi pa moramo seveda slediti njihovim potrebam in proizvodnim načrtom. V prvih mesecih pričakujemo sorazmerno ugodna gibanja in s tem računamo, vemo pa, da bodo naslednji meseci zelo negotovi in bomo tako naše uresničevanje načrtov lahko ugotavljali le sproti.

D.Ž.

odstopanju nekaterih Iskrinih delovnih organizacij od Iskrine ustaljene prodajne politike, je direktor TOZD Marketing Jože Cvar poudaril, da poznajo jugoslovanski kupci Iskro kot solidnega partnerja, ki cen in prodajnih pogojev ne spreminja čez noč. »Iskro cenijo tudi kot prodajalca,« je dejal.

Konference sta se udeležila tudi direktorja temeljnih organizacij Prodaja in Servis Marko Perenič in Miro Stegnar. V poročilu o poslovanju TOZD Prodaja je Marko Perenič opozoril na ugodno prodajo v minulem letu in v letošnjih prvih mesecih, kljub temu pa se ta kolektiv srečuje s precejšnjimi problemi. Najhujša sta velike zaloge in povečane terjatve, zaradi česar je TOZD Prodaja prisiljena najemati izredno draga posojila. Tema dvema problemoma — zalogram in terjatvam — so namenili vso pozornost tudi v sanacijskem programu, ki ga že izvajajo.

Oba ta problema še kako tareta tudi TOZD Servis. Ob koncu leta so imeli zaradi visokih nabavnih vrednosti rezervnih delov in zaradi polnih skladišč kar za 310 milijonov dinarjev zalog. Terjatve se gibljejo med 40 in 50 milijoni dinarjev. Tudi v Servisu morajo zato najemati draga posojila.

Konferenca direktorjev Iskrinih predstavništev po Jugoslaviji je načela tudi problematiko pretoka informacij med Iskrino proizvodnjo in predstavniško mrežo, kot že marsikatera konferenca pred njo, pa je tudi ta osvrnila problematiko servisiranja televizijskih aparatov. Rešila pa ga ni...

Lado Drobež

TOZD SPREJEMNIKI, SEŽANA

Gramofoni iz Sežane

Pri prenosu proizvodnje gramofonov iz Pržana v Sežano je bilo nemalo težav, ki pa so, kot vse kaže, slednjič v največji meri odpravljene. Žal pa visi nad gramofonsko proizvodnjo »Damoklejev meč«, ki v obliki cenovnih (in še kakšnih) neskladij predstavlja oviro, da bi na tržišče prišlo toliko gramofonov, kolikor bi jih lahko tudi prodali!

Prenos tehnologije s Pržana v Sežano ni bil povezan s težavami, ki jih ne bi mogli odpraviti. Tudi doseganje proizvodnih norm je steklo po predvidevanjih že v nekaj dneh po pričetku proizvodnje. Žal pa sta se pojavila dva problema, ki presegata možnosti sežanskih Iskrašev: neusklajene cene repromaterialov in končnega izdelka in velike težave z dobavljanjem vseh vrst materialov, ki so potrebni za izdelovanje gramofonov.

Vsem težavam navkljub pa so letos izdelali nekaj na tržišču uveljavljenih in

Na avtomobilskem sejmu v Beogradu Iskra razstavlja avtoračunalnik.

ISKRA AVTOELEKTRIKA

Novost za šoferje — avtoračunalnik

Verjetno ste bralci »Iskre« opazili pred dnevi v dnevniku DELO reklamni oglas za avtomobilski računalnik — novost, ki prihaja iz Iskre Avtoelektrike Nova Gorica v sodelovanju s strokovnjaki iz Iskre — Široka potrošnja, TOZD Sprejemniki Sežana. Avtomobilski potovalni računalnik je prvič predstavljen javnosti na letošnjem salonu avtomobilov v Beogradu od 25. marca do 3. aprila, ker pa vsi ne bomo imeli priložnosti obiskati avtomobilskih sejmov pogledimo, kako je prišlo do te novosti in kakšne koristi bodo imeli avtomobilisti — šoferji od avtoračunalnika.

Razvoj tega artikla sega v sveu že okrog pet let nazaj. V zahodnih državah je ta pripomoček šoferju že zelo razširjen in popularen. V nekatere avtomobile višjih razredov ga že serijsko vgrajujejo.

Ideja o razvoju avtomobilskega potovalnega računalnika v Iskri je stara dobri dve leti. Porodila se je v Široki potrošnji, v TOZD Sprejemniki Sežana. Prvotni način razvoja in osvajanja je bil zastavljen kot kooperacija med sežanskimi sprejemniki in tujim partnerjem iz Singapura.

V začetku preteklega leta pa se je izkazalo, da omenjena kooperacija s tujim partnerjem ni kaj prida. Vmes je »stopila« tudi novogoriška Avtoelektrika, saj sodi ta izdelek na njeno področje, zato so se domenili z razvojniki iz Sprejemnikov o nadaljnjem skupnem razvoju. Dogovorili so se tudi o načinu delitve dela, v kratkem pa bodo spregovorili o nadaljnjih aktivnostih in rokih v zvezi z osvajanjem tega izdelka. Sicer pa je bilo dosedanje sodelovanje obeh strani izredno uspešno in plodno, rezultat tega pa je dokaz, da je možno z domačim znanjem veliko doseči. Zahvala za tako dinamičen razvoj gre predvsem strokovnjakom iz Sprejemnikov in sicer: Martinčiču, Hlačarju, Tavčarju in Lavriču, ter Colji iz Avtoelektrike, TOZD Inštitut.

In za kakšen izdelek pravzaprav gre?

Avtomobilski potovalni računalnik je namensko izdelano mikroročunalniško vezje v CMOS tehnologiji, ki na osnovi informacij senzorjev pretoka

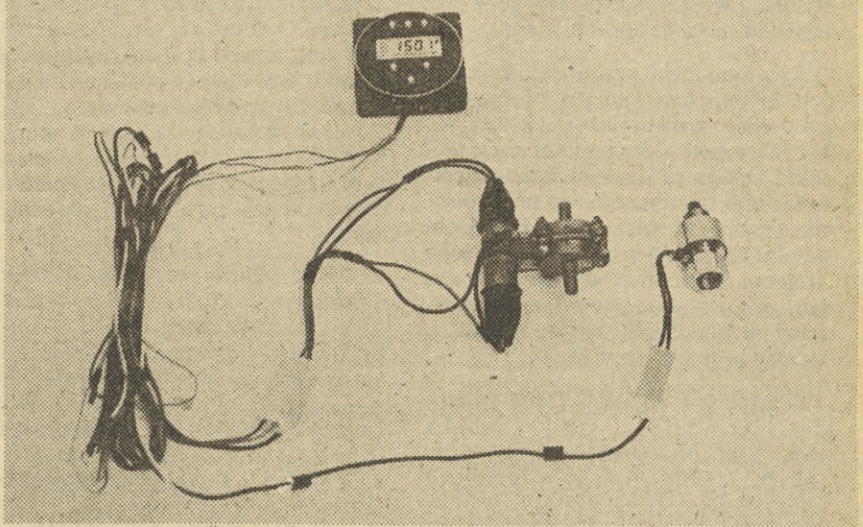
goriva in hitrosti vozila omogoča spremljanje voznih parametrov.

Nastavitev delovanja računalnika in izbiro prikaza na alfanumeričnem prikazovalniku s tekočimi kristali (LCD) izvršimo s tastaturo na prednji plošči računalnika. In kaj nam bo sporočil računalnik: trenutno porabo goriva na 100 km, povprečno porabo goriva na 100 km, skupno porabo goriva, čas potovanja, prevožene kilometre, povprečno hitrost potovanja in dejansko hitrost.

Po konceptu je omenjeni artikel za prvo in drugo vgradnjo. Tudi montaža bo dokaj enostavna in ob upoštevanju navodil za vzgradnjo ne bo delala preglavic nobenemu amaterju. Obsegala pa bo montažo pretočnega in hitrostnega senzorja, pritrditev instrumenta ter konektorsko povezavo omenjenih elementov med seboj.

Uporaba in rokovanje z računalnikom ne zahteva nikakršnega posebnega znanja iz stroke računalništva. Najzahtevnejše je umerjanje senzorjev z računalnikom, vendar je iz prikazov navodil za uporabo tudi to dokaj jasno in enostavno. To umerjanje opravimo samo ob montaži. Zanimivo je tudi, da nas bo računalnik med vožnjo zvočno opozarjal na prekoračeno limitirano hitrost, prekoračeno porabo goriva na 100 km ter na prižgane luči, ko bomo parkirano vozilo zapustili. Z avtomobilskim računalnikom Iskra bo vožnja užitek, razberemo med drugim iz reklame, objavljene v jugoslovanskem časopisju.

Marko Rakušček

Avtoračunalnik, na videz drobna, a pomembna novost za šoferje.

mono gramofonov. Žal je to le spisak želja, ki pa ga zavrača končna ugotovitev, da prodajati izdelke s tolikšnim (prisilnim) »popustom«, da se vsakega izdelka drži izguba, le ne gre. Razkorak med cenami repromaterialov in končnih izdelkov je zaradi zamrznjene končne cene in vztrajno naraščajočih cen materialov postal prevelik, da bi se proizvodnja sploh še splačala.

Sicer pa se v prihodnjih mesecih obeta nekaj novosti. V sredini leta naj bi pričeli proizvajati kombinacijo radijskega gramofonskega aparata, jeseni pa naj bi pričeli proizvajati nov model širokopotrošnega stereo gramofona. Po sedanjih napovedih se torej obeta (kar se gramofonske proizvodnje tiče) lepša prihodnost kot sedanjost, če bo seveda odpravljenih »nekaj« osnovnih problemov.

Fleischman

Strokovnjaki iz Iskre Delte, ki so razvili računalnik »Partner«.

Velik uspeh strokovnjakov Iskre Delte-mikroračunalnik »Partner«

Visoka kakovost, izvozna usmerjenost, zapolnitev vrzeli na domačem tržišču računalnikov, enostavnost rokovalja, enotna zasnova jugoslovanske proizvodnje računalnikov in, nenazadnje, cenenost so bili osnovni cilji razvijalcev mikroračunalnika »Partner« — najmanjšega v družini računalnikov Iskre Delte.

Petnajstega aprila bo minilo natanko leto dni, odkar so se delavci iz Elektrotehne delovne organizacije Delta in Iskrine delovne organizacije Telematika, TOZD Računalniki odločili za enotno pot v okviru enovite delovne organizacije Iskre Delta v SOZD Iskra. Razvojni napor na področju mikroračunalniške tehnike so dali nekaj vidnih rezultatov že pred združitvijo, nikoli pa niso pripeljali do večje proizvodnje.

Z mikroračunalnikom Partner je Iskri Delti uspelo premostiti razkorak med proizvodnjo največ nekaj deset izdelkov in velikoserijsko proizvodnjo. Uspelo jim je narediti mikro sistem, namenjen predvsem manjšim delovnim in temeljnim organizacijam, zasebnikom, šolam itd. Z možnostjo povezave »Partnerja« na večje računalnike so napravili približni delavci ter s tem, kar lahko neskomno trdimo, odprli novo poglavje na tej tehnološki ravni.

S »Partnerjem«, njegovo ime pa ni izbrano slučajno, želi Iskra Delta približati računalnik vsakomur in ga dejansko narediti kot orodje. Zasnova je tako, da ga lahko uporablja domača vsakdo. Navodila o uporabi računalnika lahko prebere uporabnik na računalniškem ekranu in se pri rokovalju tako skoraj dobesedno pogovarja s strojem. »Partner« torej omogoča dialog med seboj in uporabnikom.

Razvojno raziskovalno delo se je začelo že maja lani. Sam prototip je skupina šestih strokovnjakov razvila v rekordnem času — v manj kot dveh mesecih. Do konca lanskega leta so že izdelali tudi tako imenovano ničelno serijo 15. strojev. Razvojniki v Iskri Delti poudarjajo, da jim je uspelo v tako kratkem času razviti »Partnerja« zato, ker so imeli točno zastavljeno nalogo, zlasti pa marketinški pristop — kakšen izdelek potrebuje tržišče.

»Partnerja« bo Iskra Delta izdelovala v Kranju in v Avstriji. Kranjska proizvodnja bo izključno namenjena za potrebe jugoslovanskega tržišča in za izvoz v dežele tretjega sveta, v tovarni v Avstriji, v Šentjakobu v Rožni dolini

med Celovcem in Beljakom, pa bodo izdelovali povsem enake stroje, in sicer za izvoz na zahodno tržišče.

Kot že rečeno bosta oba stroja — iz Šentjakoba in iz Kranja, povsem enaka. Razmerje med domačim in uvoženim materialom je ugodno. V Iskri Delti poudarjajo, da so vso pozornost namenili prav domačim komponentam in da so v »Partnerja« vgradili prav vse, kar znamo v Jugoslaviji narediti sami.

Dosti boljše je razmerje med domačim in vgrajenim znanjem. V Iskri Delti zagotavljajo, da niso prav ničesar kopirali ter vse probleme rešili z lastnim znanjem in razmišljanjem.

Novi mikroračunalnik je rezultat konsolidacije razvojnih naporov in proizvodnih zmogljivosti v Iskri Delti, visoke strokovne usposobljenosti kadrov, dolgoročne mikroračunalniške usmeritve ter jasne prodajne poti.

Iskra Delta bo letos predvidoma izdelala 2000 mikroračunalnikov, od tega 600 za izvoz. »Partner« bo stal približno 1,9 milijona dinarjev. S tem bo dostopen tudi manjšim kolektivom oziroma razvojnim in šolskim ustanovam. Tovarniška cena »Partnerja« v Avstriji bo nekaj čez sto tisoč šilingov.

Iskra Delta bo »Partnerja« prodajala izključno kot celoto, torej poleg stroja tudi programsko opremo, ki bo vključevala 3, oz. 4 pakete, odvisno od želje kupca. Programsko opremo za jugoslovansko tržišče je že izdelala skupina 12 strokovnjakov, programsko opremo za tuje tržišče, ki se v precejšnji meri razlikuje od naše pa bo sprva kupovala v tujini.

V Iskri Delti so prepričani, da bodo s »Partnerjem« kljub močni konkurenci uspeli na zahodnem tržišču. Uspehe pričakujejo tudi doma, pri čemer se zavedajo svojega posebnega družbenega pomena, saj so v Sloveniji odgovorni za razvoj računalništva in informiranja in pa tega, da je hitrejši gospodarski razvoj možen le z uvajanjem informacijske računalniške tehnologije.

Lado Drobež

V Mikroelektroniki je stekla normalna proizvodnja

Pred dobrima dvema mesecema je stekla poiskusna proizvodnja tudi v drugi fazi Mikroelektronike. Šest mesecev bo trajalo poizkusno delo. Ker je pretekla dobra tretjina tega časa, smo zastavili nekaj vprašanj direktorju, magistru Ivo Baniču. Zvedeli smo, da delo teče povsem normalno in da so z rezultati poiskusne proizvodnje zelo zadovoljni. Dobro se je izkazala tehnološka oprema, ki jo tudi vzdrževalci dobro in suvereno obvladajo.

»Uspelo nam je zagnati vso drugo fazo in tako imamo proizvodnjo Mikroelektronike v celoti v pogonu. Pravzaprav lahko rečemo, da je začetno obdobje za nami. Vsa tehnološka oprema je zagnana in preiskšana in tempo proizvodnje je postal že umirjen.

V drugi fazi že procesiramo tudi prvo silicejevo rezino, za konkretnega naročnika. Pričakujemo, da bo ta rezina koncem tega ali v začetku drugega meseca že na trgu. Seveda pa moramo biti realisti, ker lahko se nam prvi poskus iz proizvodnje v celoti posreči, s tem pa še ni rečeno, da imamo že vse tako, kot bi želeli. Tudi v nasprotnem primeru, če bi nam prvi večji poskus ne uspel, še ni rečeno, da nam tehnologija ne ustreza,« pravi Ivo Banič.

Torej s prvo rezino bodo v Mikroelektroniki dokončno preizkusili uglašenost opreme in ugrano delovnega kolektiva, zlasti vzdrževalcev, tehnologov, razvojnikov in drugih. Ob tem bodo tudi videli, če je potrebno nekateri še došolati, ali popraviti določene napake.

V Mikroelektroniki se zlasti pohvalijo z dobro ekipo vzdrževalcev, ki so pokazali, da novo, skoraj v celoti avtomatizirano opremo v celoti obvladajo. Ravno pri zagonu se je pokazala visoka raven znanja vzdrževalcev, kakor tudi tehnologov in drugih strokovnjakov, zaposlenih v tovarni. Problemov pri zagonu ni manjkalo, ker je oprema dolgo stala, skoraj dve leti. Vse probleme, ki so nastali pri zagonu pa so uspešno rešili sami z domačimi strokovnjaki.

Večina tehnologov, vzdrževalcev in drugih, ki imajo opraviti z vzdrževa-

Inkapsulacija vezij v Mikroelektroniki.

njem in obratovanjem tehnološke opreme, se je šolala pri proizvajalcu te tehnologije. Nekateri pa so bili na priučevanju in šolanju pri licenčnem partnerju AMI. Tako lahko rečemo, da vzdrževalci in tehnologi poznajo ne le opremo, ampak tudi način proizvodnje in režim delovanja.

Tudi z naročili se kar pohvalijo. Zlasti v Iskri je bil velik odziv, in strokovnjaki, zlasti načrtovalci in razvojniki, so pokazali veliko mero znanja in zanimanja za nova mikroelektronska vezja. Tako se kaže, da bodo mikroelektroniko čedalje bolj uporabljali v vsej elektroniki, zlasti v zahtevnih profesionalnih napravah, kot je telefonija, avtomatika itd. Imajo nekaj zelo zanimivih na-

ročil iz večjih delovnih organizacij, je Telematika, Kibernetika, Avtomatika, Elektrooptika, ki jih morajo čati do konca leta. Tako pravzaprav več vprašanja pridobivanja naprave, ampak nastaja bolj vprašanje, kako vsoglasiti in sinhronizirati

Tovarne Mikroelektronike in podobnih tovarnah.

Na koncu nam je magister Banič vedal kot zanimivost, da so pretekli teden prodali licenčnemu partnerju AMI v Mikroelektroniki projekt in izdelano vezje. To je sicer malom navadno, da so kupci licence za mikrovezje licenčnemu partnerju, pa vemo, da ima Iskra dolgoletno kušnje na področju telefonije, namen je namreč projektirano to pa lahko rečemo, da smo prodali dragocene in dolgoletne izkušnje. Morda bi bil to dober primer za manje tudi za dobre izkušnje, imamo na drugih področjih, na področju avtomatizacije cestnega prometa in še kje.

S sestanka projektne sveta

Na sestanku projektne sveta za urejanje delitve osebnih dohodkov v SOZD Iskra, ki je bil 24. 3. je Jože Golob najprej poročal o poteku sprejemanja samoupravnih sporazumov na področju delitve osebnih dohodkov v Iskri, o čemer je ustrezno poročilo poslušal še delavski svet SOZD Iskra in sprejel tudi sklepe, ki smo jih že objavili.

Stane Galjot je v naslednji točki dnevnega reda spregovoril o akcijah v zvezi s sklepi seje predsedstva zveze sindikatov Slovenije. Ko je obravnaval vsak sklep posebej in ustrezne akcije v SOZD Iskra je ugotovil, da bi sindikat v SOZD Iskra moral vztrajati, da se samoupravni sporazumi s to tematiko v TOZD in DO uskladijo s samoupravnim sporazumom na ravni SOZD ter da se zaradi inflacije preverijo višine povračil. O konkretnih nalogah za uresničevanje opredeljenih družbenoekonomskih in socialnih ciljev pa je dejal, da je treba uskladiti akte o delitvi osebnih dohodkov in skupne porabe z družbenim dogovorom in akti v SOZD Iskra ter to spremljati s poglobljeno politično aktivnostjo. Treba je, poleg tega, v vseh organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih, kjer je postopek usklajevanja že opravljen, ugotoviti vpliv tako spremenjenega sistema delitve po delu na rezultate gospodarjenja ter potrebno dopolniti sistem delitve sredstev za osebne dohodke in skupno porabo. V pravilnike o delitvi sredstev za osebne dohodke je treba vgraditi elemente vgraditve po minulem delu ter dopolniti pravilnike in uskladiti osnove in merila, na podlagi katerih je delavec, ki je z inovacijo, racionalizacijo in drugimi oblikami ustvarjalnosti prispeval k povečanju dohodka TOZD.

Ko so v nadaljevanju seje govorili o stanju pri oblikovanju osnov in meril za oblikovanje in delitev sredstev za OD na podlagi minulega dela, so ugotovili, da je zakon o razširjeni reprodukciji in minulem delu postavil zahteve, da morajo OZD do konca letošnjega leta uskladiti svoje akte z zahtevami zakona.

Ker pa bo strokovna podlaga za to vprašanje pripravljena šele ob koncu leta, so ugotovili, da je pri določevanju aktov v SOZD Iskra ne bo možno uporabiti, saj bo pripravljena prepozno.

Ugotovili so, da so v osnutkih SS o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za OD v SOZD Iskra že v letu 1980 vsebovani nekateri elementi, ki jih zahteva zakon o minulem delu. Menijo, da bi strokovna skupina, ki bo pripravljala elemente za nagrajevanje minu-

lega dela, mogla najprej preveriti rešitev iz sporazuma SOZD Iskra in nato v to rešitev vgraditi še druge zahteve, ki jih navaja zakon. V DO pa bi morali kljub temu, da se pripravlja naloga v okviru SOZD Iskra, iskati svoje rešitve za nagrajevanje po minulem delu in jih s to skupino usklajati tako, da bi na koncu dobili enotno rešitev za vse OZD Iskre, ne pa da marsikdo čakajo na rešitve te strokovne skupine.

V zadnji točki pa je bilo govora o stanju v SRS na področju oblikovanja samoupravnih sporazumov dejavnosti oziroma panog. Poudarili so, da je osnova za oblikovanje samoupravnih sporazumov panog družbeni dogovor ter strokovna podlaga »Osnove in merila za razporejanje čistega dohodka in

sredstev za OD in skupno porabo panog organizacij dejavnosti in panog, ki jih določajo komisije v dejavnosti, ki se čele z izdelavo osnutkov samoupravnih sporazumov dejavnosti, v naši državi, to je v kovinsko-elektroindustriji, pa so s tem začeli v preteklem letu.

V programu dela za skupno porabo pa bodo opredeljene aktivnosti, ki bodo izdelavo osnutka samoupravnih sporazumov.

Poudarili so, da stanje na področju izdelave samoupravnih sporazumov dejavnosti v SRS ni zadovoljivo, komisije čakajo na strokovno pomoč, ki naj bi olajšala postopek dela, lajo pa niti na tistih elementih, ki dotikajo vsebine strokovne po-

Mladi pred pomembnimi nalogami

»Mladinci DO Elektrovezve smo v lanskem letu večinoma uresničili zastavljene naloge, čeprav je bilo naše delo dokaj oteženo zaradi izredno obremenjenosti likvidnostnih in ostalih težav naše delovne organizacije,« nam je dejala predsednica KS ZSMS DO Elektrovezve Koviljka Svilar in nato nadaljevala:

»Ob sprotnem preverjanju izvršenih nalog smo predvsem obravnavali vsa vprašanja, ki kakorkoli zadevajo tudi nas mladince. Predvsem naj omenim redno obravnavanje poslovanja naše delovne organizacije, obravnavo samoupravnih aktov, ki urejajo reševanje stanovanjskih problemov delavcev in meril za ugotavljanje individualnega uspeha pripravnikov, ter gradiva za XI. kongres ZSMS. Največ pozornosti pa smo posvetili obravnavi sanacijskega načrta DO.

Od nalog, ki jih nismo povsem uresničili, oz. bi jih lahko bolje, naj omenim izobraževanje. Zato bomo v bodoče morali na tem področju narediti več, saj je za nas mlade to vprašanje zelo pomembno.

Nadalje moramo ugotoviti, da v nekaterih naših temeljnih organizacijah mladinci niso dovolj aktivni. Vodstva njihovih osnovnih organizacij ne kažejo dovolj volje za dejanje pobud in poživljanje organiziranih akcij s katerimi bi pritegnili več mladincev.

Uspešnejši smo se mladinci udeleževali športnih prireditev na katerih je bila naša udeležba vedno zadovoljiva,

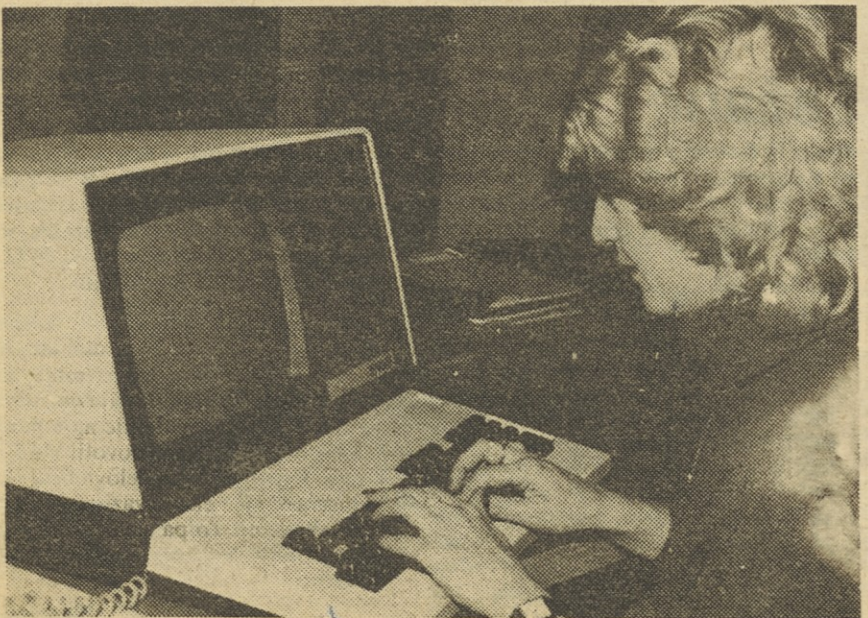

Koviljka Svilar.

kakor tudi udeležba na različnih akcijah.

Glede našega letošnjega akcijskega načrta pa lahko rečem, da smo v letu 1981 jeli že takoj na začetku letošnjega leta, da je dovolj pester ter zanimiv, veda bodo še vedno zaželeni sprotne pobude, predvsem take, ki pritegnile čim širši krog mladih. Med najvažnejše naloge pa sodi poživitev dela naše mladinske organizacije tam, kjer doslej ni bilo voljivo.

Letošnje poslovno leto naše organizacije ne bo lahko in mi moramo zato med prvimi pokazati pravljenost se spoprijeti s tem, vedno kadar bo naša pomoč potrebna. Glede na dokajšno število mladih naših DO lahko marsikdaj doprinese več k boljšemu poslovanju, morda na prvi pogled vidno.

Takšen je videti »Partner«.

Investicije v Iskri

Združevanje je vsekakor pomemben vir financiranja naložb. Da bi o združevanju sredstev in investicijski dejavnosti v Iskri zvedeli za naše bralce kaj več, smo se s prošnjo za razgovor obrnili na Iva Klešnika, ki se je našemu razgovoru ljubeznivo odzval.

Združevanje sredstev, je vsekakor pomemben vir financiranja naložb. Ali nam lahko poveste, v katere namene Iskrine organizacije združujejo sredstva ta čas, oziroma v letu 1983?

Znano je, da je v tem trenutku vse slovensko gospodarstvo ne le Iskra, v procesu nujnosti prestrukturiranja. Zato je povsem logično, da se v ta širši proces vključujejo tudi Iskrine organizacije. Proces prestrukturiranja naše proizvodnje se usmerja in izvaja preko naložb, ki jih opredeljujemo tako, da z njimi osvajamo in razvijamo nove programe, ki so usmerjeni na uporabo zahtevnejših tehnologij z večjim strokovnim znanjem. Obenem pa hkrati opuščamo nezahtevne tehnologije, pri katerih tudi ni mogoče dosegati višjega dohodka na delavca. Danes je še posebej izražena zahteva po dejanskem povečevanju produktivnosti dela in izvozni usmeritvi proizvodnje.

Investicijske naložbe so zdaj pod družbenim nadzorstvom. Kaj družba posebej zahteva od investitorjev?

Družbeni dogovor o temeljih plana SR Slovenije za obdobje 1981-85 opredeljuje minimalne kriterije, katerim morajo ustrezati vse investicijske naložbe. Kot je znano, morajo projekti naložb zagotavljati vrsto različnih učinkov.

Od vsake investicije se tako zahteva, da izpolnjuje minimalne pogoje glede višine dohodka, višine izvoza, avtomatizacije in drugih učinkov.

Iskra na sejminih

BEograd 25. marca do 3. aprila 1983

Avtosalon predstavljamo izdelke Avtoelektrike in perilne naprave.
Projektant: Drago Novak
Organizator: Iskra Marketing

HANNOVER 13. — 20. aprila 1983

Telekomunikacije predstavili se bomo s telekomunikacijami in mikroelektroniko.
Projektni inženir: Miran Ralca
Projektant: Zvone Zupanek
Organizacija: Iskra Marketing

HANNOVER 13. — 20. aprila 1983

Iskra Delta bo predstavila svoj proizvodni program.
Vodja stojnice: Vasa Herbst
Projektant: Zvone Zupanek
Organizacija: Iskra Marketing

HANNOVER 13. — 20. aprila 1983

Mednarodna razstava dobrega oblikovanja predstavili bomo namizni konferenčni mikrofoni.
Oblikovalec: Davorin Savnik
Organizacija: Iskra Marketing

ZAGREB 18. — 24. aprila 1983

Razstava letal, opreme za letala in letalstva bo na letališču Pleso.
Iskra bo predstavila telemehanške naprave za daljinsko kontrolo, naprave na KV področju ter komutacijske in napajalske naprave in antene.
Projektant: Pogačar Polona
Organizacija: Iskra Marketing

LONDON 15. — 22. aprila 1983

Vse o elektroniki predstavljamo na razstavi Barban.
Iskra bo predstavila elektronske elemente in kondenzatorje.
Projektant: Iskra Limited
Organizacija: Iskra Marketing

Iskra

tizacije naprav, vlaganj v razvoj smotrne rabe energije, racionalne rabe uvoznih in deficitarnih surovin, racionalnega zaposlovanja in prostorsko ekoloških zahtev. Posebej pri izvozu se zahteva najmanj 50-odstotni delež proizvodnje za izvoz na konvertibilno tržišče in, seveda, zagotovljen pozitivni plačilni bilančni učinek.

Ali nam morete povedati, v kolikšni meri so Iskri investicijski projekti dosegali ustrezali navedenim kriterijem, recimo v preteklem letu 1982?

V SOZD Iskra smo za leto 1982 izdelali predlog načrta in vrstnega reda posameznih investicij. Pri tem je šlo za vsega 10 investicijskih projektov, v skupni predračunski vrednosti 3.714.000 dinarjev. Vsi izmed njih, razen enega, ki je bil usmerjen v surovinsko bazo, so bili usmerjeni v izvoz, in so bili, kot pravimo zdaj, atraktivni. Hkrati pa so bili tudi usklajeni z našo investicijsko politiko v tem srednjeročnem obdobju.

Ali so bili v celoti uresničeni?

Žal, ne še v letu 1982. Ti projekti so ostali v različnih fazah, tri izmed njih je potrdil konzorcij bank, pa tudi republiška komisija za ocenjevanje investicij jih je ocenila pozitivno. Drugi trije projekti so še v obravnavi strokovnih služb banke in indestitorji v sodelovanju z njo oblikujejo zanje potrebna dopolnila, oz. odgovore na posamezna vprašanja ali pripombe. Dalje je zasnovano enega projekta pozitivno ocenila že omenjena republiška komisija, vendar pa je delo na njem zastalo in je investitor še sedaj začel aktualizirati projekt, dodatno k temu pa je še drugi investitor umaknil en projekt iz seznama in ga sploh nismo vložili niti v banko. Prav tako v letu 1982 nismo bili prisiljeni k združevanju sredstev za surovinsko bazo.

In, kaj pravite vi k temu?

Mnenje našega odbora je, da je bilo naših investicijskih projektov za lansko leto nasploh premalo. Uresničili pa nismo niti vseh teh. Ob tem je treba povedati še to, da vzroki za majhno število projektov v lanskem letu niso samo v pomanjkanju sredstev, ampak je bila kriva tudi prepozna in slaba tehnična pripravljenost posameznih projektov.

Lanski načrt projektov torej ni bil v celoti izpeljan. Kaj bo zdaj s tistimi projekti, ki so ostali neuresničeni, oz. so ostali nekeje na sredi poti?

Od njihove uresnitve ne odstopamo, ampak jih vodimo še naprej kot prioriteto in so sestavni del našega investicijskega načrta za leto 1983.

Kakšen pa je položaj v Iskri na področju združevanja sredstev?

Na področju združevanja sredstev med organizacijami Iskre smo v zadnjih nekaj letih dosegli dobre rezultate. DO so doslej združili 1.451.000 dinarjev, kar pomeni 25% akumulacije podpisnic samoupravnega sporazuma. Z sodelovanjem združenih sredstev pa smo v Iskri izvajali 24 investicijskih projektov.

Ker pa ugotavljamo, da v dosednji praksi nikoli niso bili realizirani vsi prioritetni projekti, je delavski svet SOZD sprejel sklep, da bomo v letu 1983 za prioritete investicije združili 18% ustvarjene akumulacije na nivoju SOZD. Hkrati pa se združevanje sredstev na ravni SOZD Iskra za leto 1983 mora uskladiti z dinamiko črpanja potrebnih sredstev za tiste investicijske naložbe, ki bodo potrjene s strani komisije za oceno investicij pri ISS s tem, da najprej porabimo finančna sredstva, ki niso bila angažirana za investicijske naložbe v letu 1982.

In kako je z investicijskim načrtom za leto 1983? Ga Iskra že ima?

Predlog načrta in vrstnega reda investicij SOZD Iskra za leto 1983 je na predlog odbora in samoupravnega sporazuma sprejel delavski svet SOZD Iskra 27. 12. 1982.

Kaj nam lahko poveste o njem?

Gre za devet investicijskih projektov, sestav virov zanje pa je naslednji: 37,8% pokriva sredstva konzorcija ljubljanske banke, 20,6% je združenih sredstev v SOZD Iskra, 18,2% bodo prispevali investitorji sami, 23,4% pa predstavljajo ostali viri.

Ali je 9 investicijskih projektov po vašem mnenju veliko, ali malo?

Če bi ocenjevali Iskri programsko proizvodno orieniacijo samo skozi predloge za investicije, posebej za letošnje leto, bi morali ugotoviti, da je le-ta kritična. Vendar je bolj kritično to, da nimamo dovolj dobrih, izvozno orientiranih projektov, kot pa dejstvo, da jih imamo samo 9.

Vzrok za tako majhno število konkretnih kvantificiranih programsko tržno proizvodnih usmeritev je enostavno v tem, da nimamo izdelanih investicijskih programov. Za to pa spet niso krive strokovne službe, ki delajo na izdelavi projektov, saj so jih le-te sposobne izdelati, ko bi imele jasno opredelitev in kvantificiranost programske-tržnih-proizvodnih usmeritev.

Radi bi še, da nam poveste, katerih devet projektov je sprejetih za leto 1983?

To so: Projekt Uporov-Šentjernejski, Profesionalni motorji-Železniki, Elektronski elementi — Otoče, Infrastruktura — Stegne, Projekt Keramika — Ljubljana, Projekt Tiskana vezja — Pržan, IKM — Ljubljana, izgradnja informacijskega sistema Ljubljana in Tovarna računalnikov — I. faza, Ljubljana.

Mak

Iskrin koledar spet uspešen

Na peti jugoslovanski razstavi stenskih koledarjev se je Iskrin koledar že petič uvrstil med najboljše.

V okviru 7. mednarodnega sejma "INTERGRAFIKA" na zagrebškem velesejmu, to je razstave strojev, opreme in izdelkov grafične in papirne industrije je bila tudi tradicionalna jugoslovanska razstava stenskih koledarjev, tokrat že peta zapored. Iskra je s svojim koledarjem nastopila na vseh petih razstavah in na njih tudi dosegla viden uspeh: predlanskim je bil naš koledar celo prvi, letos pa nas je strokovna žirija uvrstila med deset bolj uspešnih koledarjev.

Slavko Tatomir sprejema priznanje Iskri.

Zmagovalec letošnje razstave stenskih koledarjev je koledar zagrebške Privredne banke. Iskrin koledar je po seštevku ocen strokovne žirije zaostajal za zmagovalnim za 57 točk. Pri tem je bil naš koledar visoko ocenjen za sporočilo in vsebino — 80 točk, za grafično izvedbo, tiskala ga je Tiskarna Ljubljana, je dobil 75 točk, za likovno oblikovitost pa ga je strokovna žirija ocenila le s 33 točkami.

Na razstavi se je predstavilo več kot 100 jugoslovanskih in približno 20 tujih koledarjev. Skoraj enotno mnenje stalnih obiskovalcev razstave je, da letošnja prireditev ni prinesla kakšnih novih prijemov in dosežkov, verjetno pa se koledarju obetajo še slabši časi, in sicer zaradi uvozne problematike, ki še kako pesti grafično industrijo. Kljub vsemu pa je bilo zanimanje za razstavljene koledarje na zagrebškem velesejmu precej veliko, spet pa se je največ obiskovalcev nagnetlo pred bolj "slečeni" koledarji. Organizator razstave je Poslovna skupnost jugoslovanskih grafičnih in sorodnih organizacij — Grafoimpex.

Na sedmi "INTERGRAFIKI" je sodelovalo skupno 296 razstavljalcev, od tega 224 domačih ter 72 iz petnajstih drugih držav. Na sejmu so bili tudi številni seminarji, simpoziji, tematska predavanja, prikazi delovanja grafičnih strojev itd.

LD

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se zahvaljujem vodstvu in sodelavcem iz vseh treh delovnih organizacij za izkazano pozornost in dolgoletno sodelovanje pri našem skupnem delu, namenjenem razvoju Iskri. Še posebej se zahvaljujem svojim sodelavcem iz organizacijskih služb in računskega centra, s katerimi so me družila mnoga leta in delo pri razvoju organizacije in računalniških obdelav podatkov v kranjski Iskri.

Iskri in njenim delavcem želim še veliko uspehov.

Jaka Vehovec

Pogovor z novim predsednikom poslovnega odbora

Marcel Božič.

S pričetkom tega leta je v delovni organizaciji Avtomatika prevzel dela in naloge predsednik poslovnega odbora Marcel Božič, diplomirani inženir elektrotehnike. Njegovo ime — delo je že 18 let tesno povezano z razvojem Iskre. Ko smo ga prosili, da nam odgovori na nekaj vprašanj, se je ljubeznivo odzval.

Vprašanje: Dela in naloge, ki ste jih prevzeli v Avtomatiki, se v marsičem razlikujejo od vašega dosedanjega, predvsem zunanjetrgovinskega delovanja. Izkušnje bodo vsekakor koristile, vendar se tokrat poleg vodenja poslovne politike srečujete tudi s problematiko razvoja, proizvodnje, z neko zaključeno celoto, v kateri se dnevno sprejemajo odločitve, ki so pomembne za ta 3600-članski kolektiv?

Odgovor: Osemnajstletno delovanje v Iskri me je večilo skozi različna opravila. V tem času sem imel priliko spoznati delo od razvoja, tu sem pravzaprav začel, do zunanje trgovine, kjer sem si nabiral največ izkušenj. Tako sem lahko na različnih področjih partner za razgovor, ne da bi dolgočasil sogovornika. Izkušnje na zunanjetrgovinskem področju mi bodo gotovo zelo koristile pri vplivanju na formiranje in dogovarjanje o poslovni strategiji naše delovne organizacije, saj vemo, da je tako naša družbena naravnost še bolj pa naravnost naše delovne organizacije usmerjena v izvoz. Menim pa, da je za vodenje potreben predvsem čut za analitiko. Trudim se, da bi ga imel čim več.

Vprašanje: Tako kot preostale delovne organizacije je tudi Avtomatika v lanskem letu vložila mnogo naporov v smeri stabilizacijskih ukrepov, omejevanje uvoza itd. Kakšni so bili rezultati?

Odgovor: Avtomatika je zaključila preteklo leto nekeje s povprečno dobrimi rezultati. Prodajo na domačem trgu smo realizirali skoraj 100%-no. Na tuje smo prodali za 17.800.000 dol. blaga.

Vse to smo izvozili ob 32%-no povečani proizvodnji. V primerjavi z letom poprej smo uvoz povečali le za 19%. Pri teh menjavah, glede na devizno ravnesje, pa moramo zasledovati bolj cilj povečanja izvoza kot zmanjševanje uvoza. Ostali pokazatelji izkazujejo uresničevanje ciljev za leto 1983 s pripombo, da nam akumulativnost slabi.

Vprašanje: Kaj lahko pričakujemo v letošnjem letu?

Odgovor: Če je vaše vprašanje razumeti tako, kaj lahko pričakujemo od družbenih dejavnikov, ki nam predpisujejo okvire gospodarjenja, potem mislim, da zelo veliko in da ne bo manjkalo presenečenj. Za našo delovno organizacijo pa velja, da je to, kar lahko pričakujemo v letošnjem letu, v mnogočem odvisno od nas samih. Cilji, ki smo si jih zastavili so zelo ambiciozni. Trdim pa, da so uresničljivi. Prodajo na domačem trgu dvigujemo za 14%, na tujem pa za 33%. Tudi drugi planirani pokazatelji razvoja izkazujejo progresiven trend. Za realizacijo tega pa nam je potreben vsak posameznik v 3.600-članskem kolektivu. Menim, da delo orodjarja ni nič manj odgovorno od mojega. Dobro orodje za izdelavo relejev je nepogrešljivo in tisto, ki bi ga izdelal jaz, gotovo ne bi bilo uporabno. Zato ima delitev dela svoj smisel in je potrebna. Vsako delo, ki je opravljeno dobro in pošteno mora biti cenjeno in primerno nagrajeno.

Vprašanje: Heterogen razvojno-proizvodni program, bi lahko rekli, pokriva celoten spekter potreb v elektroindustriji in delno tudi v drugih panogah, zahteva hitrejši razvoj in osvajanje novih izdelkov, ki bi bili obenem kvalitetno in cenovno konkurenčni tudi na tujih konvertibilnih tržiščih. Na katere nosilne programe naj bi v prihodnjem obdobju v Avtomatiki skoncentrirali razvoj in proizvodnjo?

Odgovor: V tem primeru gre za prenapeto oceno. Upal bi se reči, da vaša ocena o heterogenosti počiva na napaki, ki jo pogosto radi napravimo, ko skušamo nehoti najti prihodnje rešitve na preteklih organizacijskih temeljih. Vsak sistem lahko živi in se reproducira, če vsebuje dovolj organizacijske inovacijske energije, ki iz lastnih potreb in na osnovi notranjega hotenja ter pogojev okolja, uspe povežati svoje sile reprodukcije z okoljem zaradi katerega namreč je. Zato je na vaše vprašanje potrebno odgovoriti, da je posamezne dele delovne organizacije potrebno le bolj povezati v homogeno, programsko proizvodno celoto, ki se ji reče tako kot piše nad našim vhodom v Stegah. Osnovni in vsebinski del celote sta računalništvo in procesiranje. Seveda imajo pri tem tudi elementi svoje mesto.

Vprašanje: Avtomatika je ena od delovnih organizacij, ki je v preteklem obdobju doživela morda največ samoupravnih organizacijskih sprememb. Čeprav je učinkovita organizacija predpogoj za doseganje dobrih rezultatov, je verjetno v delovni organizaciji nastopil trenutek, ko bo potrebno več pozornosti posvetiti urejanju odnosov med TOZD, v povezavi z delovno skupnostjo ter povečanju discipline izvajanja nalog?

Odgovor: Veliko pomembnost predpisujem disciplini izvajanja nalog. Pri tem moramo pozabiti na klasične metode njenega izvajanja. Menim, da se morajo vsi, ki neopravičeno ne izvršujejo svojih delovnih obvez in povzročajo slabo vzdušje v svoji delovni sredini, zavedati reakcij delovnega okolja. Zaostreni gospodarski položaj nam daje mnogo manj prostora za razumevanje subjektivnih napak.

O vprašanju delovne skupnosti lahko rečem le to, da se vsi zavedamo, da je delovna skupnost potrebna. Moramo jo le še bolj usposobiti, da bo čimbolj v pomoč uspešnemu krmiljenju reprodukcije. Temeljne organizacije morajo čutiti, da je njihov sestavni del. Če pa delovna skupnost ne deluje najbolje, so za to krive tudi same temeljne organizacije. Samo kritika ni dovolj! Vsi se moramo truditi, da bo DSSZ čim uspešnejša. Odmikanje od delovne skupnosti s strani temeljnih organizacij ali celo ustvarjanje neke »kvazi« delovne skupnosti je negativno delo in pomeni korak nazaj. To pa slabi našo poslovno udarnost in enotnost.

Š.D.

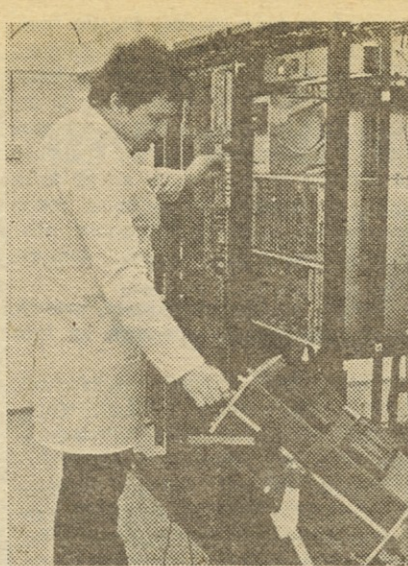
Iskrina prva digitalna telefonska centrala

V Iskri Telematiki je bila spuščena v interni promet prva programsko krmiljena digitalna telefonska centrala ISKRA 2000/020, ki je bila razvita doma, in sicer ob sodelovanju strokovnjakov iz Inštituta Jožef Stefan in Iskre. Nova centrala pomeni pomembno tehnološko prelomnico in pogumen korak v bodočnost.

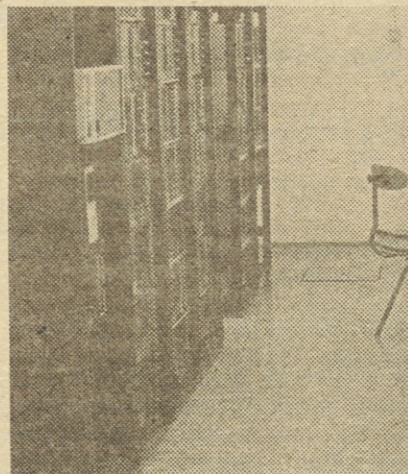
V bodočnosti se predvideva uporaba združenih vrst komunikacij, ki bodo omogočale celovit prenos informacij (zvoč, besedila, slike, itd.). Razvoj Iskrinih telekomunikacij že sledi taki viziji bodočnosti, saj se naši strokovnjaki zavedajo možnosti, pa tudi potrebe takega razvoja. Njihova trenutna prizadevanja so sicer še usmerjena v izpopolnjevanje elektronskih telekomunikacijskih sistemov, vse bolj pa se preusmerjajo v digitalno tehniko. Pred njimi so naloge na področju razvoja velikih javnih digitalnih sistemov, vendar je o teh v tem trenutku še prezgodaj govoriti. Prav lahko se namreč zgodi, da bo zaostrena jugoslovanska in svetovna gospodarska situacija tak razvoj nekoliko zavrla. Vsekakor pa je tudi razlogov za optimizem veliko. Ko že razpravljamo o bodoči »informatični družbi« in ko se vzpostavitev ustreznega družbenega komuniciranja postavlja med temeljne vzvode nadaljnega družbenega razvoja, je jasno, da

osnovna zamisel Sistema ISKRA 2000.

Šubic: »Pri razvoju tako imenovanih klasičnih central oz. central koračnega in koordinatnega tipa smo prišli v situacijo, ko le-te niso zmogle realizirati številnih novih funkcij ob sprejemljivi ceni. Zato je bila vpeljana in razvita ideja, da se krmilna funkcija in realizacija posebnih funkcij dodeli računalniku, ki v centrali neodvisno od ostalih elementov opravlja določeno logiko, ki je pogoj takih funkcij. Vendar je bila v teh centralah komutacija še vedno izvršena z elektromehanskimi elementi, ki so bili sorazmerno obsežni, dragi, nerodni in ne preveč vzdržljivi. Do leta 1960 so bili to edini elementi, ki so bili na razpolago. Razvoj tehnologije je kasneje omogočil uporabo cenejših, manjših in bolj vzdržljivih elementov s področja polprevodnikov. Takratna Iskra Elektromehanika je kupila licenco za centralo Metaconta 10 C, ki je bila krmiljena s centralnim računalni-

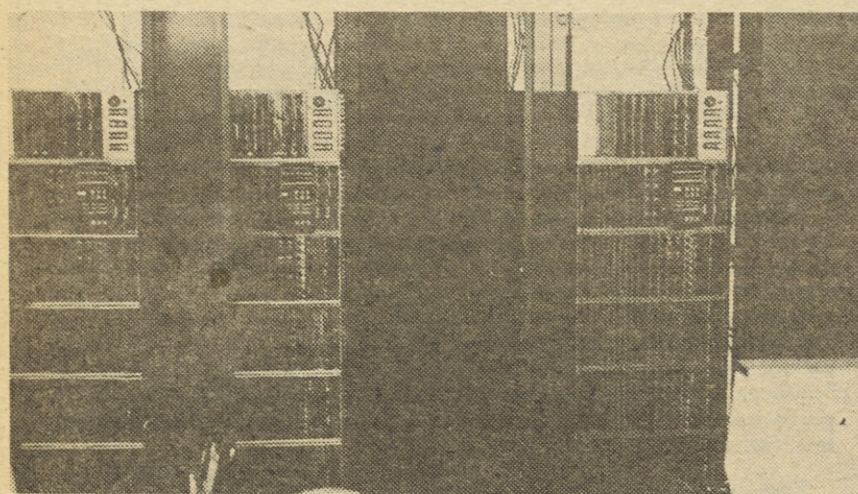
Preizkušanje novega tipa centrale iz Sistema ISKRA 2000 za izvoz.

Sodelavec iz Inštituta Jožef Stefan vključuje program z novo funkcijo centrale.

kom in je imela elektromehansko matrico. Leta 1972, ko smo s tem začeli, je bil to eden najmodernejših javnih telekomunikacijskih sistemov na svetu. Doživeli smo torej velik razvojni korak naprej.

Elektronska centrala EPABX 300, ki je bila razvita na Fakulteti za elektrotehniko v sodelovanju s strokovnjaki Iskre, je bila zasnovana kot nekakšna hibridna verzija: povzeli smo nekaj rešitev iz Metaconte in razvili lastno specialno krmilno enoto, ki se danes kaže kot neekonomska rešitev, takrat pa je bila edina možna.

Prva digitalna telefonska centrala ISKRA 2000-020 prek katere že poteka interni telefonski promet v Iskri Telematiki.

bodo morali biti vse večji napori usmerjeni tudi v zagotovitev ustrezne komunikacijske opreme.

O prvi digitalni centrali, ki je del našega glavnega razvojnega projekta, imenovanega Sistem ISKRA 2000, smo se pogovarjali s sodelavci TOZD Raziskave in razvoj. Razgovora so se udeležili: Branislav Popović, v.d. vodje službe za razvoj programske opreme, Janez Stare, v.d. vodje službe za razvoj materialne opreme, Marjan Gazvoda, vodja projekta ISKRA 2000 in Mihael Šubic, v.d. direktorja TOZD Raziskave in razvoj.

— Kako je prišlo do zamisli o razvoju sodobnega telekomunikacijskega sistema, katerega del tudi prva digitalna centrala ISKRA 2000/020?

Popović: »Razvoj novih central so narekovala potrebe trga. naročniških

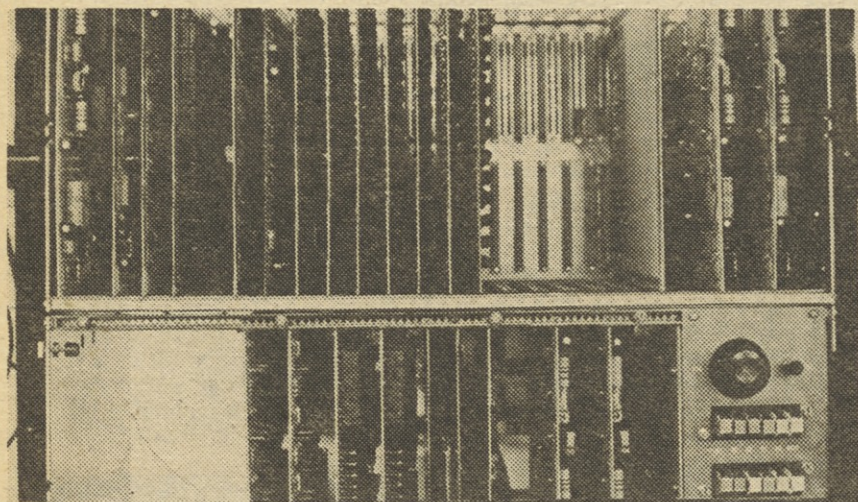

Naši sogovorniki o prvi digitalni telefonski centrali: (od leve) Marjan Gazvoda, Branislav Popović, Mihael Šubic in Janez Stare.

Razvoj tehnologije, ki je bil pogojen z razvojem tehnologije elementov na področju elektronike, razvoj potreb in povečanje zahtev za kumutacijske sisteme ter naše lastne izkušnje na preteklih sistemih — vse to nas je pripeljalo do zamisli o razvoju Sistema ISKRA 2000.

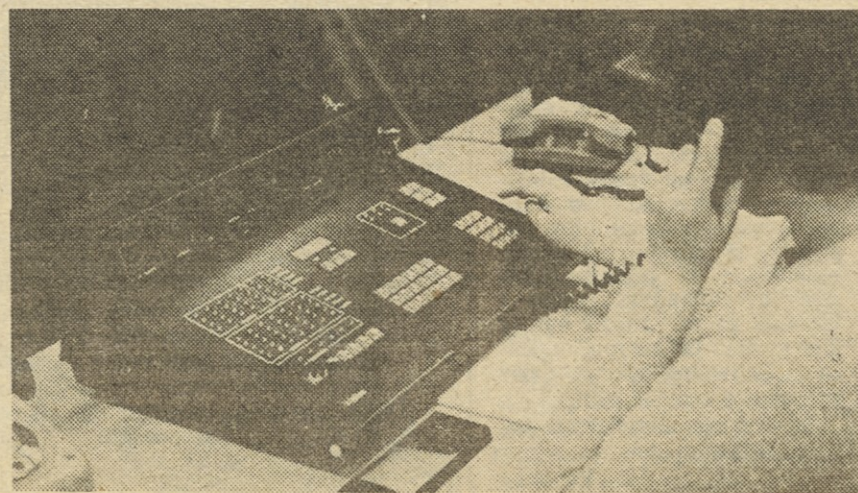
— Kako bi na kratko predstavili Sistem ISKRA 2000 katerega del je tudi nova digitalna centrala?

Stare: »Glede na potrebe in možnosti smo zasnovali sistem, ki naj bi bil fleksibilen, modularen in odprt za bodoče razširitve. Novim potrebam lahko ustremo le pri računalniško krmiljeni in modularno zasnovani centrali. Modularna zasnova omogoča, da se z veliko istih elementov gradi različne tipe central, sam pristop pa omogoča, da centrala lahko po velikosti raste. Pristop k razvoju centrale je bil tak, da

Moduli centrale se povezujejo v celoten sistem s pomočjo skupinskega stikala, katerega celotna oprema se nahaja v enem samem podokvirju, ki ga prikazuje slika.

central. Predvsem je šlo za zahteve po fleksibilnosti, modularnosti, razširljivosti in novih funkcijah. Razvili smo elektronsko telefonsko centralo EPABX 300, ki pa naštetim kriterijem ni zadostovala. Poleg tega je bila krmiljena z avtomatom, ki je tako nefleksibilen, da je bilo težko dodajati nove krmilne funkcije. Iz teh razlogov je prišlo do novega razvoja. Odločili smo se za uporabo mikroročunalnika, ki ponuja najbolj ekonomično rešitev in ponuja več možnosti. Arhitektura centrale je zasnovana tako, da centralo sestavljajo moduli. Vsak modul je krmiljen z lastnim mikroprocesorjem, ti moduli pa so med seboj povezani v enoten sistem. Modul sam je lahko uporabljen tudi kot majhna centrala. To je

Posredovalno mesto centrale ISKRA 2000-020 na Laborah.

smo najprej razvijali male centrale in jih plasirali v proizvodnjo, paralelno pa smo razvijali večje centrale, ki so uporabljale veliko že opravljenega dela pri malih centralah in bazirale na izkušnjah, ki smo si jih pridobili pri razvoju malih central. S takim pristopom smo lahko korakoma razvijali vse večje sisteme, ki jih gradimo še naprej.

Prva centrala iz Sistema ISKRA 2000 je bila EPABX 100 (ISKRA 2000/010) in je že v redni proizvodnji. Na podlagi izkušenj s to centralo in na podlagi razvojnega vločka v to centralo smo razvijali večjo centralo — ISKRA 2000/020, katere je bila ob koncu lanskega leta vključena v naš interni telekomunikacijski sistem.

Druga značilnost Sistema ISKRA 2000 je digitalna komutacija. Le-ta omogoča realizacijo govornih poti z elektronskimi komponentami in to na način, ki je za najbolj razvito elektronsko tehnologijo — t.j. za digitalna vezja

blemov. Centrala gre lahko v proizvodnjo, kar pomeni, da se bo široki spekter novega dela prenesel iz razvoja v proizvodnjo TOZD ATC. Tu bodo morali delavci v tehnologiji, proizvodnji in kontroli osvojiti novo miselnost: pri se bodo srečali z digitalnim sistemom hitrostmi, ki so značilne za novo centralo, z distribuiranostjo itd.

To pomeni, da bo ob sedanji slabi pripravljenosti na novo problematiko potrebno vložiti veliko naporov v sistem TOZD ATC in drugje, da bodo te centralne prišle med tiste naše proizvode, katere prodajamo in z njimi ustvarjamo dohodek. TOZD Montažno servisno organizacija je že opravila kar precej trdo delo: približno dve leti je bila aktivno vključena v razvoj nove centralne v pripravo dokumentacije itd.

— Kakšni so rezultati postopnega vključevanja nove centrale?

Gazvoda: »S postopnim vključevanjem smo lahko hitreje odkrivali napake, ker se niso strnile vse naenkrat, je bil promet na začetku majhen. Prehodnem obdobju so uporabniki telefonskih priključkov naleteli na nekatere težave, vendar — če bi mi ne imele možnosti postopnega internega vključevanja in bi bili prisiljeni centralo postaviti in priključiti naravnost v kupcu, potem bi gotovo prišlo do velikih težav, saj bi bilo v tistem okolju v dveh ali celo tednih onemogočeno kvalitetno komuniciranje prek central. Tako pa ob potrpežljivosti naših sodelavcev čiščenje napak opravljanje doma in bomo lahko dali na tržišče neskladen izdelek. Ocenjujemo, da bodo dosednji rezultati naših prizadevanj ugodni oz. v skladu z našim zastavljenim programom dela.

Stare: »Kaj smo s to centralo potrdili? Gre za centralo Sistema ISKRA 2000, ki s to centralo seveda še ni v celoti potrjen. Potrdili smo distribucijo, ki je eden ključnih elementov, in PC omrežje (digitalno komutacijo). Pri namo so še problemi kot je duplikacija problemov vzdrževalnih pripomočkov, vendar to bomo potrjevali z novimi, razvojnimi sistemi. To verifikacijo bomo našim sedanjem planu vršili v tovarni na Laborah. To bo nekoliko modifikacija uporabnike oz. sodelavce Telematike vendar smatramo, da je možnost internega preverjanja za nas velikega pomena. Daje dobre rezultate in omogoča razmeroma enostaven način verifikacije.

Kdo je še sodeloval pri razvoju nove centrale?

Popović: »Celotne razvojne moči smo seveda mogli zbrati izključno v Telematiki. Pri razvoju prve digitalne centrale moramo omeniti predvsem sodelovanje strokovnjakov iz Inštituta Jožef Stefan. Ko pa govorimo o celotnem telekomunikacijskem sistemu ISKRA 2000, moramo omeniti tudi institucije, kot so Fakulteta za elektrotehniko, D. Elektroelektronika v ustanavljanju, D. Elektrotrazve — TOZD TTS, TOZD MSO. Seveda pa so končni rezultati plod ustvarjalnosti in delovnih prizadevanj velikega števila strokovnjakov delavcev Telematike, posebej iz TOZD ATC.

TOZD MONTAŽA, SPODNJA IDRİJA

Tovarna in kraj: košarkarji v Iskrinih barvah

V koncept razvoja Iskrine temeljne organizacije Montaža Spodnja Idrija sodi tudi povezovanje z življenjem v kraju. To je toliko lažje razumeti ob podatku, da je Iskrina temeljna organizacija največja tovarna v Idriji, v obsebnem merilu pa je na drugem mestu. Zanimariti skrb za družbeni stanje torej ne gre, sem pa sodi tudi športno življenje. (Tudi) tisto v košarkarskem klubu, ki deluje v Iskrino zvezdo v naslovu.

Košarka v Idriji — to je že nekajletna uspešna športna dejavnost, ki pa jo je veskozi močno oviralo pomanjkanje denarja, vseh 10 let obstoja košarkarskega kluba. Čeprav gre za vsoto, ki letno ne presega 500 tisočakov (od katerih največ prispeva telesnokulturna skupnost), pa veliko pomeni tudi nekaj deset (novih) tisočakov letne pomoči idrijske Iskre. Še več pa predstavlja organizacijska pomoč, kar največkrat pomeni, da se z malo denarja lahko veliko doseže; petsto tisočakov letnih finančnih virov namreč zadošča le za najnujnejše, za popolnoma amatersko delo.

»Cilj kluba pa je, kot pravi njegov predsednik GORAN PETEK, idrijski Iskraš, »omogočiti organizirano ukvarjanje s košarko kar največjemu številu ljudi. Člani kluba, tisti, ki so bili odgovorni za njegovo delovanje, so bili večkrat v tovarni z različnimi prošnjami, ki so bile največkrat povezane z različnimi organizacijskimi vprašanji. Potem so se odločili, da za predsednika kluba pač izvolijo Iskraša, ki bo tako dvakrat zadolžen za sodelovanje...«

Sicer pa gre za klub, ki uspešno nosi Iskrin znak. V njem deluje 8 selekcij, dve ženski in šest moških, povezan pa je

tudi z osnovno šolo. V klubu deluje 2 članov, ki so sklep o preimenovanju KK Iskra Idrija sami sprejeli. Odločitev seveda ni bila težka, saj veliko starih članov kluba združuje delo v Iskri, glavitna pa je bila seveda odločitev Iskrinega kolektiva, da klubu po svoji moči pomaga.

Sicer pa klub že tri leta zaporednega uvrstitve v pionirskem festivalu Slovenije (dvakrat 3. mesto, enkrat 2. Tudi letos si obetajo prodor v finale, množičnost, ki jo razvijajo kot osnovo svojega dela, zagotavlja tudi kvaliteta. Ambicij s člansko ekipo si ne delajo, ker se po zaključku šolanja v osnovni šoli učenci (ki predstavljajo večino članstva) raztepejo na vse konce Slovenije, kjer nadaljujejo šolanje. V Idriji srednjih šol ni, zato je usmeritev v zvižanje pionirskih selekcij gotovo pametnejša. Vseeno pa klub premo tudi člansko ekipo, ki se bo letos predvidevanjih uvrstila v 2. slovensko ligo, enako kakor juniorji.

Koncept življenja tovarne z okolico pa pomeni, da bo idrijska Iskra prazela še nekaj pokroviteljev. In za prazila? Večji ugled tovarne, lažje pridobivanje kadrov pa tudi organiziranje rekreacije in treningi za tamkajšnje Iskraše!

Na kolegiju Raziskovalne enote IEZE.

RAZGOVOR Z ING. TONETOM SIMONIČEM, ČLANOM KPO IKM

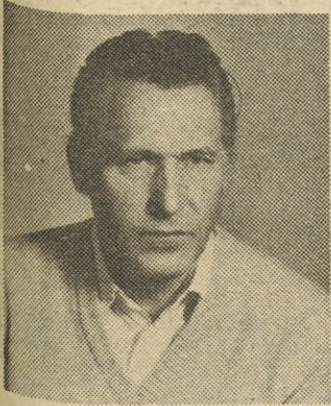
V IKM uspešno!

Zaključni računi so pred nami. Da bi o tej temi, pa tudi o sami temeljni organizaciji IKM, zvedeli kaj več, smo se napotili k članu KPO IKM Tonetu Simoniču, ki se je razgovoru ljubeznivo odzval. „Nerad govorim o rezultatih, še zlasti ne o tistih, preživelih. Bolj me skrbi prihodnost in realizacija ciljev, ki smo jih sprejeli v planskih dokumentih za leto 1983.“

Če govorim o gospodarjenju v letu 1982, lahko povem, da je bilo uspešno. Vsiljuje se mi misel, da se razmerja na področju kakovosti urejajo. To je precejšnji meri zagotovo zasluga znanstvenikov, zlasti tistega. Znanstveniki, da je naša družba zadnje čase v tehnološki meri usmerjena v izvoz. Tu pa se pogosto pojavljajo težave. Včasih velja misel, da je proizvod težko napraviti in lahko prodati. Prodaja na tujih trgih pa zahteva nesporno kvaliteto izdelkov. Zato se izvozniki v Iskri veliko bolj zanimajo za našo strokovno pomoč. Proizvod je, seveda, še vedno težko izdelati, (zlasti zaradi pomanjkanja materiala), vendar pa ga je težje prodati. Glavno težišče proizvodnje uspešnega poslovanja je zdaj prešlo na področje prodaje (izvoza), medtem ko smo nekoč imeli za glavni problem proizvodnjo.

Tuji trg ne zahteva le cenene in funkcionalnega proizvoda, pač pa tudi kakovost. Zaostritve na tujih trgih pa izide iz vidika kakovosti odražajo tudi v poslovanju IKM. Vrata naše tozde se pogostejše odpirajo izvoznikom, predvsem tistim, ki želijo ugotoviti kakovost svojih izvoznih proizvodov. IKM jim skuša v tem pomagati, vendar je res, da nam to v celoti vedno ne ustreja. Problem so kapacitete IKM, izroščena merilna oprema, neustrezni prostori in drugo. Zaradi vseh teh razlogov nismo uspeli povsem zadovoljiti naših naročnikov. Zato se bomo naprej še bolj trudili, da bi bilo v IKM dober primerov čimmanj. Seveda pa bodo morali, po drugi strani, obojestransko zadovoljstvo tudi nam, delavci, pravočasno planirati naročila naše vrste.“

Radivoju Filipiču v slovo

Niso še minili 4 meseci, kar smo skupaj delali in kovali načrte, kako bi najbolje uredili odpremo pošiljk za naše kupce. Po kratki bolezni, ki si jo preživel v bolnici in doma, nas je presenetila žalostna vest o tvoji nenadni smrti. Tako nenadoma si odšel, da niti ne moremo dojeti krute resnice. Za tvojo nesebično tovarništvo in prizadevanje smo ti iskreno hvaležni. Pogrešali te bomo v organizaciji Zveze borcev in na delovnem mestu, vemo pa, da te bodo najbolj pogrešali tvoji najbližji, s katerimi iskreno sočustvujemo. Zapustil si nas v žalosti in zavesti, da te bomo ohranili v trajnem spominu kot borca, tovarnika, sodelavca in prijatelja.

Sodelavci TOZD KI
in aktiv ZB
ISKRA Elektrozeve

Bodo v IEZE delo opravljali roboti?

V četrtek, 17. marca je bil v Mikroelektroniki strokovni kolegij Raziskovalne enote Iskre IEZE. Glavna točka strokovnih pogovorov je bila: avtomatizacija in robotizacija proizvodnih procesov v Industriji elementov. Na kolegiju so bili strokovni ljudje iz vseh TOZD IEZE, iz Skupnih služb SOZD in delovne organizacije. Iz pogovorov smo izvedeli, da imajo za avtomatizacijo in robotizacijo po posameznih tovarnah že čisto konkretne zamisli, tik pred realizacijo.

Višje stopnje avtomatizacije, se pravi uporabo elektrone in mikroelektron-skih vezij za avtomatizacijo celotnih procesov, se poslužujejo v industrijsko najvišje razvitih deželah že desetletja. Tudi robotizacija je v čedalje večjem razvoju, saj prav ta omogoča uporabo avtomatike ne le za en, določen proces, ampak služi lahko robot za več opravil in del.

Industrija elementov, ki je velik izvoznik, se na zahodnih trgih srečuje z ostro konkurenco ponudnikov, ki že uporabljajo visoko avtomatiko in robotiko. Ti pa so seveda že »poželi« sadove teh sodobnih tehničnih proizvodnih naprav. Izdelki, ki prihajajo iz tovarn z visoko razvito avtomatiko in robotiko, so seveda cenejši in boljši.

Zakaj? Avtomatika namreč dopušča skokovit dvig produktivnosti, s sorazmerno nizkimi proizvodnimi stroški. Prav tako se s takim načinom proizvodnje dviga kakovost, kar spet vpliva na renome in s tem na ceno. Kvaliteto je možno dosegati permanentneje, saj je izključen človeški faktor, ki je pogostokrat zelo labilen. Vse to pa pomeni proizvodnjo, dviga konkurenčnost ali enostavnost, dviga ekonomiko poslovanja.

Če pa hoče IEZE konkurenčno in ekonomično izvažati, izvozi pa daleč

nad polovico svoje proizvodnje, mora nujno po tej poti boljše ekonomike, ki pa pomeni tudi posodobitev proizvodnje.

Strokovnjaki menijo, da bo v industrijsko razvitih deželah avtomatizacija in robotizacija v elektronski industriji in zlasti v industriji elementov za elektroniko tako napredovala, da bo do leta 1990 praktično slonela vsa proizvodnja na avtomatiki. Zato pa seveda IEZE priganjajo čas in pogoji gospodarjenja k hitrim in konkretnim odločitvam, k realizaciji idej za avtomatizacijo in robotizacijo postopkov, procesov in posameznih faz proizvodnje.

Strokovni tim kolegija raziskovalne enote IEZE je bil mnenja, da imamo v Jugoslaviji vse možnosti za realizacijo takih in tudi zahtevnejših programov. Ponudbe iz razvitejših dežel kar dežujejo pa tudi domače znanstvene ustanove nudijo praktične rešitve. Tako ljubljanska Univerza ali natančneje Fakulteta za elektrotehniko, pa Inštitut za elektroniko in vakuumsko tehniko in kar je najbolj zanimivo, dobre rešitve nudijo kooperanti zasebniki, ki imajo na tem področju že vrsto praktičnih izkušenj.

V Industriji elementov so najdlje prišli na tem področju v trboveljskih Polprevodnikih, kjer bodo z novo investicijo že uvedli vrsto avtomatskih pro-

cesov pri proizvodnji polvodnikov in montaži teh izdelkov. V ta namen že strokovno sodelujejo s Fakulteto za elektrotehniko, kjer že nakazujejo praktične rešitve.

Tudi v ostalih TOZD IEZE so že raziskali možnosti za poglobljeno avtomatizacijo. Tako v Magnetih pa v Uporih, Potenciometrih, Feritih in drugih. Povsod iščejo rešitve v avtomatiki za posamezne faze proizvodnje, zlasti montaže pa tudi celotnih proizvodnih procesov.

Nekateri so že našli izvajalce, ki so se pripravili lotiti avtomatiziranja teh del. Zanimivo pa je, da Iskra Avtomatika ni pokazala resnejšega zanimanja, ker gre pač za unikate, ki bi jih ne bilo možno serijsko proizvajati. Gre namreč za izpopolnitev in posodobitev čisto določenih procesov v industriji elementov, teh pa seveda ni mnogo.

V pogovorih je sodeloval tudi strokovnjak iz Mikroelektronike in tako so ugotovili, da bo prav ta najnovejša tovarna z znanjem in proizvodnimi zmogljivostmi nepogrešljiv člen pri proizvodnji avtomatov in robotov, zlasti s svojimi specialnimi mikroprocesorji, ki so nepogrešljiv del avtomatike.

Za določena opravila pa načrtujejo robote, ki bodo opravljali zahtevnejše operacije. Ob razpravi o robotih in njihovih možnostih smo slišali tudi o robotih, ki jih imajo v tovarnah in so uporabni za več operacij in je tudi njihovo programiranje sorazmerno enostavno.

Takega robota enostavno prepeljejo na določeno delovno mesto in se njegovo »roko« enostavno vodi dosledno po vsej operaciji in vse to si robot »zapomni« — z magnetnim spominom seveda in operacijo opravlja do naslednjega programiranja.

Upamo, da bomo kmalu lahko poročali o realizaciji teh načrtov in uspehih v proizvodnji.

F. Kotar

Seminarji za kontrolne tehnologe

V Škofji Loki poteka ciklus seminarjev pod skupnim naslovom „Seminarji za kontrolne tehnologe. V preteklem tednu je bil končan že prvi seminar na temo „Osnove kakovosti in statističnih metod.“ Da bi dobili o seminarju več neposrednih informacij, smo za kratko izjavo prosili Draga Dolenc, vodjo oddelka TOZD BI. Povedal nam je naslednje: „Seminar naj bi seznanil udeležence z osnovnimi načeli na področju kakovosti, posebej glede vgrajevanja elementa kakovosti v izdelek. Vsekakor je namen koordinirati poslovna načela znotraj OZD v smeri zagotavljanja višje ravni kakovosti izdelkov Iskre.“

Seminar posreduje poleg tega tudi osnovne statistične metode, kakršne so v uporabi drugod v svetu za ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti. V svoje informacijske sisteme jih v zadnjem času začena intenzivneje uvajati tudi Iskra. Služatelji so na seminarju osnovno znanje pridobivali s poslušanjem predavanj, preverjali in uporabljali pa so ga obenem s praktično uporabo na konkretnih primerih iz prakse.

Vsekakor se mi zdi pridobivanje teh znanj, oz. posredovanje tovrstnih znanj našim strokovnim delavcem zelo potrebno, saj v naših OZD znane statistične metode še vse premalo uporabljamo v praksi. Potrebna po tem pa bi se pokazala v še jasnejši sliki, ko bi se naše OZD zelele še močneje uveljaviti na trgu tako doma, v zaostrenih pogojih gospodarjenja, in še bolj, na čedalje zahtevnejših tujih trgih.“

mak

ZAHVALA

Vsem sodelavkam in sodelavcem linije matrik, iskrena hvala za lepa darila in prisrčno slovo. Posebna hvala Marici Pirih za njeno požrtvovalnost in skrb.

Beti Mokič

DOPISUJTE V NAŠE GLASILO

In kako bi to komentirali?

Menimo, da je doseženi dohodek na delavca še vedno premajhen, da bi v celoti pokrili vse potrebe po pokritju skladov in načrtovanih investicij, ki niso ravno majhne.

V preteklem letu je bila po drugi strani dokaj uspešna investicijska politika, še zlasti, če upoštevamo težavne in neugodne gospodarske razmere na področju investicijske gradnje. Naložbe v merilno opremo in naprave znašajo nekaj nad 20 mio din, predvidevamo pa, da bo ta del investicijske naloge v celoti zaključen v prvi polovici leta 1983.“

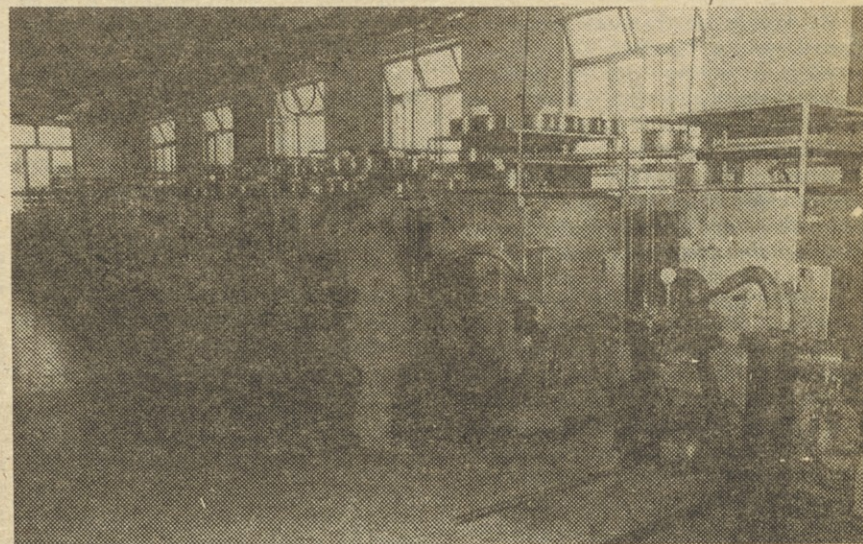
Kako pa bi ocenili kadrovske probleme v vaši DO?

„Nekaj kadrov smo zaposlili novo, pač zaradi potrebe po razširitvi dejavnosti IKM. Zaposlili smo vendarle le 7 % novih delavcev, ker pa gre pri tem za zaposlitev v razširjeni reprodukciji, naše zaposlovanje ni prišlo v nasprotje z družbenim dogovorom o kadrovski politiki.“

Kako pa je bilo s sredstvi za razširjeno reprodukcijo?

Ob povečanih stopnjah amortizacije so se celotna sredstva za reprodukcijo — pri tem mislimo na akumulacijo in amortizacijo — znatno povečala in znaša indeks rasti kar 172 v primerjavi s preteklim poslovnim letom. Menimo, da je to že kar dobra osnova za nadaljnji hitrejši razvoj IKM.“

mak

Računalniško krmiljena piroliza v šentjernejskih Uporih.

SOZD Iskra
Izobraževalni center
Ljubljana

razpisuje

posebno obliko pospešenega izobraževanja za izpopolnjevanje strokovne izobrazbe po programu

„1. RAZVOJNO—RAZISKOVALNA ŠOLA V ISKRI“

v času od 10. 5. — 10. 6. 1983

Pospešeno strokovno izpopolnjevanje je namenjeno vodjem razvojno raziskovalnih enot v Iskri in delavcem, ki jih Iskra namenja za vodenje projektnih skupin.

VSEBINA:

Program je sestavljen iz izbranih splošnih in posebnih tem, ki celovito pokrivajo naslednja tematska področja:

1. vodenje inovacijskih procesov
2. informatika v razvojno—raziskovalnem procesu
3. uporaba sodobnih računalniških metod, kot pomoč pri razvojno—raziskovalnem delu
4. uporaba mikroelektronike in mikroprocesorske tehnike v izdelkih Iskre

Nova posebna in interdisciplinarna znanja, ki jih terja razvojno—raziskovalno delo Iskre so močno naravnana na aktualna vprašanja novih zahtev sodobnega razvojno—raziskovalnega dela s končnim poudarkom na Iskrini problematiki.

ORGANIZACIJA:

Skupne oblike andragoškega dela bodo organizirane celodnevno 6 dni v tednu. Kandidate opozarjamo, da si prilagodijo obveznosti v zasebnem življenju na nadpovprečno obremenitev v času šolanja. Obiskovanje šole bo redna delovna obveznost.

Udeleženci, ki bodo vse obveznosti iz programa uspešno opravili bodo prejeli spričevalo o uspešno končanem šolanju in bodo imeli prednost pri razporejanju na odgovornejša dela in naloge v razvojno—raziskovalni dejavnosti Iskre.

NOSILCI PROGRAMA:

SOZD Iskra, Področje za raziskovalno dejavnost, Ljubljana, Fakulteta za elektrotehniko, Ljubljana

VODJA PROGRAMA:

Radovan VRABL, dipl. ing.

ČAS IN KRAJ:

S programom strokovnega izpopolnjevanja bomo pričeli 10. 5. 1983 ob 8. v hotelu Transturist, Škofja Loka. Zaključek programa šolanja predvidevamo 10. 6. 1983 ob 14.

CENA

V ceno 42.000 din so vključeni penzijski stroški in kotizacija. Za navedeno ceno bodo TOZD prejeli račun na podlagi podpisane prijavnice. Potne stroške si obračunajo udeleženci v svojih TOZD oz. DSSS.

PRIJAVE:

Izpolnjene prijavnice naj TOZD, oz. DSSS pošljejo najkasneje do 29. 4. 1983 na naslov SOZD Iskra, Izobraževalni center, Ljubljana, Trg revolucije 3/XI., v roke Sonji VRHOVEC

Podrobnejše informacije v organizaciji, izvedbi in vsebini programa lahko dobite pri Radovanu VRABLU na tel. št. 061/574-752, vodji programa, ali pri Ronaldu MALEJU, vodji Izobraževalnega centra, tel. št. 061/222-212.

Obiskali smo obrat v Azanji

Kar s slabo vestjo smo se odpravili na dolgo pot do obrata Tovarne gospodinjstvih aparatov iz Reteč v vasi Azanja pri Smederevski Palanki. Več kot 700 kilometrov dolge poti se človek res ne loti velikokrat, skoraj tri leta od našega zadnjega obiska je pa le dolga doba. Leta 1980, točneje 9. oktobra, je namreč steklo delo v obratu — in od otvoritve nismo več poročali o delu in življenju tamkajšnjih Iskrašev. Zato smo tokrat poskušali nadoknaditi zamujeno in se pogovorili z vrsto najprizadevnejših delavk in delavcev.

Naj za začetek navedemo le nekaj osnovnih podatkov o obratu. Na pobudo pobratenih občin Škofja Loka in Smederevska Palanka so se v občini Smederevska Palanka odločili, da združijo sredstva za gradnjo obrata na nerazvitem območju. Odločitev, da bo to prav vasica Azanje ni bila naključna, saj sta krajevni skupnosti Reteče in Azanja pobrateni.

Leta 1971 so zato združili sredstva tamkajšnja Kmetijska zadruga, Invest banka, Elektro Morava, Zavod za zaposlovanje, poleg občinske udeležbe pa so sodelovali tudi občani z vpisovanjem posojila. V decembru tega leta je bila finančna konstrukcija znana, marca leta 1980 pa položili temeljni kamen.

Začetna predračunska vrednost objekta je bila 18 milijonov dinarjev, vrednost pa se je do zaključka gradnje povečala na 21 milijonov dinarjev. Delo je bilo hitro končano, saj je montaža stekla že 9. oktobra istega leta. Takrat je dobilo delo 47 delavk in delavcev, danes pa obrat zaposluje že 82 ljudi. Kljub navidezno hitri rasti zaposlenih pa bi bilo število danes še večje — žal so naložbene in vse ostale restrikcije to preprečile. Na 1000 m² delovnih prostorov in 370 m² skladišnih površin je namreč dovolj prostora za bistveno večje število zaposlenih! Obrat meri v celoti (skupno z upravnimi prostori) kar 1700 m², na voljo pa je še zemljišče za širjenje obrata.

Za Azanjo pravijo tamkajšnji domačini, da je kraj marljivih ljudi. Menda končajo s setvijo (gre za pretežno agrarno področje) tudi 15 dni pred ostalimi, pridelek pa pospravijo v borih sedmih dneh. Tudi za delavke (ki jih je v obratu največ) velja, da so marljive, enako seveda tudi za delavce; večina njihovih družin je mešanih, saj je domala povsod doma tudi kmetija.

Kolektiv, kjer montirajo različne gospodinjstvene aparate iz sestavnih delov, ki jih pošiljajo iz Reteč (kaloriferji, feni) pa je tudi zelo mlad, saj povprečna starost ne presega 23 let. Glede na delo, ki ga opravljajo, tudi kvalifikacijska struktura ni »od muh«: zaradi preoblike nezaposlene delovne sile na tamkajšnjem področju se kar 70% zaposlenih lahko pohvali s srednješolsko izobrazbo, tudi tistih, ki delajo na traku!

Zapisi smo, da je obrat oddaljen od matične tovarne kar 700 km. To seveda povzroča nemalo težav, saj obrat še vedno ne premore več kot eno telefonsko linijo. Vlogo za dodelitev dodatnih telefonskih linij in priključka za telex imajo v Beogradu že dve leti. Tokrat bodo kot vse kaže le prišli na vrsto, saj

Azanja v letu 1983

Zaradi težav s transportom, kvaliteto reprodukcijstkih materialov in težav pri montaži, so lani v obratu v Azanji dosegali slabše rezultate od načrtovanih, pa vseeno zadovoljive glede na kratko dobo obratovanja. Lani so tako izdelali 162.000 sušilnikov za lase (fenov) in dosegli 97,6% planirane količine; 53.000 kavnih mlinčkov, kar predstavlja 88,3% načrta; kaloriferjev so izdelali 76.000 in za petino zaostali za načrtom. V letu 1982 so izdelali tudi 11.000 kodralnikov las ali 91,7% plana.

Proizvodna dvorana v Azanji.

so končno dobili zagotovilo, da bodo v teku meseca dni dobili zahtevane priključke.

V obratu se lahko pohvalijo tudi z živahno družbenopolitično dejavnostjo, saj delujejo tri samostojne osnovne organizacije: ZSMS, ZK in sindikata. Sindikalna organizacija je povezana z OO v Retečah v sindikalno konferenco, stike z mladinsko organizacijo pa bo treba še navezati. Deluje tudi OO ZK, ki ima svojega delegata v občinskem komiteju ZK Smederevske Palanke. Sicer pa je obrat povezan tudi z občinskimi samoupravnimi interesnimi skupnostmi — v obratu imajo tri delegacije, vsaka šteje po 9 članov. O nepovezanosti z okoljem torej res ne bi mogli govoriti, saj ima skoraj vsak član kolektiva kako zadržitev!

Slabša pa je povezava z matično temeljno organizacijo. Oviri sta predvsem dve: jezikovna in zaradi neustrezne komunikacijske povezave. Medtem ko je moč pričakovati, da bo z napeljavo novih telefonskih linij in priključka za telex stanje že bistveno drugačno, pa je težko pričakovati, da bo kaj bolje z odpravljanjem jezikovne pregrade.

Morda bo še največ pripomogla odločitev nedavnega članskega sestanka osnovne sindikalne organizacije v v Retečah, da se bosta predsednika obeh osnovnih organizacij odslej redno sestajala vsake tri mesece. O nepovezanosti pri samoupravnem odločanju pa ni moč govoriti, saj ima obrat v delavskem svetu tozda TGA dva delegata, ki se sej redno udeležujeta in tudi poročata o svojem delu.

Sicer pa smo se z vprašanji, kako ocenjujejo svojo vključenost v Iskrino okolje, kako gledajo na sodelovanje z matično tovarno in kako so zadovoljni z delom družbenopolitičnih organizacij in delom obrata nasploh, povprašali nabavnika ŽIVOTA POPOVIČA, sekretarja OO ZK MILANA PAVLOVIČA, dosedanjega predsednico OO sindikata MILANKO DIMITRIJEVIČ in kontrolorko na liniji fena JOVANKO PANTIČ.

JOVANKA PANTIČ: Po poklicu sem ekonomski tehnik, delam pa kot kontrolorka na liniji za montažo kavnih mlinčkov. Mislim, da dela ne bi menjala, četudi bi imela na voljo zaposlitev, ki bi ustrezala moji izobrazbi — delo v tem kolektivu mi je preprosto všeč. V obratu sem zaposlena od samega začetka, zato so mi znani tudi problemi. Najbolj me, npr. moti slaba kvaliteta reprodukcijstkih materialov. Dela se velika škoda, izgubljam čas, saj moramo menjati posamezne sestavne dele, čeprav so že vgrajeni. Tako smo pri kavnih mlinčkih, npr. v enem dnevu morali zamenjati kar 1500 nožev!

ŽIVOTA POPOVIČ: »Mladinska organizacija v obratu ni tako aktivna, kot bi želeli. Skupno je zaposlenih 56 mladincev, aktivnih pa ni več kot 30. Vzrok je predvsem v strukturi zaposlenih — pretežno so to ženske, ki se zgođaj poročajo in ustvarjajo družine, nato pa so seveda otroci in ostalo pomembnejši od dela v ZSMS. Lahko pa pohvalimo sodelovanje mladine z OO ZK in občinsko organizacijo ZSM. Sicer pa se

na naših sestankih največ govori o problemih pri vsakodnevem delu, o dogajanjih v občinskem merilu, zdaj pa pripravljamo na delovno akcijo. Urediti nameravamo igrišče za košarko, odbojko in mali nogomet znotraj tovarniškega dvorišča.«

MILAN PAVLOVIČ: »Osnovno organizacijo smo ustanovili dober mesec po otvoritvi obrata, torej v samem začetku. OO šteje 20 članov, v začetku pa jih je bilo le 10. Naše delo je bilo že od samega začetka povezano z delom OO ZSMS, saj gre za mlad kolektiv. Težav pri zagotavljanju tekoče proizvodnje je bilo veliko, zato nam tudi dela ni nikoli manjkalo. Sicer pa si prizadevamo, da bi kar najbolje izkoristili kapacitete in materiale, da bi bil izmet kar najmanjši, da bi delo teklo s kar najmanj zastoji. Morda imamo prav zaradi tega premalo stikov z OO ZK v Retečah, saj nam za to preprosto manjka časa!«

MILANKA DIMITRIJEVIČ: »V okviru sindikata smo dostikrat razpravljali o poslovanju in rezultatih, vendar predvsem našega obrata. O skupnih po-

(Nadaljevanje na 9. strani)

Novo izvoljeni delegati

V mesecu januarju je bil na 21. rednem zasedanju delavskega sveta delovne organizacije Avtomatike sprejet sklep o razpisu delegatov v delavski svet delovne organizacije in odbor za samoupravni nadzor. Delegatom delavskega sveta in odbora za samoupravni nadzor, ki so bili izvoljeni v februarju 1981., je potekel mandat 9. t.m. Istega dne je delavski svet na 23. redni seji sprejel sklep o zakonitem izvajanju volitev in verificiral mandat novoizvoljenim delegatom za obdobje 1983-85 v naslednji sestavi:

Delavski svet delovne organizacije:

delegati	namestniki	TOZD
1. Bojan IVANŠEK 2. Ljubo JAMŠEK 3. Janez MAVSAR 4. Lidija PUC 5. Martin HOSTNIK 6. Miro KRAGELJ 7. Terezija MIKULIČ 8. Janez PAVŠEK 9. Jože HOČEVAR 10. Jože TEGEL 11. Jožica VRABEC 12. Milan IVIČ 13. Ivan SKLEDAR 14. Franc SLATENŠEK 15. Vincenc DULAR 16. Franc HAJNŠEK 17. Brane ŠIMUNOVIČ 18. Dušan ŠKERLJ 19. Franjo GRADECKI 20. Andreja JENKO 21. Roman KASTREVC 22. Niko FERDIN 23. Janez GÄRTNER 24. Cvetka GUTNIK 25. Jože ŠOBER 26. Veronika GANTAR 27. Ljubo PIŠEK 28. Samo SMOLE 29. Sergej FRAS 30. Miro KIKELJ 31. Jože UNK 32. Karel LAZAR 33. Marija SKOK 34. Boris VOLK 35. Janka LAZAREVIČ 36. Branislav ŠOČ	1. Štefan STRAH 2. Bojan PUST 3. Viktor VOLEK 4. Lavrencija PETERKOVIČ 5. Avguštin AVBAR 6. Franc RAJER 7. Janez MAKOVEC 8. Ivan POPOVIČ 9. Viljem GERJOL 10. Feliks PETERNEL 11. Valentin KALAN 12. Emil GORKIČ	Sestavni deli in delovna sredstva Naprave in elementi za energetiko in teleinformatiko Stikalni in zaščitni elementi Programska stikala in releji Napajalne naprave Elektrospojna vezja Orodja Projektiranje in gradnja sistemov Trženje Razvojni inštitut Avtomatske in varilne naprave DSSZ

Odbor za samoupravni nadzor:

delegati	namestniki	TOZD
1. Jože RADOŠEVIČ 2. Marko BRESKVAR 3. Alojz ŠTUBELJ 4. Štefka SKLEDAR 5. Vinko PRIMC 6. Andrej JURCA 7. Boris BEDNAR 8. Milan ŠKOF 9. Nada ŠEFMAN 10. Djuro EMIDJI 11. Vladimir SLAVIČ 12. Niko BAVEC	1. Bruno ŠPITALER 2. Štefan SKOČIR 3. Milan KAPLAN 4. Anton DROZG 5. Jože ŠURLA 6. Ivo HIDEK 7. Vladimir DEKLEVA 8. Milan KAVKLER 9. Marjan LUXA 10. Peter PETERLIN 11. Anton GOLOB 12. Helena MAGIČ	Sestavni deli in delovna sredstva Naprave in elementi za energetiko Stikalni in zaščitni elementi Programska stikala in releji Napajalne naprave Elektrospojna vezja Orodja Projektiranje in gradnja sistemov Trženje Razvojni inštitut Avtomatske in varilne naprave DSSZ

Š.D.

Pri avtomatskem zagonu agregata je potrebno njegovo napetost primerjati z omrežjem in ga ob primernem trenutku priključiti na omrežje. V ta namen smo v Iskra-Avtomatiki razvili dva tipa avtomatskih sinhronizatorjev: za večje agregate uporabljamo sinhronizator, ki z impulzi na turbinski in napetostni regulator spreminja frekvenco napetosti in fazne kot agregatove napetosti ter tako imenovan »mini sinhronizator«, ga uporabljamo predvsem za majhne elektrarne.

Lansko poslovanje v TOZD SPS

Pomanjkljivo založeno tržišče je lani oteževalo delo tudi vzdrževalnim službam in tako tudi TOZD SPS iz DO Elektrovezve. Le-ta je v tem času precej naredila na izboljšanju ogrevanja delovnih prostorov in prihranku energije ter na preurejanju prostorov, kar je zaradi njihove spremenjene namembnosti zahtevalo še dodatno vložena dela. Sicer pa nam je več o njihovem poslovanju povedal v.d. direktorja TOZD SPS Jože Zajec.

»Z zaključnim računom smo le delno zadovoljni, ker čeprav ne izkazuje izgube, nam ni ostalo ničesar za sklade. Bi pa nujno potrebovali sredstva, s katerimi bi v letošnjem letu pokrili obveznosti do naših delavcev kot npr. regresiranje. Seveda nam to, da v skladih ni sredstev, narekuje dodatno skrb, kako doseči dohodek, oz. zmanjšati stroške, na katere lahko le delno vplivamo, saj so največkrat pogojeni predvsem z zunanjimi činitelji, kot so cene električne energije, premoga, nafte itd.

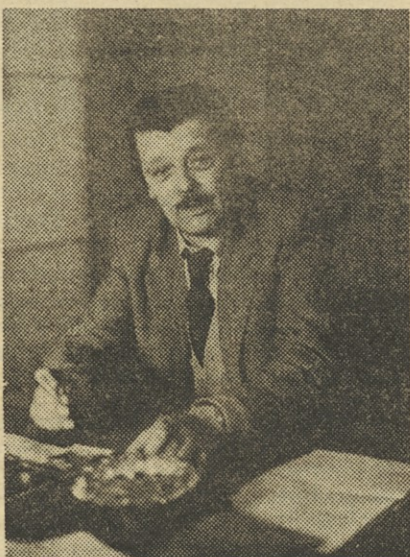
Največ težav smo lani imeli zaradi pomanjkanja materiala na tržišču to je: čistil, papirja za kopiranje, elektromateriala, žarnic, vodoinstalaterskega materiala ter vse do kurilnega olja in premoga.

Nadalje smo imeli precej dela zaradi različnih selitev TOZD. Navadno smo ob tem morali spremeniti še namembnost prostorov kar nam je vzelo še več časa.

V naši TOZD so vključeni tudi obrati družbene prehrane. Glede na to, da je naša DO porazdeljena na 4 lokacije, smo upoštevali možnosti vsake od njih in se temu ustrezno organizirali.

Za lokacijo Stégne in Tržaška 2 imamo istega dobavitelja toplega in hladnega obroka, to je »NAPREDEK« iz Domžal, ki zalaga širše ljubljansko območje in tudi nekaj Iskrinih tovarn. Povem naj, da nam dobavitelj nudi 3, po ceni in kvaliteti različne obroke ter, da smo se mi opredelili za srednjega. V Horjulu pa imamo lastno kuhinjo medtem, ko nas v Cajnarjih oskrbuje najbližji gostinjski obrat.

Pri vzdrževanju smo močno izboljšali sistem ogrevanja poslovnih prostorov, predvsem v Stegnah in na Tržaški cesti. Veliko izboljšanje našega ogrevalnega sistema smo dosegli tudi z očiščenjem vseh kaloriferjev in posodobitvijo toplotodne razdelilne postaje ter s tem preprečili ponovitev ogrevalnih izpadov iz preteklih let.

Jože Zajec.

Z zamenjavo stare kompenzacijske naprave z novo smo dosegli tudi večji prihranek električne energije, ki je do bolj velik, da se nam bo naložba amortizirala v 2 letih.

Ob vsem tem naj omenim še naše vzdrževalce, ki so poleg svojih rednih zadolžitev naredili za potrebe drugih TOZD še precej del po naročilu.

Letos nas čakajo odgovorne naloge. Naši delavci so na referendumu sprejeli sanacijski načrt, ki vsebuje reorganizacijo TOZD, med katerimi je tudi naša temeljna organizacija. Tako se bomo vključili v DSSS in zato moramo pripraviti vse potrebno, da ohranimo tiste dobre lastnosti naše organiziranosti, ki so se doslej že izkazale ter izboljšamo tiste dejavnosti, od katerih smo doslej več pričakovali kot so nudile. Skratka, izboljšati bomo morali delovno disciplino, učinkovitost in kvaliteto dela ter ne nazadnje temu ustrezno tudi osebno nagajevanje po delu.

B.Č.

pozabljam, da moramo kot organizatorji, zagotoviti potrebna znanja delavcem na vseh področjih dela, in seveda, tudi vedeti, katera so ta znanja, ter v kakšnem času in zaporedju jih bomo posredovali, vse to pa nam morajo povedati strokovnjaki, ki delajo na posameznih področjih in te potrebe najbolj poznajo — v tem smislu jih tudi moramo vključiti v izobraževalni proces. Brez njih ne gre. Na ravni Izobraževalnega centra SOZD pripravljajo vzgojnoizobraževalni proces, strokovni svetovi npr. za zunanjo trgovino, kvaliteto in zanesljivost, računalništvo, izobraževanje vodilnih delavcev; v posamezni svet pa so vključeni najbolj vidni strokovnjaki Iskre s posameznega področja. Da pa bi sledili tudi razvoju stroke, pa so vključeni tudi strokovnjaki s fakultet in raziskovalnih institutov.

Tudi na ravni DO naj bi delovali podobni instituti, rekli smo jim **Odbor za izobraževanje**, to je strokovni organ za pripravo in izpeljavo programov strokovnega izpopolnjevanja in usposabljanja, delovali pa naj bi v najožji povezavi z Izobraževalnim centrom, oz. Izobraževalno službo v delovni organizaciji. Člani tega odbora so vodje vseh področij dela v DO, oz. njihovi najbližji sodelavci. S tem je izobraževalna funkcija, oz. politika in izvajanje izobraževanja pripeta neposredno na celotno poslovno in proizvodno politiko DO.

In kaj ste ugotovili?

Ugotovili smo več stvari. Ena je zagotovo, da mora vsaka DO v Iskri organizirati za svoje potrebe posebno izobraževalno službo ali center. Poleg tega so tudi izkušnje DO Telematika, kjer Izobraževalni center že dokaj uspešno deluje, pokazale pomen obstoja organa, ki je sestavljen iz strokovnjakov po vseh področjih dela, torej odbora, o katerem sva pravkar govorili. Prikaz nalog izobraževalne službe v DO Avtomatika in v DO Telematika pa je opozoril na potrebo po večji in boljši kadrovske opremljenosti teh služb kot smo prvotno predvidevali.

Dogovorili smo se, da na osnovi predloženega modela izobraževalnega sistema v SOZD Iskra zasnovemo projekta Izobraževalnega centra DO Telematika, na osnovi opredelitve DO Avtomatike ter, seveda, diskusije na posvetu, pripravijo v vseh DO koncepte delovanja izobraževalnih služb, oz. centrov pri njih ter jih proučijo skupaj s poslovnodno strukturo DO.

In, reči moram, da se v naših DO kar zavedajo pomena izobraževanja in razvoja kadrov, saj so sporočili naprimer iz Semiča, Iskra Commerce ter Iskra Delta, da bodo organizirali razgovore s poslovnodnimi in samoupravnimi organi ter družbenopolitičnimi organizacijami že v prvi polovici aprila.

S poslovnodnimi in samoupravnimi organi in DPO?

Da. S tem posegamo v organizacijo poslovnega procesa. Personalne službe morajo prerašči svojo dosedanje vlogo, sedaj potrebujemo v strokovnem, materialnem, organizacijskem smislu okrepljene službe, ki bodo izvajale proizvodnji, razvoju in tržišču vedno bolj enakovredno poslovno funkcijo — kadrovske izobraževalno funkcijo.

Torej ne gre le za izobraževanje?

Ne, saj brez ustreznega planiranja kadrov, brez načrtovanja in spremljanja njihovega razvoja in strokovnega napredovanja, tudi izobraževanje ne more biti uspešno. Vendar pa tudi teh kadrovskih nalog ne bomo izpeljali brez sodelovanja vodilnih in drugih strokovnih delavcev po področju poslovanja. Že v 10,15 in več let starih učbenikih o vodenju lahko vidimo, da

SINDIKAT ŠIROKE POTROŠNJE

Kljub velikim težavam uspešen poslovni rezultat

Na zasedanju koordinacijskega odbora sindikata Široke potrošnje, ki je bilo v Škofji Loki v petek, 25. marca, je bila »nosilna« tema razprava o poslovnem rezultatu delovne organizacije v letu 1982. Na sestanku so poslovni rezultat glede na izredno težke okoliščine ocenili pozitivno. Beseda je tekla tudi o delu komisije za sanacijo TOZD Sprejemniki Sežana, o usklajevanju družbenega dogovora o razporejanju dohodka v letu 1983 in o finančnem načrtu sindikalnih dejavnosti za tekoče leto.

Poslovanje Široke potrošnje v preteklem letu (poročal je direktor področja za plan, analize in investicije **Jože Vidic**) je bilo glede na izredno zaostrene razmere na domačem in tujem trgu, uspešno. Dosežena akumulacija je bila šestkrat večja kot leto poprej, izguba pa je imela le ena temeljna organizacija (prej tri).

Ob upoštevanju dejstev, da je bilo treba poslovati ob nenehni grožnji s pomanjkanjem repromaterialov, da se je recesija na svetovnem trgu odražala kot za četrtino manjši nakup na teh področjih, je poslovni zaključek leta res ugoden. Sicer pa je bilo na sindikalnem sestanku slišati kritične besede o gospodarstvu s sredstvi (kjer je bil planški obseg prekoračen) in o najemanju kreditov z visokimi obrestmi.

Tudi tokrat je bilo zato ugotovljeno, kako drago je poslovanje s sredstvi, ki pretežno niso v »lasti« temeljnih organizacij!

Stanja seveda ne bo možno rešiti čez noč, saj za kvalitetne vire (domala) nihče ne ve — torej je povsem realna napoved, da bo takih kritik lahko še dosti slišati.

Sicer pa opazke, ki jih je navrgla razprava, niso zamislile odločitve koordinacijskega odbora, da delegatom delavskega sveta delovne organizacije priporoči dokument v sprejem.

O usklajevanju družbenega dogovora o razporejanju dohodka v letu 1983 razprava na petkovem sestanku ni pripeljala do zaključkov. Zaradi neusklajenosti stališč posameznih sindikalnih delegatov bo o vprašanju, kje usklajevati predvidena izplačila sredstev za osebne dohodke — na ravni delovne, ali temeljnih organizacij — še tekla beseda.

Je pa toliko bolj zanimivo opozorilo delegata iz sežanskih Sprejemnikov, ki je razpravi na rob navrgel bolečo resnico, da se bo v kratkem (najverjetneje) spet ponovilo nemogoče stanje, posledica perečih gospodarskih in poslovnih razmer, da bo več desetnih delavcev jemalo zajamčene osebne dohodke.

Ob tem se ugne zopet ponoviti že poznana praksa, da delavcem v proizvodnji preseganje norme ne bo koristilo, saj bi v najboljšem primeru dosegli kvečjemu zajamčene osebne dohodke. Do tega nesmiselnega položaja ponovno vsekakor ne bi smelo priti!

In kako je z delom komisije za sanacijo sežanske temeljne organizacije, kjer se problemi s poslovanjem kopičijo že vrsto let? »Komisija, ki je bila imenovana konec decembra lanskega leta, je zadolžena za spremljanje in nadziranje tekočega poslovanja, da izdela revizijo sanacijskega programa in da nadzoruje izvajanje sanacijskega programa, torej ne za izvajanje sanacije v temeljni organizaciji,« je v začetku poročila poudaril predsednik te komisije **Peter Grčar**. »Komisija je ugotovila, da so glavne motnje pri poslovanju temeljne organizacije posledica nedorečenosti proizvodnega programa, nesposobnosti odločanja o programu in zaostajanja v razvojnem delu, neučinkovitosti vodenja TOZD in neustrezna ka-

drovska struktura vodilnega in vodstvenega kadra, neustrezne in nezahtostne opreme, ki je tudi slabo izkoriščena in tudi posledica nezmožnosti ugotavljanja dejanskih stroškov izdelkov.

Tako so torej opredeljeni predvsem subjektivni vzroki za težak gospodarski položaj temeljne organizacije, saj bi bilo nesmiselno valiti krivdo na zunanje dejavnike, ki na sežansko TOZD niso vplivali nič bolj, kot na ostale organizacije združenega dela.

Sanacijska komisija je opredelila tudi osnovne zahteve za izvajanje sanacije:

- posebno pozornost je treba posvetiti dvigovanju produktivnosti;
- definirati potrebno število režijskih delovnih mest, pa tudi del in nalog v proizvodnji;
- povečati skrb za red in disciplino;
- bistveno povečati izvoz, da bo zadostal za domače potrebe;
- bdeti nad izkoriščanjem obstoječih kapacitet;
- nadaljevati z začetno investicijo. V letošnjem letu naj bi vložili še 90 milijonov dinarjev.
- izboljšati koeficient obračanja zaloga;
- izboljšati strukturo najetih kreditov,

— spremeniti organiziranost temeljne organizacije,

— poudariti pomen kooperacij, še posebej mednarodnih.

Komisija je nadalje predvidela tudi revizijo proizvodnega programa in se poglabila v investicijo (transformatorsko dejavnost). Natančneje so predvideli tudi organizacijske spremembe.

Sicer pa je temeljna organizacija preteklo leto zaključila ugodno, pa tudi letošnja januarska realizacija (96% mesečnega plana) je spodbudna. Žal so nastopile motnje že v februarju in marcu, vendar so razlogi za to izven tovarne — zaostanki v proizvodnji so predvsem posledica nedobavljenih materialov, pločevine, bakra, zvočnikov, gramofonskih glav itd.

Sindikat se je s poročilom strinjal, vendar je podprl stališče sežanskega delegata (tudi v TOZD Sprejemniki so poročilo že obravnavali), da je potrebno več pozornosti nameniti izvozu ojačevalnih naprav, kjer Iskra Commerce ni dovolj učinkovita. Posebno poglavje pa so kadrovske težave v sežanski Iskri, ki se iz dneva v dan še večajo. Zaradi nestimulativnih osebnih dohodkov namreč zapuščajo temeljno organizacijo ključni ljudje, ki jim je skoraj nemogoče najti zamenjavo. Sindikat je zato podprl sežanski predlog, da je treba v okviru DO Široka potrošnja tudi kadrovske prisilnosti na pomoč ogroženi TOZD.

Na sestanku koordinacijskega odbora je bilo na vrsti tudi poročilo kulturne komisije (poročal je predsednik **Martjan Peterneš**), ki je kot vse kaže zašla v slepo ulico. Zaradi neodzivanja temeljnih organizacij bo treba določiti drugačen način dela, saj je bilo enotno ugotovljeno, da področij dela ne manjka!

Stane Fleischman

RAZGOVOR Z DITKO BAGON

Koristna prizadevanja kadrovskih delavcev v Iskri

Pretekli mesec je bil v Ljubljani posvet o izobraževalnem sistemu v SOZD Iskra. Udeležili so se ga člani področnega kolegija za kadre in strokovni delavci s področja izobraževanja v delovnih organizacijah. Pri pripravi tega posvetovanja je sodelovala tudi strokovna delavka kadrovskega področja SPZD Iskra Judita Bagon, zato smo se z nekaj aktualnimi vprašanji oglasili pri njej.

Kakšna pobuda vas je vodila, da ste organizirali takšno posvetovanje?

Za nami je posvet o kadrovskem prestrukturiranju, ki nas je menda prepričal o tem, kako pomembno za naš razvoj je znanje, lastno znanje, tisto, ki ga sleherni delavec potrebuje za svoje delo. Delo v naši industriji ni nekaj statičnega, kar se bo v nedogled ponavljalo; treba se bo znajti v vedno bolj zahtevnih tehnoloških in tržnih problemih. Takrat so ugotovili in sprejeli sklep, da je prva naloga izgraditi tak sistem izobraževanja v Iskri, v katerem se bo sleherni delavec lahko izobraževal.

No, takrat je Ronald Malej, vodja centra za izobraževanje v SOZD Iskra,

na kratko prikazal tudi model takega izobraževalnega sistema v SOZD, pri čemer je izhajal iz lastnih izkušenj, pridobljenih v času dveletnega delovanja Izobraževalnega centra SOZD. Udeleženci posveta so se zanimali za ta model, želeli so, da bi ga natančneje obdelali. In tako smo prišli do tega posveta.

Katerim problemom ste na posvetovanju posvetili posebno pozornost?

»Na posvetovanju smo najprej poskušali opredeliti vsa področja dela Izobraževalnih služb, oz. centrov in opredeliti vire informacij za njihovo uspešno izvajanje. Vse preradi se namreč zapiramo v svoje naloge in pri tem

OBVESTILO O KADROVSKIH ŠTIPENDIJAH

Po sklepu skupščine delegatov udeležencev Samoupravnega sporazuma o štipendiranju se ne ravni republike z dne 03. 03. 1983 valorizirajo kadrovske štipendije za 10 %.

Vrednost točke za kadrovske štipendije se s 01. 03. 1983 poveča od sedanjih 5,32 na 5,85 točk.

Tabela vrednosti v srednjem usmerjenem izobraževanju

	število točk	din
po uspehu	400	2.340,00
zadosten	480	2.808,00
dober	590	3.452,00
prav dober	720	4.212,00
odličen		
B. Za študente na višjih in visokih šolah		
6,0 - 6,5	600	3.510,00
6,6 - 7,2	650	3.803,00
7,3 - 7,9	720	4.213,00
8,0 - 8,6	800	4.680,00
8,7 - 9,3	900	5.265,00
9,4 - 10,00	1080	6.318,00

C. Enotna kadrovska štipendija

— za učence v prvem letniku usmerjenega izobraževanja ne glede na prejšnji uspeh	480	2.808,00
— študente v prvem letniku višjih in visokih šol ne glede na prejšnji učni uspeh	650	3.803,00

D. Dodatek h kadrovski štipendiji za deficitarne poklice: maksimalno število točk: 200; din 1.170,00

F. Poračun valorizirane štipendije bo opravljen v mesecu aprilu.

Dodatne informacije dobite po tel. 213-213, int. 22-91, pri Betki Skubar.

Obiskali smo obrat v Azanji

(Nadaljevanje z 8. strani)

slovnih rezultatih bolj malo vemo, kar je v veliki meri posledica tega, da ne razumemo slovenskega jezika. V našem obratu delujejo tudi 3 delegacije za SIS, kar nas močno obremenjuje, saj ima polovica članov kolektiva tako ali drugačno funkcijo trakov zaradi sestankov ne moremo ustavljati, nadomestil pa nimamo — ker gre za pretežno ženski kolektiv, je tudi bolniških izostankov relativno veliko. Izostankov pa je dosti tudi zaradi prelabega gretja, ki ga bomo morali preurediti. Sindikat je s poslovnodno strukturo dobro sodeloval, moti pa nas, da nimamo svojega denarja, da bi krili vsaj del stroškov za različne proslave — nedavni 8. marec smo tako proslavili izključno na svoje stroške.

Stane Fleischman

Krog sindikalnih razprav zaključen

V preteklih dneh sta bili na vrsti še zadnja članska sestanka osnovnih organizacij Široke potrošnje: v temeljnih organizacijah v Sežani in na Pržanu, v Tovarni TV sprejemnikov. Ta dva sestanka sta tudi sklenila krog pregledovanja opravljenega dela in sprejemanj nalog za delo v bodočem obdobju v proizvodnih temeljnih organizacijah. Kako so ocenjevali svoja prizadevanja v okviru sindikata v Sežani in na Pržanu, pa strnjeno prikazujemo v naslednjem zapisu.

TOZD SPREJEMNIKI, SEŽANA: SINDIKAT V TEŽAVNIH GOSPODARSKIH RAZMERAH

Na članskem sestanku v Sežani so v začetku ocenjevanja dela v preteklem letu najprej ugotovili, da je bilo to eno najtežjih obdobji v skoraj tridesletni zgodovini obstoja te tovarne. Izredno zaostrene poslovne razmere so seveda močno vplivale na izvajanje akcij, ki jih je načrtovala osnovna sindikalna organizacija. Za pozitiven delovni dosežek so ocenili predvsem sodelovanje in vplivanje na delo samoupravnih organov temeljne organizacije.

Čeprav se še vedno dogaja (kar kritično opažajo še marsikje!), da se (Nadaljevanje na 10. strani)

so v kapitalističnih podjetjih morali predvsem vodstveni delavci skrbeti za razvoj kadrov v okviru svojega področja dela. Če pri nekem vodji ljudje niso napredovali, so iskali napako pri njem, veljal je za slabega vodjo.

In katere konkretne akcije je prislo svetovanje?

Najpomembnejša akcija, zaradi katere je bil posvet v osnovi tudi organiziran, je že omenjena akcija priprave konceptov Izobraževalnih centrov, oz. služb po DO. Ker pa smo se dotaknili še drugih problemov, pa je teh akcij še nekaj, vendar smo o teh že pisali v prejšnjih številkah glasila.

mak

Tretjič na muenchenskem sejmu

Od 5. do 13. marca je bil na stalnem razstavnem prostoru (105.000 m² zaprtega in na 15.000 m² odprtega razstavnega prostora) v Münchenu že 35. sejem obrtnih izdelkov in opreme, ki ga nekateri imenujejo tudi najstarejša in hkrati največja tovrstna prireditve na svetu. Tisočim obiskovalcem je prikazalo svoje izdelke 1611 zahodno nemških in 745 tujih razstavljalcev. Posebnost tega sejma je tudi v tem, da obiskovalci lahko večino izdelkov kupijo.

Med jugoslovanskimi razstavljalci, ki so se predstavili z izdelki domače in umetne obrti, je bila tudi Iskra — Avtomatika, ki je razstavila svojo varilno opremo in zaščitna sredstva. V primerjavi z lanskoletno ponudbo, ko so nemški firmi Kotthaus-Busch prodali nad tisoč varilnih aparatov za varjenje po MIG/MAG postopku, so letošnjo predstavitev razširili na lahko mehanizacijo varjenja.

Poleg mehanizirane naprave za varjenje izpušnih kolektorjev za tovorna vozila, so razstavljali še vrtilno mizo za varjenje najrazličnejših izdelkov. Nemalo zanimanje je pritegnil avtomat za varjenje E-13, ki je uporaben za različne izvedbe navarjenja in varjenja po EPP postopku (varjenje v zaščiti praška).

Predstavili so tudi sledilni sistem z regulacijo po XY osi. Omenjeno opremo so dopolnjevala tudi lično izdelana zaščitna sredstva.

Preostali del proizvodnega programa kot so polavtomatične naprave za varjenje s skupnim imenom EKOMATIK in težko varilno mehanizacijo, ki jo Avtomatika vse bolj uspešno predstavlja v sodelovanju z Metalno iz Maribora pa je bil prikazan s tako imenovanimi foto-celicami. Skupaj z delovno organizacijo Avtomatika je svoje izdelke — šobe za TIG varjenje in pištole za pekanje, predstavila tudi Tovarna avtoelektričnih vžigalnih sistemov iz Tolmina.

Potrebno je poudariti, da je bil Iskrin razstaven prostor izredno funkcionalno urejen, saj je bila iz razstavljenih eksponatov dobro razvidna uporabnost

Pogled na Iskrin razstaven prostor v Münchnu.

Krog sindikalnih razprav zaključen

(Nadaljevanje z 9. strani)

delegati pred zasedanji ne posvetujejo v svojih delovnih sredinah, pa je bilo delo samoupravnih organov v preteklem letu vseeno uspešnejše kot v obdobju pred tem. Žal je sindikat ugotovil, da se delo delegacij za samoupravne interesne skupnosti ni prav nič izboljšalo. Za to v dobršni meri krivijo tudi gradiva, ki so dostikrat neustrezno pripravljena.

Sindikat Tovarne radijskih sprejemnikov je v preteklem letu prvič pričel ukrepati tudi na področju letovanja delavcev. S sposojeno prikloco se je dejavnost pričela in še bolj pokazala nujno, da se reševanja tega problema ne bo več dalo odlagati v nedolžen prihodnji čas: organizirano letovanje postaja edina možnost za vse večji del članstva!

TOZD TV Pržan: OŽIVITI SVETE ORGANIZACIJSKIH ENOT

Članski sestanek v Tovarni TV sprejemnikov na Pržanu je bil organiziran po delegatskem načelu, saj gre po številu zaposlenih za drugi največji kolektiv široke potrošnje.

Osrednja beseda ob kritičnem ocenjevanju opravljenega dela je bila tudi tu namenjena vlogi in uspehom sindikata pri uveljavljanju delegatskega sistema in načela samoupravnega odločanja. Težave so znane — prešibka povezanost delegatov z bazo, neustrezna, preveč strokovno pri-

pravljena gradiva, ki jim delegati preprosto niso kos.

V preteklem letu so se na Pržanu dogovorili, da bodo pričeli poživljati delo svetov organizacijskih enot. Ti naj bi bili sestavljeni iz predstavnikov izvršilnega odbora osnovne sindikalne organizacije, predsedstva OO ZSMS, sekretariata OOKZ, delegatov delavskega sveta in vodje organizacijske enote. Naloga še ni bila uresničena, zato bodo to storili letos. Ti sveti bodo nedvomno pomemben dejavnik pri uveljavljanju demokratičnega samoupravnega procesa odločanja — seveda, ko bodo zaživi.

Skrb za družbeni standard zaposlenih je neločljiva sestavina sindikalnih prizadevanj. Na Pržanu je tudi dosti storjenega: urejeni prevozi na delo in z dela, solidna družbena prehrana itd. Člani sindikata na Pržanu so sodelovali — in še sodelujejo — tudi pri reševanju socialnih vprašanj delavcev z najnižjimi osebnimi dohodki, kjer sindikat tesno sodeluje s strokovnimi službami tozda.

Sicer pa so na članskem sestanku spregovorili tudi o dejavnosti sindikata na področju sodelovanja z ostalimi DPO v temeljni organizaciji, športni in kulturni dejavnosti — skratka o vseh področjih kjer je bilo tako ali drugače čutiti delo sindikata. Na zasedanju so sprejeli tudi akcijski program, ki v največji meri izhaja iz spoznanj o delu v preteklem obdobju in o tekočih nalogah, ki jih narekuje izvajanje gospodarske ustalitve.

SF

Članski sestanek sindikata na Pržanu.

posameznih enot-elementov kot celotnih naprav. Velika večina varjencev ima namreč vzdolžni ali križni zvar. S standardnimi elementi se tako lahko enostavno in hitro sestavi mehanizirano napravo. Program standardnih avtomatskih naprav predstavlja v Avtomatiki takorekoč že serijsko proizvodnjo, za specialne enonamenske stroje pa je dobava po posebnem naročilu, ker je njegovo projektiranje odvisno od zahtevnosti varjenja.

V času sejemске prireditve je bilo navezanih tudi več novih poslovnih stikov z dobavitelji varilne opreme. Zato lahko opravičeno pričakujemo, da se bo Iskrino ime na varilnih napravah tudi v letošnjem letu pojavilo izven naših meja.

Š.D.

V proizvodnji keramike.

V Keramiki dobro delajo

Tovarna keramike v Vižmarjih je bila pred dvema letoma v zelo težavnem položaju. Izguba, ki je nastala zaradi tehnoloških težav in notranjih nesoglasij, je kolektiv zelo težila. Zadnji dve leti pa se je stanje popravilo in dobro poslujejo. Sicer imajo še težave z dotrajanimi stroji, vendar jim je uspelo zagotoviti normalno proizvodnjo in s tem tudi zdravo ekonomiko.

Zato smo vprašali vodjo proizvodnje Jadrana Fabjana, kako delajo letos v prvem četrtletju. »Prav briljantno ni bilo, vendar delo teče dokaj normalno in zastoje sproti odklanjamo, čeprav je treba včasih pritisniti tudi v soboto, ali nedeljo, ali ponoči. Naročil nam za uporovno keramiko ne manjka, celo preveč jih je. Malo slabše je z visokofrekventno keramiko, kjer si pomagamo tudi z dodatnim programom,« je dejal Jadran Fabjan.

Znano je, da bo končna rešitev v investiciji, ki jo bodo zastavili v enem letu, če bo vse po sreči. Predvsem želijo novih strojev, saj imajo zdaj večne težave s popravili, zamenjavo delov in okvarami strojev. Nova tehnologija pa bo zagotovila tudi višjo storilnost in kvaliteto, a o tem drugič.

Letos imajo celo preveč naročil za uporovno keramiko tako, da so komaj kos potrebam v šentjernejski Iskri. Lani so teh keramičnih nosilcev naredili okrog 55 milijonov kosov mesečno, letos pa jim gre nekoliko hitreje od rok, saj so marca naredili 60 milijonov kosov.

Malo manj napet program imajo v VF (visokofrekventni) proizvodnji keramike. Ta dislocirani obrat ima manj naročil, ker njihov finalist, Iskra v Žužemberku tudi ne dela s polno paro ke-

ramičnih kondenzatorjev, zato tudi naroča manj. Pomagajo si s proizvodnjo varistorjev in ostalim dodatnim programom. Plan pa dosega s 100%.

Ob čestih okvarah in zastojih na strojih so se dogovorili z domačo TOZD Orodjarna, da imajo pri njih prednost za popravila, izdelavo rezervnih delov in izdelavo orodij. Tako zastoje odklanjajo sproti, če je treba so vzdrževalci na delu tudi ponoči, ali pa v soboto in nedeljo, da le delo lahko v delovnem času teče brez zastojev.

Veliko pozornost namenjajo tudi kontroli stroškov. Za vsak oddelek jih spremljajo posebej in tako skušajo prihraniti čimveč. Kljub temu pa ostajajo nekatera bremena, ki se jim ne morejo izogniti, vsaj za zdaj ne. Tako mnogo stanejo vzdrževalna dela pa stroški zaradi več lokacij in še nekateri. Upajo, da bo investicija tu postavila na noge boljšo ekonomiko in jim dala v roke uzo za brzdjanje stroškov.

Delovna in tehnološka disciplina sta se zelo izboljšali. Mnogo manj je izostankov in tudi »bolniška« ni pretirana. Z njo so imeli pred časom velike probleme, »Lahko rečem, da smo z delom in disciplino z nekaj izjemami kar zadovoljni«, je zaključil Jadran Fabjan.

KF

RAZGOVOR Z VERO LEVOVNIK, VODJO TOZD INDOK CENTER

Pretok informacij ne sme biti prekinjen

Perspektivni razvoj v Iskri je vsekakor v veliki meri odvisen tudi od uspešnosti in s tem, seveda, tudi organiziranosti informacijske dejavnosti. V okviru DO ZORIN deluje tudi TOZD Informacijsko dokumentacijski center. Glavna dejavnost centra je posredovanje strokovnih informacij in literature uporabnikom. V tem centru je tudi služba oštevilčenja, ki v tem okviru razvija enoten kodni sistem, oziroma oštevilčenja SOZD Iskra. V letu 1982 se je v INDOK priključila še Služba za industrijsko lastnino. Prav zaradi tega, da bi nam orisala dejavnost tega centra, in poslovanje svoje TOZD Indok, smo se napotili k vodji tega centra, Veri Levovnikovi.

Kaj pomeni INDOK ožje?

Indok je združena dejavnost, ki je v Iskri dolžna skrbeti za zbiranje, dokumentiranje in posredovanje strokovnih informacij v vseh problemskih in interesnih področjih dejavnosti SOZD Iskre. Velikega pomena je vsekakor tudi to, da ima ta dejavnost v Iskri že dokajšnjo tradicijo. Osnove za delovanje tega centra so bile postavljene v Iskri Elektromehaniki v Kranju že leta 1955.

Velik porast strokovne literature, predvsem na področju elektronike, računalništva, telekomunikacij, avtomatizacije, inženiring-sistemov je tudi v tej službi terjalo uvedbo računalnika za shranjevanje in posredovanje informacij. Tako je v Iskri že v letih 1969/70 izdelan poseben software SAIDC (programska oprema) na tedanjem CDC 3300, ki je bil največji računalnik v Sloveniji. Bil je tudi največji svoje vrste v Jugoslaviji. Na njem smo začeli shranjevati podatke o člankih, knjigah, standardih, in patentih, v računalniških, ki zahtevajo nenehno izpolnjevanje softwarea. Večanje računalniških kapacitet pa je vplivalo tudi na sam sistem za posredovanje informacij, kot tudi za izboljševanje le-teh. Tako imamo danes urejene zbirke informacij, imenovane baze podatkov, ki so za uporabnike direktno dostopne tako preko one-line terminalov, kot tudi v paketni obdelavi.

Kaj predvsem obsega vaše delo?

Osrednja naloga centra je nabava potrebne strokovne literature, predvsem tistih knjig in inozemskih revij s področja baz podatkov in zbiranja kopij posameznih dokumentov te vrste, ki jih sicer ni najti v knjižnicah Slovenije in Jugoslavije. Prav v zadnjem času

pa je nabava tuje literature velik problem, pač zaradi znanih težav v plačilni bilanci države. Treba je povedati, da je sedanja situacija v tem pogledu doslej najtežja od vseh, kar smo jih imeli.

V vseh petindvajsetih letih odkar ta dejavnost v Iskri živi, ni bilo stanje nikoli tako težavno, kot je sedaj. No, kljub velikim težavam v preteklem letu smo uspeli priskrbeti večino potrebne strokovne literature. Seveda pa problem ostaja tembolj pereč v letošnjem, 1983. letu, nič boljše pa ne bo tudi v prihodnjih letih. Vsekakor bi bilo zelo škoda, če bi že pridobljene abonmaje in neoviran dotok informacij prekinili zaradi tega, ker pač manjka deviz.

Kako torej center posreduje informacije?

»Informacije center posreduje na dva načina. Prvi je selektivna diseminacija informacij (SDI) in drugi retrospektivne informacije. Baze, ki jih center uporablja za izdelavo teh informacij pa so SAIDC—2 (sistem avtomatskih informacijsko-dokumentacijskih centrov), lastna in nabavljena baza podatkov INSPEK in ISMEC. V lastni bazi podatkov so vse nove knjige, nabavljene v Iskri, članki iz okoli 300 naslovov revij, opravljene raziskovalne in projektne naloge. INSPEC je angleška baza podatkov, ki vsebuje 150.000 informacij, zapisanih na magnetnem traku, ki jih sproti mesečno prejemamo od IEE London. To je izredno kvalitetna baza podatkov, ki jo uporabljajo tudi številni drugi informacijski centri drugod po svetu, tako na zahodu, kot na vzhodu. To pa pomeni, da imamo v tem pogledu enake možnosti dostopa do informacij kot vse druge firme, ki delujejo na zahodu. Tako imamo shranjenih za direktni dostop na tej bazi okoli

600.000 informacij (za 4 leta), iz katerih rih črpamo retrospektivne informacije v eksperimentalni verziji.

In kako ustvarite retrospektivne informacije?

»Za retrospektivno proizvodnjo uporabljamo tudi lastno bazo podatkov, kateri je okoli 120.000 informacij, kar je relativno veliko glede na to, da so te informacije izbrane posebej z vidika potreb Iskre. Retrospektivne proizvodbe so torej zelo informativne. Hkrati pa je vsa ta literatura dosegljiva v naši knjižnici in sicer takoj v obliki kopij. Le-te si morajo uporabniki tudi izposojati.

Vsi naši bralci ne vedo, kaj je to SDI. Bi nam to pojasnili?

SDI pomeni sodoben način sprotnega informiranja strokovnjakov o njihove vnaprej poslani interesne profile, ažurirani pa so mesečno in dvomesečno. Ta način informiranja je možen le ob uporabi računalniške obdelave informacij, še posebej je možen v Iskri, kjer imamo v ta sistem informacij zajetih že prek 1.200 strokovnjakov. Te informacije izdelujemo na osnovi naših, že omenjenih baz podatkov. Seveda pa se lahko posamezni uporabnik zanima za enega ali pa za več takih interesnih profilov. Ko dobi na delovno mizo izpisani seznam podatkov o najnovejši literaturi lahko ugotovi, da njegovo ozko strokovno specializirano področje omejeno na še ožje probleme. Na ta način naše strokovnjake preko tega načina informiranja tekoče informiramo o novostih v svetu. Na osnovi teh podatkov pa lahko zahtevajo tudi originalne članke, knjige, konferenčne materiale, reportaje in drugo literaturo, ki jim jo potem priskrbi knjižnica.

Kaj pa področje samoupravljanja? Ali vaš sistem zajema tudi to področje informacij?

»Seveda, razvijamo tudi službo informiranja na področju samoupravljanja in delegatskih informacij. Vendar se na tem področju srečujemo še z dokajšnjimi težavami, saj te vrste informacij ne pritekajo tako, kot bi si želeli. Zaenkrat v ta namen zbiramo predvsem strokovno literaturo s tega področja, samoupravne akte, samoupravne sporazume in plane SOZD Iskra, vendar doslej še nismo uspeli zbrati vseh samoupravnih aktov SOZD Iskra.

Morda še kaj o poslovanju vašega TOZD?

»Center je dejavnost skupnega pomena, zato je financirana iz celotne Iskre po znanem ključu za skupne dejavnosti (dohodek). Vsako leto pripravimo program dejavnosti, ki je ovrednoten in usklajen na samoupravni upravljalni organi SOZD Iskra. Center uvaža v poprečju 95% vse strokovne literature iz tujine, v glavnem iz zahoda. Pri pokrivanju stroškov naše dejavnosti (v devizah) nam je v letih 1981—82 pomagala še DO Elektrooptika, ki nam je tudi v letošnjem letu že priskočila na pomoč. Z njeno pomočjo bomo tako lahko zagotovili najnujnejše abonmaje revij in magnetnih trakov.

Nekaj sredstev (le 3% planiranih sredstev) prispeva za sofinanciranje naše dejavnosti tudi RRS, predvsem zato nanaša na sofinanciranje magnetnih trakov INSPEC in na dejavnost specializiranega centra za elektrotehniko RRS, katerega nosilec je INDOK center. Zato smo zadolženi, da brezplačno posredujemo informacije tudi univerzam in nekaterim drugim podobnim družbenim ustanovam.

V čem je torej pravi pomen vaše dejavnosti?

Ta dejavnost je izrednega pomena za vse razvojno in poslovno prodorno usmerjene firme, med kakršne sodi tudi Iskra. Ta si je kot pomembno usmeritev naložila uspešnost pri izvozu na konkurenčno področje. Ob tem pa vemo, da je zaradi zaostrenih gospodarskih razmer, potovanj v tujino, vse manj tako ostaja strokovna informacija s posebej pomembnim in nepogrešljivim informiranja strokovnjakov za njihov sledenje razvoja v svetu. Prav zaradi tega je nujno, da kljub pomanjkanju

(Nadaljevanje na 11. strani)

Mladi Iskre Commerce o svojem delu

»Dokler mladinske osnovne organizacije po TOZD Iskre Commerce ne bodo organizirale samostojnih akcij, dokler ne bodo znale zainteresirati večjega števila mladih za delo v mladinski organizaciji, nam še tako dobri kongresni dokumenti ne bodo pomagali in ne moremo pričakovati uspehov.« Približno s temi besedami je dosedanj predsednik mladinske organizacije v Iskre Commerce Djevo Kerić na programsko volilni konferenci ocenil delo mladih Iskre Commerce v minulem letu. Konferenca je bila v petek, 18. marca v Ljubljani.

Te kritične besede so bile namenjene predvsem delu mladih po temeljnih organizacijah, medtem ko je na ravni koordinacijskega sveta celotne Iskre Commerce položaj mnogo boljši. Med pomembnejše akcije KS ZSMS IC je Djevo Kerić uvrstil obravnavo planskih dokumentov Iskre Commerce in TOZD Iskra, izredno uspešno deveto tradicionalno srečanje mladih IC, sodelovanje mladih pri pripravi in organizaciji proslave 20-letnice IC in sodelova-

nje mladih na različnih izobraževalnih, kulturnih in športnih akcijah.

Manj uspešni so bili mladi po predstavnih Iskre Commerce po Jugoslaviji, saj ponekod zaradi nezaposlovanja ni niti enega mladega več mlajšega od 27 let. Izredno neučinkoviti so bili lani tudi pri pridobivanju udeležencev za mladinske delovne brigade.

Na programsko volilni konferenci so v nadaljevanju razrešili staro vodstvo ter imenovali novo. Za predsednika so

izvolili Jožeta Mokorela, za sekretarko Jožica Erbida, za tehničnega sekretarja Mareta Podlogarja in za koordinacijo dela z mladimi po predstavnih Vlada Pojeta.

Novi predsednik Jože Mokorel, doslej je bil sekretar mladinske organizacije v TOZD Zunanji trg, je na konferenci že predstavil program dela mladih v tem letu. Na prvo mesto je postavil vlogo mladih pri reševanju sedanega težkega gospodarskega položaja. »Pri zadetih si moramo«, je dejal, »da mladinska organizacija ne bo močna samo po številu njenih članov, ampak mora biti močna tudi po njenem akcijskem delovanju v smislu razvijanja socialističnega samoupravljanja in utrjevanja socialističnih vrednot.

Svojo vlogo si moramo mladi zagotoviti s konkretnimi in realnimi programi dela, kar mora biti vodilo vsake osnovne organizacije pri njenem delu, kot tudi višjih oblik organiziranosti. Stabilizacija gospodarstva je temeljna naloga vseh subjektivnih sil v naši družbi. Prispevek mladinske organizacije mora biti tako večji kot je bil doslej in potrebno bo usmeriti naše sile k večji delovni disciplini in premagovanju obstoječih težav.

Konferenca se je med številnimi gosti udeležil tudi glavni direktor Iskre Commerce Simon Primožič. Pohvalil je delo mladih, ter opozoril na nekatere pomanjkljivosti v njihovem delu. Zlasti je dejal, da delo mladih zajema premajhen krog aktivnih in da je prevečkrat usmerjeno le v spoznavanja in srečanja med mladimi. Dotaknil se je tudi gospodarskega položaja Iskre in Iskre Commerce in podčrtal koordinacijski pomen Iskre Commerce za celovitost in trdnost Iskre.

LD

ISKRA—AVTOMATIKA

Izobraževanje o projektnem vodenju

V temeljni organizaciji Projektiranje in gradnja sistemov že nekaj let uveljavljamo koncept matične organiziranosti z željo, da bi učinkoviteje izvajali dela na kompleksnih sistemih v prometu, energetiki, javnih zgradbah in v zadnjem času tudi v industriji.

Medtem ko v matični organizaciji klasična štabno-linijska struktura že zaradi tradicije dobro funkcionira, pa imamo s strukturo projektnega vodenja nekaj težav. Med drugim tudi zaradi nezadostnega poznavanja disciplin tehničnega značaja, pri čemer mislim zlasti na organizacijo, ekonomiko, finance, psihosociologijo dela, koncipiranje, načrtovanje in spremljanje projektov itd.

Zato smo v sodelovanju z Visoko šolo za organizacijo dela iz Kranja pripravili program izobraževanja z namenom, da delavcem s praviloma tehnično izobrazbo sistematično posredujemo zgoraj navedena interdisciplinarna znanja, ki jih kot nosilci projektov neizogibno potrebujejo.

Program nameravamo realizirati v etapah:

1. Enotedenski seminar za poslovalne delavce (25 ur)
2. Trotedenski seminar za delavce na projektih (120 ur), z usmeritvijo na projekte v domovini
3. Pridobitev zunanjetrogovinske registracije
4. Dvotedenski seminar (80 ur) z usmeritvijo na projekte v inozemstvu.

Celoten program je namenjen tehničnim strokovnjakom z najmanj srednjo strokovno izobrazbo in večletno strokovno prakso.

Vsebina programa je obsežna in bo zato napisan material v obsegu približno 1000 strani; izzet je program za pridobitev ZT registracije, ki ga nameravamo realizirati preko Iskrinega izobraževalnega centra.

Prvi seminar za poslovalne delavce smo že opravili v obliki informativnega povzetka snovi za kasnejše seminarje. Skupaj s predavatelji smo dokončno oblikovali vsebino in način izvedbe seminarjev. Rezultat je program na 12 straneh.

Program predvideva tudi izdelavo štirih seminarskih nalog ter praktično vajo izračuna mrežnega plana ročno in z računalnikom, s čimer bodo udeleženci seminarja dokazali, da so osvojili podano znanje.

Trenutno poteka tritedenski seminar z orientacijo na projekte v domovini z naslednjimi temami:

1. Organizacija dela (oblikovanje, planiranje in priprava dela, delo v timih, organizacija lastnega dela)
2. Osvajanje tržišča (pravna regulativa v investicijski sferi, raziskava trga, razpisi oz. tenderji, priprava ponudbe)
3. Ekonomika (stroški, prihodek, dohodek, dohodkovni odnosi)
4. Vodenje enkratnih proizvodnih procesov (gantogrami in tehnika rokovnika, mrežno planiranje, organiziranje vodenja projektov s praktičnimi primeri)
5. Kadrovske elementi pri projektnem vodenju (izbor in kvaliteta, potrebna znanja in navodila za delavce na projektih, pravice in dolžnosti delavcev, splošni standard delavcev)

Dvotedenski seminar z orientacijo na projekte v inozemstvu pa predvideva naslednje teme:

1. Osvajanje tržišča (faze osvajanja, FIDIC pogodba, tender oz. razpis, priprava ponudbe in pogojev, cene in stroški, problematika zavarovanja, ponudbena cena, medsebojne obveznosti itd.)
2. Izvajanje del (registriranje posla, odnosi z domačimi in tujimi kooperanti, odnosi z investitorjem, izvajanje, spremljanje in obračun del, davki in prispevki lokalnih oblasti, izvozna stimulacija, knjigovodstvo, kadrovska problematika)
3. Končni obračun del in predhodni postopki (tehnični prevzem, pomanjkljivosti, kooperanti, poskusni pogon in primopredaja, končni obračun, retransfer dohodka v DO)

Ob koncu želimo poudariti, da je zanimanje za tako izobraževanje izjemno in to ne samo v naši temeljni organizaciji.

Če bo načrtovani program izpolnil naša pričakovanja, bomo ciklus seminarjev ponovili, vsebino pa dopolnili in poglobili.

Andrej Česen

DO INVESTSERVIS

V Stegne ni lahko priti

O tem nam je nekaj povedal Vine Grojzdek iz Invest servisa.

»Res se je dohod malce zakompliciral in tudi najboljše urejen ni. Obvoz poteka zdaj po Djakovičevi cesti, mimo litostrojskega izobraževalnega centra po Marušičevi cesti na naš industrijski kompleks v Stegnah. Cesta je za zdaj makadamska, po dogovoru pa jo bodo asfaltirali. To je dolžan investitor obvoznice. Tako prideš z avtom iz Ljubljane. Druga možnost pa je priti na kompleks s kranjske, oz. šentviške strani. Prideš po cesti Ljubljanskih brigad (tej cesti pravimo tudi Industrijska), prek železniškega prehoda pri IMP, nato naprej ob železniški progi in nato na levo mimo Zmaja na stegenski kompleks.

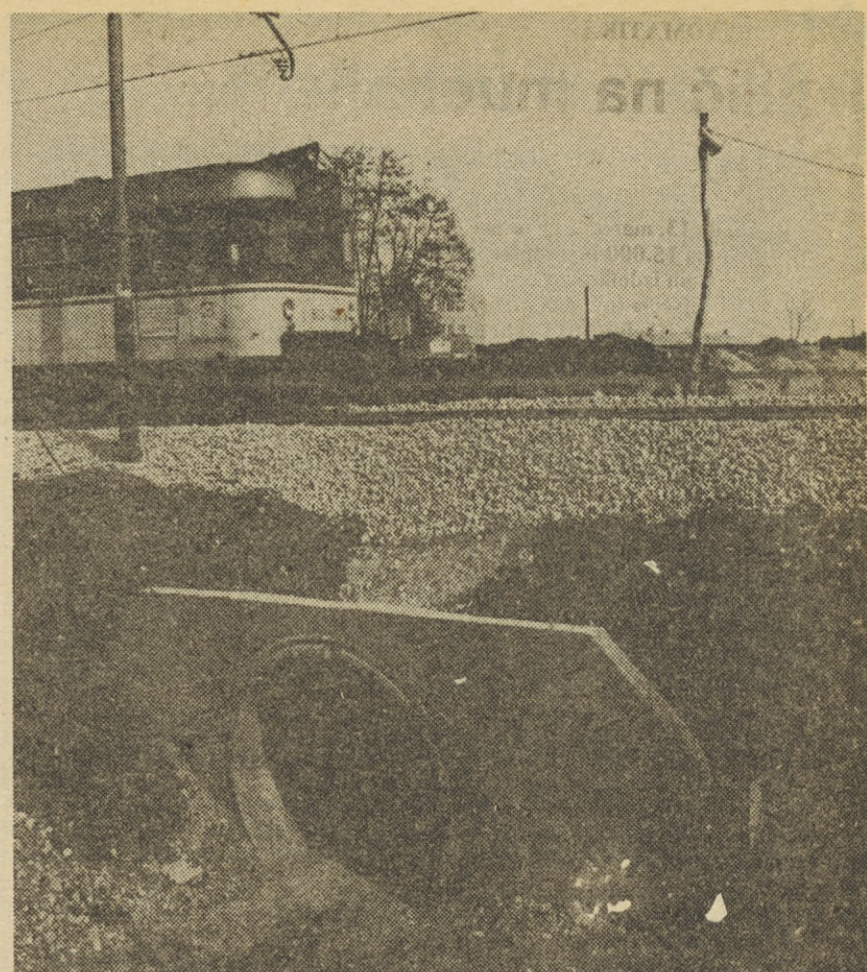
Z rednimi mestnimi avtobusi pa je možno priti do bivšega prehoda na koncu Stegenske ceste, nato skozi podhod pod progo in peš naprej v tovarne v Stegnah. Tako peš.

Kaže, da bodo dela na obvoznici ob Stegnah končali letos v drugi polovici leta in bomo tako dobili sodobno povezavo z mestom po isti poti, kjer smo hodili in vozili prej. To se pravi mimo Litostroja, nato na levo mimo starih barak in nato desno na Stegenco. Bo pa še druga možnost. Tam kjer zdaj končujejo energetske koridor, bo tekla makadamska cesta vzdolž ind. kompleksa. To je nekako v podaljku ceste, ki gre ob starih litostrojskih barakah, preko nezgrajenega mostu, nato ob progi do sedanje ceste, ki gre mimo IMP.

Čez obvoznico pa se bomo vozili in hodili po novem cestnem mostu — via duktu, ki ga že gradijo. Že letos, ali najpozneje drugo leto pa bomo dobili podhod s ceste Ljubljanskih brigad (Industrijske ceste). Pešpot bo vodila med Mikroelektroniko in Magneti do podhoda, ob katerem bo na Cesti Ljubljanskih brigad tudi avtobusna postaja za mestni promet.

Naj povemo še to, da ima cesta, ki jo gradijo od Litostroja proti IMP ob železnici po desni strani že ime: Južna servisna cesta. Ta bo javna in ne več namenjena le Iskrinemu stegenskem kompleksu. Bo pa v tem srednjeročnem obdobju bolj usmerjena v izvoz, in to predvsem na zahod. Naši izdelki so tam pod kontrolo tujih trgov in tujih patentov, zato je potrebno že pri samem začetku izdelave novih izdelkov upoštevati vse eventuelne patente doma in v svetu, da bi se izognili težavam pri prodaji in izvozu naših izdelkov. Sicer pa bi o problematiki obeh dejavnosti kazalo spregovoriti v eni izmed naslednjih števil.

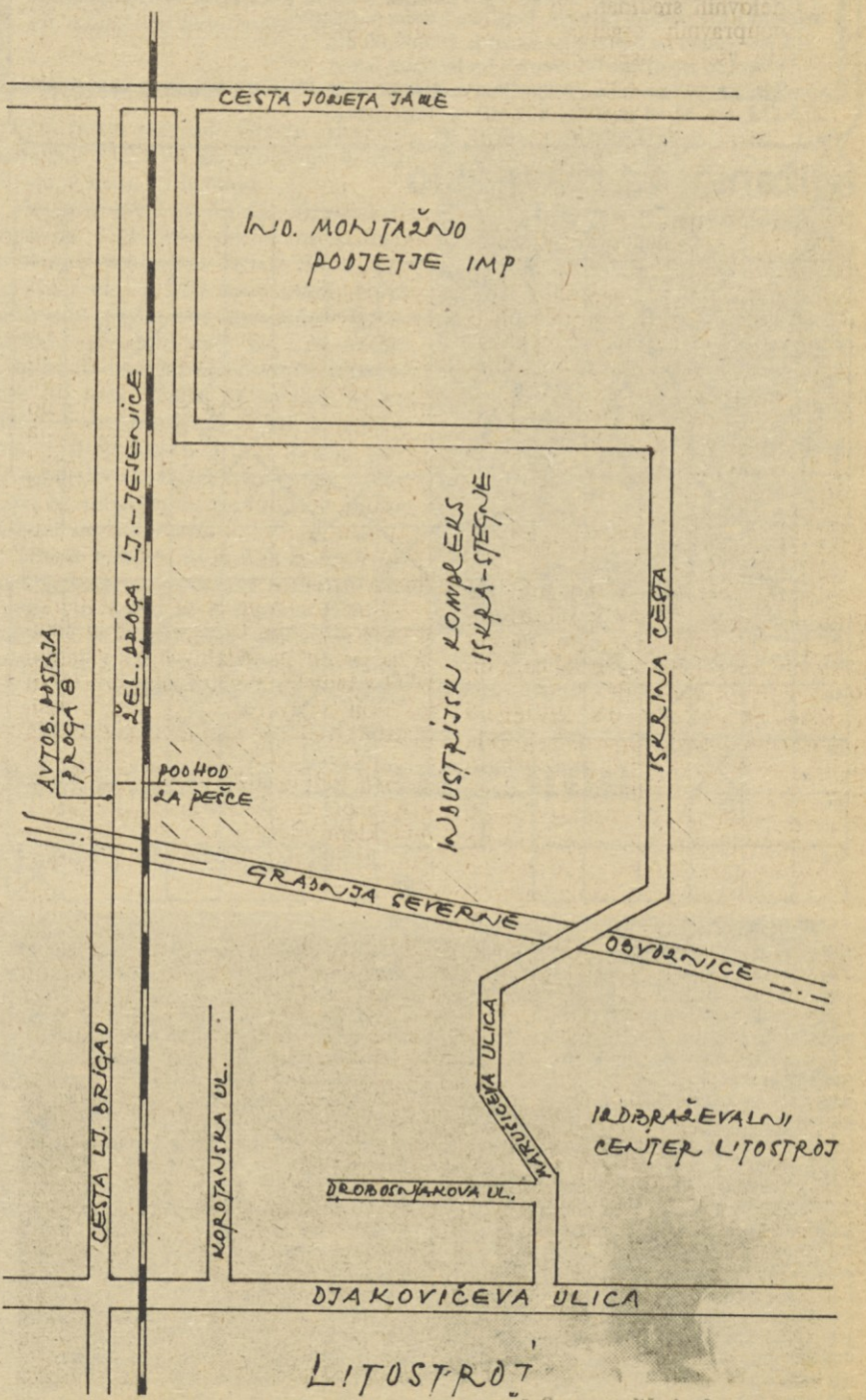
Mara Ovsenik

Podhod pod železnico v Stegnah je tako velika pridobitev, da je v šali dejal eden od delavcev, ki ga uporabljajo: »Le ena se tebi je želja spolnila...« Doslej so namreč Iskraši, ki delajo v Stegnah, v velikem številu hodili čez progo »na črno« in bilo je celo nekaj smrtnih nesreč. Delavci na gradbišču nove ljubljanske obvoznice so nam rekli, da je to sicer začen podhod pod začasnim železniškim tirom, da pa bodo pozneje naredili podhod tudi pod redno progo. Iskra-Invest servis je podhod dosegel po dolgotrajnih razpravah in kontaktih z različnimi forumi in izvajalci del.

Gradnja priključka Stegenske ceste.

FY

Skica dohodov in dovozov v Stegne.

Pretok informacij ne sme biti prekinjen

(Nadaljevanje z 10. strani)

Deviz obdržimo abonmaje in stike s strokovnimi institucijami v tujini, ki nam take informacije posredujejo.

Mislim, da nobena izdelava ali izvedba novega izdelka ne bi smela potekati, ne da bi predhodno izdelali rešitve po literaturi. Na ta način ne moremo odkrivati na trgu že odkritega, kar pa bi skozi SDI Informacije bili stalno informirani o dejanskem stanju najnovejših dosežkov na določenem specializiranem področju v svetu. Sicer pa se je v letu 1982 izdelava kopij lani povečala na 156% v primerjavi s prejšnjim letom, kar je dokaz, da so te informacije res potrebne.

»INDOK pa se ukvarja še z dejavnostjo oštevilčenja?

»Dejavnost oštevilčenja in postopno uvajanje enotnega vhodnega sistema v

SOZD Iskra je eden od osnovnih pogojev za informacijski sistem Iskre in racionalno materialno poslovanje.

V vašem okviru, kot ste dejali, deluje tudi služba za industrijsko lastnino?

»Služba za industrijsko lastnino, ki skrbi za prijavljanje izumov in pridobivanje patentov ter za celotno problematiko inovacijske dejavnosti, je posebno pomembna danes, ko se vedno bolj usmerjamo v izvoz, in to predvsem na zahod. Naši izdelki so tam pod kontrolo tujih trgov in tujih patentov, zato je potrebno že pri samem začetku izdelave novih izdelkov upoštevati vse eventuelne patente doma in v svetu, da bi se izognili težavam pri prodaji in izvozu naših izdelkov. Sicer pa bi o problematiki obeh dejavnosti kazalo spregovoriti v eni izmed naslednjih števil.

Mara Ovsenik

RAZPIS SEMINARJEV

za strokovno izpopolnjevanje in dopolnilno izobraževanje na področju elektrotehnike, računalništva in informatike

Vse zainteresirane organizacije združenega dela in posameznike obveščamo, da prireja Fakulteta za elektrotehniko spomladi 1983 naslednje seminarje, ki so namenjeni posodabljanju znanja že zaposlenih tehničnih kadrov:

- RI/25 Informacijsko inženirstvo
- I. del Splošna načela 23.—24. 5. 1983
- II. del Metode dela 25.—27. 5. 1983
- I/1 Sodobna elektronska krmilila I. del 9.—11. in II. del 16.—18. 5. 1983
- I/2 Elektronski krmilni sistemi s prostim programiranjem
- I. del 1.—3. 6. 1983 in II. del 6.—8. 6. 1983
- RI/1 Inteligentni informacijski sistemi in peta generacija računalnikov 20.—22. 4. 1983
- RI/12 Organizacija podatkov in podatkovne strukture 4.—6. 5. 1983
- RI/24 Lokalne računalniške mreže 4.—6. 6. 1983
- RI/17 Uvod v sistemsko programsko opremo 13.—15. 6. 1983
- RI/23 Uvajanje računalniških informacijskih sistemov v OZD 21.—23. 3.
- RI/21 Operativno varovanje podatkov 20.—21. 6. 1983

Seminarji trajajo 2 do 5 dni. Vsak udeleženec prejme seminarsko gradivo (na seminarju). Cena gradiva je vračunana v prispevku.

Seminarji potekajo na Fakulteti za elektrotehniko v Ljubljani (kjer so tudi primerno opremljeni laboratoriji za praktično delo), Tržaška c. 25, predavalnica 17. V kolikor potrebujete prenočišče, priporočamo pravočasno rezervacijo v hotelu Lev.

Na vsak seminar lahko sprejmemo najmanj 25 in največ 35 oseb. Preveč prijavljene bomo razporedili v naslednji seminar, o čemer bodo kandidati pravočasno obveščeni, kar velja tudi za slučaj, če ne bo dovolj prijavljenih kandidatov.

Prispevek za seminar na osebo znaša: za dvodnevni seminar 4.500 din, za tridnevni seminar 6.000 din

in se vplačuje po opravljenem seminarju, ko prejmete račun in sicer na žiro račun Fakultete za elektrotehniko v Ljubljani, Tržaška c. 25: 50101—603—50251

Fakulteta za elektrotehniko v Ljubljani
Strokovno izpopolnjevanje in dopolnilno izobraževanje
Tržaška c. 25
61000 Ljubljana
tel.: (061) 265—161, int: 253.

Sindikavno prvenstvo Iskre v rokometu

Tudi letos smo organizirali sindikalno prvenstvo v rokometu med temeljnimi organizacijami kranjskih DO ISKRA.

Vse tekme so bile v popoldanskem času v športni dvorani na Planini. Zaradi večjega števila prijavljenih ekip smo tekmovalne organizirali v treh skupinah. V prvi skupini so sodelovale ekipe TEA, Števci, Delta in Orodjarna; v drugi skupini: ATC, ERO in Vzdrževanje. V tretji skupini sta nastopili dve ženski ekipi, in sicer: ATC in TEA.

Prvi dve ekipi iz vsake skupine sta se plasirali v finale. Ker pa sta v tretji ženski skupini

nastopili samo dve ekipi (TEA in ATC), je bila odigrana samo ena tekma. Zmagala je ekipa ATC z rezultatom 14:17 (5:8).

V I. skupini moški je največ točk dosegla ekipa TEA — 6 točk, sledi Delta — 4 točke, Števci — 1 točka in Orodjarna — 1 točka. V finale sta se plasirali ekipi TEA in Delta.

V drugi skupini je največ točk dosegla ekipa ATC — 4 točke, sledi ERO — 2 točki in Vzdrževanje 0 točk. V finale sta se plasirali ekipi ATC in ERO.

Finale — moški: za prvo in drugo mesto sta se potegovali ekipi TEA in ATC za tretje in četrto mesto pa Delta in ERO

Za III. in IV. mesto
Delta :
Delta:ERO 20:11 (7:5)
Za I. in II. mesto

Zmagovalna ekipa TOZD TEA.

TEA:ATC 15:13 (6:5)

Tekma za I. in II. mesto je potekala izredno zagrizeno in športno. Videli smo nekaj lepih akcij v zadovoljstvo gledalcev in igralcev. Ekipa TEA je imela izredno razpoloženega golmana Kejžarja in igralca Arneža. Zmagovalna ekipa TEA, ki je osvojila prvo mesto, je igrala v naslednji postavi: Kejžer, Žan, Arnež, Križnar, Vidmar, Grašič, Benegalija, Ovniček in Berce. Najboljši strelac letošnjega prvenstva Iskre je bil Arnež.

Štiri najboljše ekipe so prejele lične pokale.

Jure Zupan

ISKRA—AVTOMATIKA

Priprave na druge letne športne igre Avtomatike

Lanskoletno, majsko srečanje športnikov Avtomatike v Dobropolju, smo v delovni organizaciji zabeležili kot prve letne športne igre. Vsa leta poprej so se tekmovalci odvijala le po posameznih panogah, v različnih časovnih terminih in na različnih lokacijah. Da bi tekmovalce izkoristili tudi za prijeteljsko srečanje vseh privržencev rekreativnega športa, smo tudi letne športne igre po vzoru zimskih, organizirali na ravni delovne organizacije.

Na zadnjem sestanku športnih referentov je bilo predlagano, da letošnjih iger ne bi pripravili v enem od krajev, kjer so locirane naše temeljne organizacije. Tako je bil izbran Poreč, ki ima vsa potrebna športna igrišča, organizatorji pa možnost, da pripravijo tekmovalce tako, da se v posameznih panogah odvijajo hkrati in sicer bodo potekala v naslednjih disciplinah:

- Ženske:**
1. kegljanje, 2. streljanje, 3. namizni tenis, 4. odbojka, 5. vlečenje vrvi, 6. badminton, 7. tek;
Moški:
1. mali nogomet, 2. košarka, 3. kegljanje,

Ob rob rezultatom na Iskrinih zimskošportnih igrah

Kdor dela, tudi greši. Vsako napako mora pač nekdo plačati. Tokrat je bila prizadeta tekmovalka v VSL razredu C, Tatjana Rupar iz Zmaja. Merilci so namreč s traku narobe prepisali njen čas, in to jo je stalo uvrstitve na tretje mesto in, seveda, medalje. Ker so nam merilci šele pred kratkim dostavili registrirni trak, na katerem smo odkrili napako, skušamo sedaj popraviti, kar se popravi da. Tekmovalki se opravičujemo in jo prosimo za športno razumevanje.

Popravljeni rezultati ženskega C razreda v veleslalomu so torej naslednji: 1. Pirč (KE) 38,51, 2. Bertonec (KI) 39,05, 3. RUPAR (Zmaj) 40,07, 4. Kramp (KI) 40,52, 5. Mozetič (EZ) 42,21, 6. Deželak (T) 44,39, 7. Carli (EZ) 44,53, 8. Vrbinc (KE) 44,75, 12. Kogoj (AV) 47,01, 13. Starčič (KE) 51,10, 14. Kovačič (IEZE) 49,65, 15. Bevc (AV) 50,26, 16. Rutar (AE), 17. Kolenc (ŠP), 18. Mulej (ŠP).

Vili Tekavec

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva SOZD Iskra — Industrije za elektronsko, telekomunikacijske, elektromehanične, avtomatike in elemente — Ljubljana

— Glavni urednik: Pavle Gantar, pomočnik glavnega urednika: Miloš Pavlica, odgovorni urednik: Dušan Željznov, tehnični urednik: Janko Colnar, novinar: Mara Ovsenik

— Ureja uredniški odbor: Alojz Boc (Kibernetika), Špela Dittrich (Avtomatika), Lado Drobež (Iskra Commerce), Stane Fleischman (Široka potrošnja), Franc Kotar (IEZE), Kazimir Mohar (Telematika), Marko Rakušek (Avtoelektrika) — Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo.

— Naslov: Ljubljana Trg revolucije 3, tel.: 213-213, int.: 34-95 do 34-98 — Tisk: Časopisno-tiskarsko podjetje PRAVICA—DNEVNIK, Ljubljana.

Po mnenju sekretariata za Informacije IS SRS je glasilo oproščeno plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

Časopisne novice

V raziskovalno razvojnem inštitutu Elektronske industrije, Niš so pred kratkim zvali domači miniračunalnik IRIKOM (tj. računalnik za Istraživačko-razvojni inštitut). Računalnik je namenjen predvsem za procesiranje v industriji, uporablja ga bodo tudi za knjigovodske in druge namene.

IRIKOM bo precej cenejši od kopirajočega Honeywella 6. Uporablja programske jezike ansamble, programsko opremo bodo razvili še za jezika basic in fortran.

Šempetrski delovna organizacija Iskra Avtoelektrika bo kmalu dobila ob 20 letnih obletnici še novo tovarno, ki bo obsegala 8.500 m² delovnih in skladiščnih površin. Del programa bodo v njej začeli urediti že aprila, dokončno pa bo steklo delo v jeseni. Na novo tovarno bodo preselili še proizvodnjo kakega zaganjalnika in alternatorja. Na novo celoti veljala z opremo vred 675 milijonov dinarjev — Primorske novice, Koper.

V Beogradu je bila skupščina Gospodarske zbornice Jugoslavije, na kateri so pravljali o napredovanju prometa, enoski bilanci in povečanju izvoza kmetijskih izdelkov.

Po preteku mandata dosedanjemu predsedniku predsedništva GZJ Straži Hribovi je skupščina izbrala novega predsednika enoletnim mandatom člana predsedstva zbornice Božina Jovanovića.

Za novega člana predsedstva ZGJ izbrali Antona Stipanica, člana izvršnega odbora Zvezne gospodarske zbornice Jugoslavije in predsednika kolegijskega vodnega odbora SOZD Iskra. Jurij Laničnik, dosedanj član predsedstva zbornice, bil razrešen dolžnosti na temelju lastne hteve zaradi upokojitve — Privredni glasnik, Beograd.

Ko se je pred letom in pol Pavel Zupan, direktor Iskre, odpravil na poslovno potovanje, je bil v njegovo mesto začasno nastopil njegov pomočnik. Tako je leta 1980 mislila za inventivno dejavnost obravnave le osem predlogov, leto pozneje približno 20. Predvsem zaradi izboljšanja stroškov so bili prihranki v Iskri pred letoma 5 milijonov, preteklo leto pa so prihranki znašali 7 milijonov dinarjev — Dnevni list, Novo mesto.

Ljubljansko Delo je za sobotno izbralo temo: »Delo in problemi osnovne organizacije ZK.« Za pogovor so organizirali Ivica Vastič, sekretar osnovne organizacije ZK v trboveljski tovarni polprevodnikov Iskre.

Iz obširnega intervjuja smo izbrali le nekaj šanjanj in odgovor, ki neposredno zadevajo delavce.

Vprašanje: Vaša TOZD je kar oddaljena od sedeža delovne organizacije Iskra v Ljubljani. Je to opazno tudi v povezavi s komunistov?

Odgovor: V okviru delovne organizacije Iskra redno srečujemo sekretarje osnovnih organizacij iz posameznih TOZD. Vedno zadolžimo nekoga od sekretarjev, da pripravi naslednji sestanek. V glavnem se bomo v Kostanjevici. Vsakokrat drugod, kjer so naše TOZD. V okviru delovne organizacije smo imeli komunistično konferenco. Tam smo predlagali, da bi se o podobnih problemih, kot se pojavljajo tudi v drugih delovnih organizacijah SOZD Iskra. Ena izmed takšnih težav na primer svobodna menjava dela. Pri nas, da bi bil »ključ« za svobodno menjavo dela poleg že ustaljenega, to je hodka, lahko tudi izvoz. Zavzemali smo se za kakšno druga merila, ker mi občasno prav v tem težave, vendar drugi z nami soglašali.

V okviru SOZD Iskra se komunistično sestali, vsaj v tem mandatanem obdobju ne. Čeprav bo najbrž tudi do tega prišlo, si sedaj v delovni organizaciji Iskra zadevamo, da bi se najprej spoznali v okviru. Za nas — izdelovalce elementov elektriko — je značilno, da se ne potujemo navpično, ampak vodoravno. Imamo element, ki gre v prodajo. Kljub temu bi morali vsaj v okviru delovne organizacije vedeti, kaj nas veže in zakaj smo skupaj. Ko se bodo TOZD med sabo bolj spoznale, bodo druga za drugo vedele, kakšne črte imajo in kako gospodarijo, se lahko spopadli s tozovsko miselnostjo. Zbral in uredil Marjan Zupan.

Ob smrti dragega moža, očeta

ANTONA ZORA

se zahvaljujemo vsem delavcem Iskre in denarno pomoč

žena, sin — Miro in Tone

Ob smrti moje mame

FRANČIŠKE BASARAC

se iskreno zahvaljujem sodelavcem iz Kibernetike za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje in denarno pomoč

hčerka Fani Zupan

Ob smrti moje sestre

TONČKE MUŠIČ

se iskreno zahvaljujem sodelavcem Iskre ERO za denarno pomoč in spremstvo njeni zadnji poti

žalujući brat Zvonimir

Pevski zbor Iskra prireja koncert

Mešani pevski zbor Iskra vabi na prvi celovečerni koncert, ki bo v petek, 8. aprila 1983, ob 20. uri, v dvorani Iskre Telematike na Laborah v Kranju. Zbor vodi dirigent Marko Studen. Iskrini pevci so v zadnjem obdobju dosegli velik napredek in so poznani že zunaj Iskre. Pridite na njihov koncert.

ZAHVALE

Ob izgubi drage mame in sestre

MARJE KERN

se iskreno zahvaljujem sodelavcem Tovarne števec za izreze sožalja, poklonjeno cvetje in spremstvo na njeni zadnji poti

hčerka Zdenka Kramarič in brat Stane Kern.

Ob boleči izgubi mojega dragega moža

VLADIMIRA LUZNARJA

se iskreno zahvaljujem sodelavcem in sodelavkam ISKRA AVTOMATIKA, TOZD Sestavni deli za sočustvovanje, denarno pomoč in poklonjeno cvetje.

Hvala Leopoldu Horvatu za tople besede slovesa. Vsem še enkrat iskrena hvala za številno spremstvo na njegovi zadnji poti

žena Sonja s sinom Borisom.

Ob smrti ljube mame

ANTONIJE JEREB upokojenke »Iskre«

se zahvaljujem sodelavcem Iskre Kibernetike v Orodjarni za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje in spremstvo na njeni zadnji poti.

Se enkrat iskrena hvala!

sin Jože in hčerka Ana z družinama.

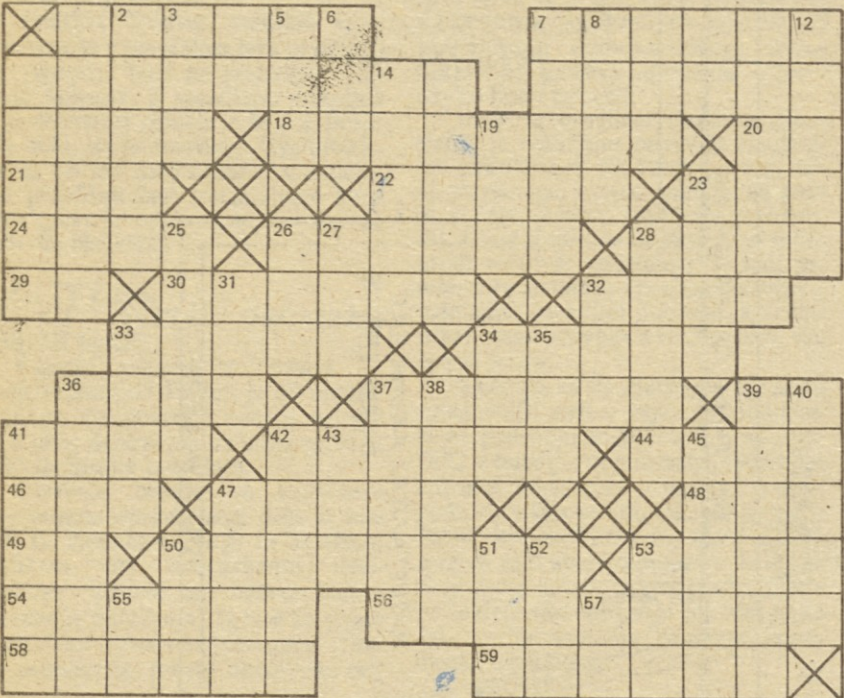
Ob izgubi moje drage mame

NEŽE ŠTERBENK

se iskreno zahvaljujem sodelavcem Iskre ploščatega releja za izreze sožalja in denarno pomoč

hčerka Hema Rupar z družino

Križanka za razvedrilo

VODORAVNO: 1. francoski skladatelj, avtor opere „Faust“ (Charles, 1818-1893), 7. priprava za spenjanje, npr. listov, las, 14. ruski pesnik in pisatelj, ki je odklonil Nobelovo nagrado (Boris, 1890-1960), „Dr. Živago“, 16. lojtra, 17. sinjska viteška igra, 18. član ZK, 20. Marinc Andrej, 21. grška mati bogov (iz istih črk kot era), 22. drugi naziv za reso, 23. mlečni izdelek, 24. starobredsko ime za petero Mojzesovih knjig (iz istih črk kot Rato), 26. konjska samica, 28. južnoam. Indijanci, 29. števniki, 30. narčtovalec, 32. veletok v Vzhodni Sibiriji, 33. zakoličena smer ceste, 34. motiv žalujče Marije z mrtvim Jezusom v naročju, 36. močan, rezek glas, 37. obrtnik vrezovalec risb ali napisov v kovino, 39. Detela Fran, 41. ptica ujeta, 42. moška in ženska čepica, 44. slonov čekan, 45. ime italijanskega filmskega igralca Valloneja (iz istih črk kot far), 47. mesto v jugozahodni Nigeriji, 48. organ vida, 49. Edward Teller, 50. pijača iz pomarančnega soka, 53. rimski bog ljubezni, 54. območje, del, 56. nauk o analizi, 58. elektronika s temi elektrodami, 59. napad, skušnjava, neprijetnost.

NAVPIČNO: 1. trojamborna trgovska

ali vojna jadrnica od 15. do 18. stoletja, 2. ameriška filmska nagrada, 3. vrtna lopa, 4. kemijski znak za neon, 5. rimsko podzemlje (iz istih črk kot kor), 6. spodnji del posode, 7. fotografija, 8. krmilna rastlina, 9. konic, 10. Nikola Tesla, 11. znanost o lastnostih in sestavi snovi, 12. Obri, 13. ljudski naziv za osmrtnico, 14. enocelični organizem, menjačica (množina), 15. sel, 19. afriški veletok, 23. glavno mesto Jemena, 25. mesec v letu, 26. način konjskega teka, 27. osebni zaimke, 28. pariška podzemna železnica, 31. loščilo, 32. ime ameriškega filmskega igralca Marvina, 33. barva igralnih kart, 34. poseben položaj v šahu, 35. vrste vrbe, 36. vulkansko žrelo, 37. črevesna bolezen, dizenterija, 38. francoski filozof in zgodovinar religije (Ernest, 1823-1892), 39. izveček dobljen iz zelišč, 40. rastlinstvo kakega področja, 41. Agamemnonov sin, 42. znameniti jugoslovanski nogometni vratar (Vladimir), 43. ime ameriške filmske igralke Blyth, 45. vojaški kruh, 47. plovilo za prevoz potnikov čez vodo, 50. ime popevkarja Pestnerja, 51. del tedna, 52. krilo rimske konjenice, 53. oče, 55. Krilov Ivan, 57. Ivan Prijatelj.